

Mokinių, tėvų ir
pedagogų
nuomonės apie
įtraukiojo ugdymo
įgyvendinimą
mokykloje tyrimas

Vilnius, 2022

Turinys

ĮVADAS	3
1. ĮTRAUKIOJO UGDYMO TEORINĖS NUOSTATOS	6
2. ĮTRAUKIOJO UGDYMO ĮGYVENDINIMAS MOKYKLOJE: TYRIMO METODIKA.....	12
3. ĮTRAUKIOJO UGDYMO SITUACIJA MOKYKLOSE: MOKINIŲ, JŲ TĖVŲ IR MOKYTOJŲ NUOMONĖ.....	14
3.1. ĮTRAUKIOJO UGDYMO SITUACIJOS IŠORINIAME VERTINIME DALYVAUJANČIOSE MOKYKLOSE TYRIMO KONTEKSTAS	14
3.2. ĮTRAUKIOJO UGDYMO SITUACIJOS MATAVIMO MOKYKLOSE REZULTATAI .	18
3.2.1. Mokinių nuomonės tyrimo rezultatai	18
3.2.2. Tėvų nuomonės tyrimo rezultatai.....	255
3.2.3. Pedagogų nuomonės tyrimo rezultatai	29
3.2.4. Įtraukiojo ugdymo požymių vertinimo skirtingose respondentų grupėse ryšiai	35
3.2.5. Rezultatų apibendrinimas.....	3939
TYRĖJŲ ĮŽVALGOS IR KOMENTARAI	391
LITERATŪRA.....	433

Mokinių, tėvų ir pedagogų nuomonės apie įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą apklausa atlikta Nacionalinės švietimo agentūros užsakymu, jai vykdamant Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. liepos 9 d. įsakymą „Dėl mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos teminio išorinio vertinimo, organizuojamo 2021–2022 metais, temos, klausimų ir vertinimo rodiklių nustatymo“ Nr. V-1254.

Apklausos tikslas – atlikti mokinių, jų tėvų ir pedagogų nuomonės tyrimą apie įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą išorinio vertinimo procedūrose dalyvaujančiose mokyklose.

Apklausos duomenys rinkti 2021 m. rugsėjo mėn. ir 2022 m. vasario – kovo mėn. 61 mokykloje, vykdančioje bendrojo ugdymo programą (žr. 1 priedą), virtualiu būdu, apklausiant 5 – 8 (arba pagrindinėse mokyklose 5 – 10) klasių mokinius ir 1 – 4 gimnazijos klasių mokinius ir jų tėvus bei 2 – 4 klasių mokinių tėvus, mokyklos pedagogus, išskyrus mokyklos direktorių.

Tyrimo instrumentai. Mokinių, tėvų ir pedagogų nuomonės apie įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą klausimynų struktūra ir teiginių turinys pagrįstas įtraukiojo ugdymo struktūrą atskleidžiančiu Booth bei Ainscow (2002, 2016) modeliu ir turi sąsajas su teminio išorinio vertinimo rodiklių rinkiniu, patvirtintu Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. V-1254 (žr. 2 priedą).

Tyrimo rezultatų panaudojimas. Kiekvienos mokyklos bendruomenės apklausos rezultatai vertintojų naudoti kaip vienas iš informacijos šaltinių priimant veiklos kokybės įvertinimo sprendimus dėl stipriųjų ir tobulintinų mokyklos veiklos aspektų.

Planuojant veiklos tobulinimą ir siekiant pažangos įtraukiojo ugdymo srityje, ypatingai svarbu matyti kiekvieną mokyklą kaip atskirą sistemą, kurioje pokyčiai ir kaita vyksta trijose dimensijose – kultūros, politikos, praktikos. Visos dimensijos tarpusavyje yra glaudžiai susijusios ir veikia viena kitą: pvz., pokyčiai mokyklos politikoje paskatina pokyčius praktikoje, o nauja praktika kuria naują organizacijos kultūrą. Kiekvienos mokyklos apklausos rezultatai atspindi subjektyvią tyrimo dalyvių nuomonę apie įtraukiojo ugdymo procesus mokykloje.

Apibendrinti visų mokyklų duomenys atskleidžia įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo tendencijas vertintose mokyklose. Planuojant ir skatinant mokyklų pažangą įtraukiojo ugdymo srityje, svarbūs rezultatai, parodantys tyrimo kintamųjų tarpusavio sąsajas. Duomenų analizės rezultatai iliustruoja bendras tendencijas vertintose mokyklose šiais įtraukiojo ugdymo aspektais¹:

MOKYKLOS KULTŪRA IR LYDERYSTĖ

Tema pagal išorinį vertinimą

Mokykloje puoselėjamos pagarbos įvairovei vertybės, lygiavertė vadovų, mokytojų, personalo ir mokinių partnerystė, dominuojanti įtraukios lyderystės kultūra, specialistų, mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas.

Tyrimo kintamieji*

Dėmesys vaiko asmenybei (mokinių apklausa)
Pagalba mokiniui (mokinių apklausa)
Bendraamžių pagalba (mokinių apklausa)
Patyčios (mokinių apklausa)
Dėmesys ir pagalba vaikui (tėvų apklausa)
Tėvų įtraukimas (pedagogų apklausa)
Dėmesys kiekvienam vaikui (pedagogų apklausa)
Pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūra (pedagogų apklausa)
Tėvų įtraukimas (pedagogų apklausa)
Segregacija (pedagogų apklausa)
Elitizmo kultūros palaikymas (pedagogų apklausa)

¹ Aspektai išskirti remiantis 2021 m. liepos 9 d. Nr. V-1254 LR švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu „Dėl mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos teminio išorinio vertinimo, organizuojamo 2021–2022 metais, temos, klausimų ir vertinimo rodiklių nustatymo“ ir T. Booth, M. Ainscow (2016). The Index for Inclusion: a Guide to School Development led by inclusive values. 4th edition. IflN (Index for Inclusion Network).

Visų mokinių individualių mokymosi skirtumų, poreikių, galimybių ir specialiųjų ugdymosi poreikių ypatumų pažinimas ir atpažinimas ²	Patyčios (pedagogų apklausa) Atskirtis dėl elgesio (mokinių apklausa) Lygios galimybės (tėvų apklausa) Lygios galimybės (pedagogų apklausa)
Informacijos ir infrastruktūros prieinamumas: mokyklos ugdymo proceso aprūpinimo sistemos orientavimas į mokinių įvairovę, alternatyvių priemonių prieinamumas visiems mokiniams, multimodalinio mokymosi galimybių užtikrinimas	Mokyklos nepasirengimas priimti negalią turinčius mokinius (pedagogų apklausa) Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai (pedagogų apklausa)
Komunikacija ir bendradarbiavimas: kaip pagalbos specialistai kartu su mokytojais planuoja ir organizuoja sėkmingą kiekvieno mokinio ugdymosi procesą; kaip mokyklos vadovas imasi iniciatyvos aptarti problemas, bendradarbiauja spręsdamas pagalbos specialisto ir / ar mokytojo iškeltą mokinių ugdymo(si) problemą ³	Vadovų lyderystė ir vadyba (pedagogų apklausa) Profesinė bendrystė (pedagogų apklausa) Socialinių partnerių dalyvavimas (pedagogų apklausa)

ĮTRAUKIOJO UGDYMO PRAKTIKA: PATIRTYS, SĖKMĖS IR IŠŠŪKIAI

Temos pagal teminį išorinį vertinimą	Tyrimu identifikuoti faktoriai ir kintamieji
Mikroklimatas: mokytojų gebėjimas klasėse kurti sąlygas, tinkamas mokiniams mokytis palankiausi būdu – bendradarbiaujant, vieniems kitus paremiant, naudojantis individualia aplinka, technologijomis ir kt.	Gyvenimas mokykloje (mokinių apklausa) UDM požymiai (mokinių apklausa) Kryptingas mokymas (tėvų apklausa) Mokymosi išteklių įvairovė (pedagogų apklausa) Pamokos vadybos stoka (pedagogų apklausa)
Veiklos įvairovė: mokytojų gebėjimas pasiūlyti mokiniams skirtingus variantus pasiekimams pademonstruoti, kad mokiniai galėtų maksimaliai, jiems priimtinais būdais atskleisti tai, ko jie išmoko	UDM požymiai (mokinių apklausa) Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai (pedagogų apklausa)
Personalizavimas: ugdymo proceso organizavimas stiprinant kiekvieno mokinio (įskaitant ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius), kaip besimokančio eksperto, gebėjimų ugdymą (aktyviai suvokiančio, savivaldaus, strateguojančio, savireguliatyvaus, motyvuoto mokinio ugdymą)	UDM požymiai (mokinių apklausa) Grįžtamasis ryšys (mokinių apklausa) Įsitraukimas į mokymąsi (mokinių apklausa) Mokymosi sėkmė (mokinių apklausa) Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai (pedagogų apklausa) Savivaldaus mokymosi požymiai (pedagogų apklausa)
Visų mokinių individualių mokymosi skirtumų, poreikių, galimybių ir specialiųjų ugdymosi poreikių ypatumų pažinimas ir atpažinimas ⁴ .	Pagalbos mokiniui sistema (pedagogų apklausa) Negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemas

* Kintamųjų struktūrą teiginių lygmeniu žr. 3 priede.

Tyrimo ataskaitos struktūra. Šioje tyrimo ataskaitoje pateikiami apibendrinti visų vertintų mokyklų mokinių, jų tėvų ir pedagoginių darbuotojų apklausos apie įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą rezultatai. Ataskaitą sudaro įvadas, įtraukiojo ugdymo nuostatų trumpa aptartis, tyrimo metodika, tyrimo imties charakteristika, mokyklų mokinių, jų tėvų ir pedagoginių darbuotojų apklausos rezultatai, rezultatų apibendrinimas, tyrimo išvados, tyrėjų įžvalgos ir komentarai.

² Detalesniais duomenimis šis rodiklis gali būti papildomas remiantis kitu reprezentatyviu NŠA tyrimu „Lietuvos pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo modelio ekspertinis vertinimas, 2021 m. https://www.smm.lt/uploads/documents/tyrimai_ir_analizes/2021/PPP_modelio_ekspertinis_vertinimas_2021.pdf?fbclid=IwAR0zm5G_I3Raq-HH1UAa74N98bfS-n-yoFrCb-gZP7SCXuXU2hsDIPNJTTrQ.

³ Taip pat, kaip 2 išnaša.

⁴ Detalesniais duomenimis šis rodiklis gali būti papildomas remiantis kitu reprezentatyviu NŠA tyrimu „Lietuvos pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo modelio ekspertinis vertinimas, 2021 m. https://www.smm.lt/uploads/documents/tyrimai_ir_analizes/2021/PPP_modelio_ekspertinis_vertinimas_2021.pdf?fbclid=IwAR0zm5G_I3Raq-HH1UAa74N98bfS-n-yoFrCb-gZP7SCXuXU2hsDIPNJTTrQ.

Tyrėjai. Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, mokinių, jų tėvų ir pedagoginių darbuotojų apklausos paslaugą teikė VšĮ „Mokyklų tobulinimo centras“. Tyrimo vadovė: doc. dr. Lina Miltenienė (Vytauto Didžiojo universitetas), tyrėja: doc. dr. Jūratė Valuckienė (Vilniaus universitetas), tyrėjai konsultantai: Sigitas Balčiūnas (Vilniaus universitetas), doc. dr. Milda Damkuvienė (Vilniaus universitetas), doc. dr. Evandželina Petukienė (Vilniaus universitetas).

1. ĮTRAUKIOJO UGDYMO TEORINĖS NUOSTATOS

Įtraukiojo ugdymo samprata ir apibrėžtys

Per pastaruosius šešiasdešimt metų visame pasaulyje socialinėje ir švietimo srityje įvyko daug pokyčių. Vienas iš jų – tradicinės ugdymo paradigmos virsmas į besimokantįjį orientuotą ugdymą, į pagarbą asmenybei, skirtųjų pripažinimą, toleranciją. XX a. aštuntojo dešimtmečio viduryje JAV ėmė plisti įtraukiojo ugdymo (angl. *inclusive education*) idėjos, kurių pagrindas – tikėjimas, kad teisė į ugdymąsi yra pagrindinė žmogaus teisė. Lygios galimybės ir įtrauktis – tai vieni iš svarbiausių ateities švietimo (iki 2030 m.) uždavinių, kuriuos 2015 m. vykusiame Pasaulio švietimo forume paskelbė UNESCO⁵. Šią ateities švietimo kryptį dar labiau sustiprino tais pačiais metais priimta JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija „Keiskime mūsų pasaulį: Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 metų“ (A/RES/70/1, 2015)⁶.

Įvairios tarptautinės organizacijos, formuojančios tarptautinę švietimo politiką (UNESCO, Jungtinių Tautų Organizacija, Europos specialiojo ir įtraukiojo ugdymo plėtros agentūra ir kt.), *įtraukujį ugdymą apibūdina kaip nuolat besikeičiantį procesą, kuriuo siekiama užtikrinti kokybišką ugdymąsi visiems visuomenės nariams, pripažįstant ir gerbiant įvairovę, atsižvelgiant į kiekvieno individualius gebėjimus ir poreikius, vengiant bet kokios diskriminacijos*. Šiandien pripažįstama, kad įtraukties sąvoką reikėtų vartoti kalbant ne tik apie specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius ugdytinius, bet ir apie kitus besimokančiuosius, kurie gali būti pažeidžiami dėl savo skirtųjų ir dėl jų diskriminuojami.

Mokyklose, besivadovaujančiose įtraukiojo ugdymo principais, skirtybės toleruojamos ir vertinamos kaip galimi iššūkiai, o ne kaip problemos, tikima, kad kiekvienas gali mokytis ir išmolti, keičiamas ne mokinys, o mokykla, siekiant pašalinti visas galimas kliūtis (barjerus) ir užtikrinti ugdymo prieinamumą kiekvienam⁷.

Įtraukusis ugdymas reiškia mokyklos pasirengimą priimti visus besimokančiuosius, nepaisant jokių individualių ypatybių, kliūčių ar sunkumų, ir užtikrinti efektyvų ugdymąsi. Pasak Ališauskienės, Miltenienės (2018)⁸ įtraukusis ugdymas nėra vien tik ugdymo prieinamumas ir (arba) įtraukimas. Pirmiausia tai – vertybių, nuostatų, įsitikinimų kaita. Svarbu suprasti, kad tai nenutrūkstantis mokyklos kaitos ir tobulėjimo procesas, niekada nepasiekiantis tobulumo lygmens.

Įtrauktis ugdyme neįsivaizduojama be kiekvieno besimokančiojo buvimo bendroje fizinėje aplinkose su savo bendraamžiais (įsitraukimo), dalyvavimo bendroje veiklose ir pasiekimų (Ainscow, Booth, Dyson, 2006). Remiantis šia nuostata yra išskiriamos trys įtraukiojo ugdymo sąlygos: *įtraukimas, dalyvavimas ir pasiekimai* (žr. 1.1 pav.).

Fizinis buvimas heterogeninėje grupėje, kai įvairūs mokiniai mokosi kartu bendroje ugdymosi aplinkose – pirmoji įtraukiojo ugdymo sąlyga ir tolesnių procesų pradžia. Įtraukimo ir teisės būti bendroje ugdymosi aplinkose užtikrinimas yra pagrindas tolesniems įtraukiojo ugdymo procesams. Tačiau tik būti bendroje aplinkose nepakanka. Svarbu užtikrinti kiekvieno besimokančiojo aktyvų ir prasmingą dalyvavimą mokymosi ir kitose veiklose, galimybę būti klasės / mokyklos bendruomenės dalimi, atlikti reikšmingą vaidmenį bendruomenės gyvenime. Pasiekimai – trečioji pirmąsias dvi papildanti įtraukiojo ugdymo sąlyga. Svarbu suprasti, kad siekiant įtraukiojo ugdymo kokybės būtini

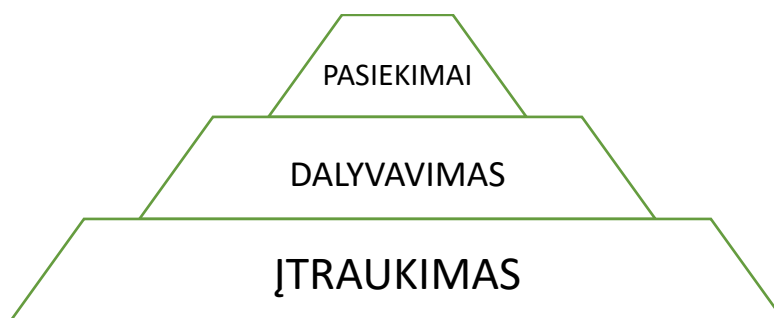
⁵ UNESCO (2015). Framework for Action Education 2030: Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all. World Education Forum 2015.

⁶ A/RES/70/1. (2015). Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development. United Nations.

⁷ CRPD/C/GC/4. (2016). General comment No. 4, article 24: Right to inclusive education. UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD, 2 September 2016. <http://www.refworld.org/docid/57c977e34.html>

⁸ Ališauskienė, S., Miltenienė, L. (2018). Inkluzinis ar įtraukusis ugdymas: socialinių konstruktyvų interpretacijos švietimo kaitos kontekste. Specialusis ugdymas, 1(38), 11–32.

visi trys papildantys vienas kitą komponentai. Tik realizuojami kartu, jie gali padėti siekti kiekvieno besimokančiojo veiksmingo mokymosi ir pažangos.

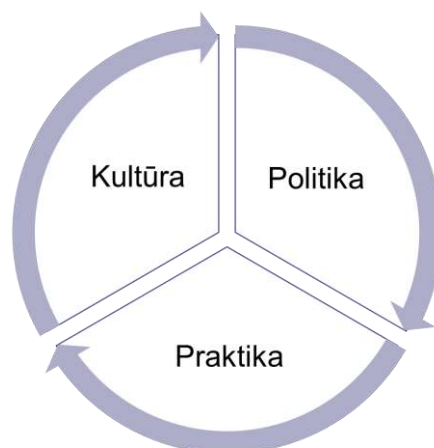

1.1 pav. Įtraukiojo ugdymo sąlygos (pritaikyta pagal Ainscow, Booth, Dyson, 2006)

Booth ir Ainscow (2002⁹, 2016¹⁰) teigia, kad įtraukiojo ugdymo įgyvendinimas turi būti grindžiamas sisteminiu požiūriu, siejant įtraukiojo ugdymo politikos formavimą, įtraukiojo ugdymo kultūros kūrimą ir įtraukiojo ugdymo praktikos realizavimą. Įtraukusis ugdymas vienu metu yra ir mokyklos filosofija, ir reali praktika, grindžiama tam tikromis mokymo ir mokymosi teorijomis. Mokyklos politika negali egzistuoti be praktikos, nes politiką įgyvendina ir paverčia praktika socialiniai veikėjai (individai ar jų grupės), todėl norint sėkmingai įgyvendinti įtraukiojo ugdymo idėjas būtina ieškoti būdų, kaip tai padaryti įvairiuose mokyklos socialinės sistemos lygmenyse – *mikro, mezo, makro*. Bet kokia politika ir praktika įgauna tam tikrą formą ir turinį tik socialiniams veikėjams (mokiniam, jų tėvams ir mokytojams) veikiant konkrečiuose kontekstuose.

Įtraukiojo ugdymo dimensijos

Sisteminį požiūrį į įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą atskleidžia Booth bei Ainscow (2002, 2016) sukurtas mokyklos kaitos modelis. Remiantis šiuo modeliu, mokykloje įtrauktis analizuojama, vertinama ir realizuojama trijose tarpusavyje susijusiose dimensijose: 1) įtraukiojo ugdymo kultūros kūrimo; 2) įtraukiojo ugdymo politikos įgyvendinimo; 3) įtraukiojo ugdymo praktikos realizavimo (žr. 2 paveikslą).

1.2 pav. Įtraukiojo ugdymo dimensijos (pagal Booth, Ainscow, 2002; 2016)

Įtraukiojo ugdymo kultūros dimensijoje kuriama saugi, visus priimanti ir bendradarbiaujanti bendruomenė, kurioje kiekvienas jaučiasi vertingas. Siekiama, kad įtraukiojo ugdymo vertybės būtų

⁹ Booth T., Ainscow M. (2002). *Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*. 2nd edition. CSIE

¹⁰ Booth T., Ainscow M. (2016). *The Index for Inclusion: a Guide to School Development led by inclusive values*. 4th edition. IfIN (Index for Inclusion Network).

žinomos ir suprantamos visiems mokyklos darbuotojams, mokiniams, tėvams, jomis būtų dalijamasi. Įtraukiojo ugdymo kultūros dimensija apima:

- *Mokyklos bendruomenės kūrimą*, kurioje kiekvienas narys jaučiasi priimtas ir svarbus, mokiniai padeda vienas kitam, darbuotojai bendradarbiauja tarpusavyje, vyrauja pagarbos vienas kitam atmosfera, mokyklos ir tėvų / globėjų partnerystė, mokyklos ir švietimo administratorių / steigėjų bendradarbiavimas, o vietos bendruomenė įtraukiama į mokyklos gyvenimą.
- *Įtraukiojo ugdymo vertybių puoselėjimą*, kai bendruomenėje vyrauja aukšti lūkesčiai kiekvienam mokiniui, vadovai, mokyklos darbuotojai, mokiniai ir tėvai / globėjai aptaria ir dalijasi įtraukiojo ugdymo filosofija, kiekvienas mokinys yra vertingas ir vertinamas, mokyklos darbuotojų ir mokinių santykiai grįsti žmogiškosiomis vertybėmis, mokyklos darbuotojai siekia pašalinti bet kokias sėkmingo mokymosi ir dalyvavimo ugdyme kliūtis, mokykla siekia išvengti bet kokios diskriminacijos, yra sukurta skaidri / teisinga įdarbinimo ir darbuotojų skatinimo sistema.

Įtraukiojo ugdymo politikos dimensijos įgyvendinimas reiškia, kad įtraukiojo ugdymo idėjas įvirtinti siekiama visuose mokyklos dokumentuose. Mokykloje vykdoma tokia politika, kuri skatina kiekvieno priėmimą, įsitraukimą ir dalyvavimą nuo pat pirmos tapimo bendruomenės nariu dienos. Pokyčiai strategiškai planuojami. Bet kokia pagalba teikiama vadovaujantis įtraukties principais. Įtraukiojo ugdymo politikos dimensija apima:

- *Mokyklos prieinamumą ir atvirumą kiekvienam besimokančiajam*, kai vengiama bet kokios selekcijos ir segregacijos apraiškų; veiklos organizuojamos neskirstant besimokančiųjų pagal gebėjimus, pasiekimus, negalias, lytį ir pan.; kiekvienam mokiniui pritaikoma fizinė aplinka, veikia sukurta paramos naujokams sistema.
- *Pagalbą įvairovei*, kuri reiškia kiekvieno besimokančiojo individualumo ir galimybių pripažinimą, reikalingos pagalbos sistemos, mažinančios mokymosi kliūtis, sukūrimą ir jos koordinavimą, savivertės ir pasitikėjimo savimi skatinimo politiką, pozityvaus elgesio skatinimo sistemos taikymą ir patyčių prevenciją, mokyklos nelankymo priežasčių ieškojimą ir šalinimą, į įtraukijį ugdymą orientuotą profesinį tobulėjimą.

Įtraukiojo ugdymo praktika – tai kasdienės situacijos mokykloje, atspindinčios mokyklos kultūrą ir politiką. Pamokos planuojamos ir vedamos, atsižvelgiant į besimokančiųjų įvairovę. Mokiniai – aktyvūs ugdymosi proceso dalyviai visuose jo etapuose. Atrandami ir panaudojami visi galimi materialieji ir žmogiškieji išteklių, skatinantys mokymąsi ir dalyvavimą. Remiantis Booth ir Ainscow (2002, 2016) sukurtu modeliu, įtraukiojo ugdymo praktika siejama su:

- *tinkama mokymosi orkestruote*, kur ypatingą reikšmę turi ugdymosi turinio prieinamumo užtikrinimas, diferencijuoto, individualizuoto ir suasmeninto mokymosi planavimas, užtikrinantis kiekvieno besimokančiojo įsitraukimą ir dalyvavimą, vaiko mokymąsi aktyviai mokytis, įvairovės pažinimą ir skatinimą, mokinių pagalbą vienas kitam, visų bendradarbiavimą, kiekvieno mokinio įsitraukimą į neformalias veiklas;
- *išteklų mobilizavimu*, kai galimi mokymosi išteklių, užtikrinantis kiekvieno dalyvavimą ir mokymąsi, yra visiems vienodai prieinami, o mokinių skirtybės (tokios, kaip: kalba, amžius, pasiekimai, kultūrinė patirtis, negalia) pripažįstamos ir panaudojamos ugdymo procese kaip išteklių, taip pat aktyviai pasitelkiami išoriniai (žmogiškieji, materialieji) išteklių;
- *integruotu ugdymo turiniu pritaikytu kiekvienam ir grįstu įtraukties vertybėmis*, kai mokomasi ne atskirų dalykų, o temų, kurios svarbios tam, kad galėtumėme išgyventi ir kartu sugyventi; ugdymo turinys - tai ne tik tai, ko formaliai mokoma per pamokas ar veiklas, bet ir tai, ką vaikai ir suaugę patiria būdami mokykloje (kaip mokome ir kaip mokomės).

Praktikos dimensijoje realizuojant įtraukties principus ypatingą svarbą įgyja ugdymo turinio prieinamumo užtikrinimas konstruojant ugdymosi turinį ir organizuojant mokymąsi. Graham¹¹ (2020) pabrėžia universalumo prieigos taikymo svarbą didinant prieinamumą. Autorė išskiria šias

¹¹ Graham L. (2020). Inclusive Education for the 21st Century. Theory, Policy and Practice. Routledge. Taylor and Francis Group.

universalumo didinimo galimybes – *universalus dizaino mokymuisi (UDM) strategijos taikymą ir ugdymo diferencijavimą bei personalizavimą (suasmeninimą)*. Šias strategijas rekomenduojama taikyti lygiagrečiai.

Pripažįstama, kad įtraukiojo ugdymo realizavimo praktikoje kontekste ypač aktualūs Rose, Meyer (2002)¹² darbai, kuriais autoriai sukūrė ir pagrindė UDM modelį, kurį taikant galima sukurti tokią mokymosi aplinką, kuri užtikrintų sėkmingą kiekvieno besimokančiojo mokymąsi. Taikant UDM akcentuojama būtinybė taip organizuoti ugdymą, kad būtų atsižvelgta į įvairius mokinių poreikius (Zhang ir kt., 2021¹³). UDM filosofija ir praktika įgyvendinama laikantis trijų pagrindinių principų (CAST 2018)¹⁴ – išreikštų klausimais „kodėl“, „ko“ ir „kaip“ mokomės:

Įvairių į(si)traukimo būdų numatymas siejamas su klausimu „kodėl mokomasi“, nes sudaro daugiau galimybių atliepti mokinių asmeninius interesus, skatina susidomėjimą, motyvaciją, atkaklumą, didina savireguliaciją. Pabrėžiama, kad aktualizuojant klausimą „kodėl“ svarbu padėti mokiniams nusimatyti tikslus, leisti daryti klaidas ir iš jų mokytis, skatinti mokinių savivaldų mokymąsi, refleksiją ir įsivertinimą, sudaryti mokiniui galimybę rinktis ir pačiam apsispręsti.

Įvairūs perteikimo būdai siejami su klausimu „ko mokomasi“. Mokymosi turinys turėtų būti pateikiamas ir suvokiamas labai įvairiais būdais, mokiniams sudaroma galimybė pasirinkti jiems priimtinausią informacijos ir žinių apdorojimo bei įsisavinimo būdą.

Įvairūs veiklos ir išraiškos būdai yra nukreipti į mokinių asmeninio santykio kūrimą su aplinka, realiomis situacijomis, sudaroma galimybė parodyti savo žinojimą ir išmokimą įvairiomis formomis ir būdais. Leidžiama mokytis įvairiais būdais (individualiai, porose, grupėse), naudotis technologijomis mokantis, yra numatyta ir mokiniui žinoma bei suprantamai pateikta pagalbos sistema susidūrus su sunkumais.

Nepaisant to, kad UDM koncepcija gana nauja ir dar stokojama pakankamai jos veiksmingumą pagrindžiančių įrodymų (Cologon, Lassig, 2020¹⁵), visgi pripažįstama, kad universalumo didinimas, ugdymo diferencijavimas ir personalizavimas (suasmeninimas) yra kelias į sėkmę ugdant mokinių grupes, kuriose yra didelė mokinių įvairovė (Graham, 2020).

Kiekvienos įtraukiojo ugdymo dimensijos struktūra pagal Booth ir Ainscow (2002; 2016) įtraukties indeksą pateikiama 1.1 lentelėje.

1.1 lentelė. Įtraukiojo ugdymo dimensijų turinys pagal Booth ir Ainscow (2002; 2016) įtraukties indeksą

MOKYKLOS KULTŪRA
Bendruomenės kūrimas
Priėmimas
Pagalba vienas kitam
Mokytojų bendradarbiavimas
Pagarbus bendravimas
Mokyklos ir tėvų partnerystė
Mokyklos ir jos steigėjo bendradarbiavimas
Vietos bendruomenės įtraukimas
Įtraukiojo ugdymo vertybių puoselėjimas
Aukšti lūkesčiai kiekvieno pasiekimams
Dalijimasis įtraukiojo ugdymo vertybėmis ir filosofija
Nelygstama vertė
Bendražmogiški santykiai
Kliūčių šalinimas

¹² Rose, D.H. & Meyer, A. (2002), *Teaching Every Student in the Digital Age: Universal design for learning*, Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

¹³ Zhang L., Jackson H. A., Yang S., Basham J. D., Williams C. H., Carter R. A. (2021). *Codesigning learning environments guided by the framework of Universal Design for Learning: a case study*. *Learning Environments Research* <https://doi.org/10.1007/s10984-021-09364-z>.

¹⁴ Centre for Applied Special Technology (CAST) (2018). *Universal Design for Learning Guidelines Version 2.2*, <http://udlguidelines.cast.org>.

¹⁵ Cologon K., Lassig C. (2020). *Universal approaches to curriculum, pedagogy and assessment / in Inclusive Education for the 21st Century. Theory, Policy and Practice*. (Ed. Graham L.). Routledge. Taylor and Francis Group.

Diskriminacijos vengimas
MOKYKLOS POLITIKA
Mokyklos atvirumas ir prieinamumas
Personalo politikos skaidrumas
Pagalba naujam darbuotojui
Mokyklos atvirumas mokinių įvairovei
Fizinės aplinkos prieinamumas
Pagalba naujam mokiniui
Heterogeninis grupavimas
Pagalba įvairovei
Mokymosi kliūčių šalinimas
Įtraukiojo ugdymo kompetencijų plėtra
Etiketizavimo, kategorizavimo vengimas
Dalyvavimą skatinanti pagalba SUP mokiniams
Pagalba dvikalbiams, daugiakalbiams mokiniams
Emocinė parama
Pozityvaus elgesio skatinimas vs bausmių sistema
Mokyklos nelankymo priežasčių ieškojimas ir šalinimas
Patyčių prevencija
PRAKTIKA
Mokymosi orkestruotė
Suasmeninto (personalizuoto) mokymosi planavimas
Kiekvieno įsitraukimas ir dalyvavimas
Įvairovės pažinimas ir skatinimas
Vaiko mokymas aktyviai mokytis
Mokinių pagalba vienas kitam ir mokymasis bendradarbiaujant
Kiekvieno pažangą skatinantis vertinimas
Pozityvų elgesį skatinančios taisyklės
Mokytojų bendradarbiavimas
Įtraukioji švietimo pagalba
Asmeninę pažangą skatinantys namų darbai
Įvairi popamokinė veikla
Išteklų mobilizavimas
Skirtybės – ištekliai
Stiprybės – ištekliai
Išteklų paieška
Išteklų įvairovė ir prieinamumas
Efektyvus išteklų naudojimas

Siekiant poveikio visose minėtose dimensijose ir įtraukijį ugdymą įtvirtinančių pokyčių mokyklos kultūroje, politikoje ir praktikoje svarbu:

- **užtikrinti atsakingą ir įsipareigojusią lyderystę** (angl. *committed leadership*), kuria siekiama kurti įtraukiojo ugdymo kultūrą, politiką ir praktiką įvairiais lygmenimis ir visose mokyklos aplinkose: bendraujant ir mokantis klasėje, bendraujant su tėvais, neformaliose veiklose, darbuotojų susitikimuose ir kt.;
- **laikytis holistinio požiūrio į asmenį ir ugdymą**, kuriuo siekiama pažinti kiekvieną besimokantįjį ir identifikuoti jo gebėjimus, panaudoti juos atskleidžiant asmeninį potencialą, personalizuojant ugdymą;
- **užtikrinti informacijos ir fizinių aplinkų prieinamumą kiekvienam bendruomenės nariui**;
- **kurti mokymuisi draugišką aplinką**, kurioje kiekvienas jaučiasi saugus, priimtas, sulaukia pagalbos, yra skatinamas mokytis ir išreikšti save;
- diferencijuoti, individualizuoti, personalizuoti (suasmeninti) ugdymą;
- **kiekvienam suteikti pagalbą**, atsižvelgiant į individualius besimokančiojo poreikius, sudarant mokytojams galimybę tobulinti kompetenciją įtraukiojo ugdymo srityje, mokantis vieniems iš kitų bendradarbiavimo ir problemų sprendimo procesuose;
- **užtikrinti reikalingus išteklius**, kurie turi būti efektyviai valdomi (Booth ir Ainscow (2002, 2016)).

Mokyklos įtraukiojo ugdymo kryptingumo raišką bendruomenės nuostatų, vadybos ir lyderystės, ugdymo(si) ir mokinių patirčių aspektais atskleidžia Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. V-1254 patvirtintas teminio išorinio vertinimo „Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo kryptingumas mokyklose, vykdančiose bendrojo ugdymo programas“ rodiklių rinkinys, apimantis svarbiausius bendrojo ugdymo programas įgyvendinančių mokyklų veiklos aspektus, susijusius su įtraukiojo ugdymo kryptingo įgyvendinimo aspektais (žr. 1.2 lentelę ir 2 priedą).

1.2 lentelė. Teminio išorinio vertinimo „Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo kryptingumas mokyklose, vykdančiose bendrojo ugdymo programas“ rodiklių rinkinio struktūra

1 vertinamoji veiklos sritis. Lyderystė ir vadyba	
1.1. Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	Vizijos bendrumas Veiklos kryptingumas Sprendimų pagrįstumas Planų gyvumas Optimalus išteklių paskirstymas
1.2. Lyderystė	Lyderystė mokymuisi Įsipareigojimas susitarimams
1.3. Mokyklos savivalda	Skaidrumas ir atvirumas Sprendimų pagrįstumas ir veiksmingumas
1.4. Veikimas kartu	Bendradarbiavimo kultūra Kolegialus mokymasis
1.5. Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais	Pažinimas ir sąveika Į(si)traukimas
1.6. Mokyklos tinklaveika	Atvirumas Prasmingumas
1.7. Kompetencija	Pozityvus profesionalumas
1.8. Nuolatinis profesinis tobulėjimas	Reiklumas sau Atkaklumas ir nuoseklumas
2 vertinamoji veiklos sritis. Ugdymas(is) ir mokinių patirtys	
2.1. Ugdymo(si) planavimas	Ugdymo(si) tikslai Mokinių įvairovės pažinimas Pastoliavimas mokiniui ugdymo procese Planavimo lankstumas ir nuoseklumas Švietimo pagalbos specialistų ir mokytojų padėjėjų vaidmenys Pagalba mokiniui ir šeimai
2.2. Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys	Visų mokinių motyvuojantis įtraukimas į mokymosi procesą Sąlygų supratimui ir giliam mokymuisi sudarymas Sąlygų sudarymas strategiškai taikyti ir įvairiais būdais pademonstruoti žinojimą Įtraukios kultūros kūrimas
2.3. Vertinimas ugdant ir rezultatai	Pasiekimų vertinimas mokinių įvairovėje Sistemiškai taikomas formuojamasis vertinimas Pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys Rezultatai (pasiekimai ir pažanga)

Įtraukiojo ugdymo indekso dimensijų turinio ir Bendrojo ugdymo mokyklų Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo kryptingumo išorinio vertinimo rodiklių sąsajos nurodomos pateikiant tyrimo instrumentų struktūras.

2. ĮTRAUKIOJO UGDYMO ĮGYVENDINIMAS MOKYKLOJE: TYRIMO METODIKA

Tyrimo tikslas – atlikti mokinių, jų tėvų ir pedagogų nuomonės tyrimą apie įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą išorinio vertinimo procedūrose dalyvaujančiose mokyklose.

Tyrimo metodas – anketinė apklausa.

Tyrimo duomenų rinkimo metodas. Duomenys rinkti 2021 m. rugsėjo mėn. ir 2022 m. vasario – kovo mėn. virtualiu būdu, apklausiant 5 – 8 (arba pagrindinėse mokyklose 5 – 10) klasių mokinius ir 2 – 4 gimnazijos klasių mokinius ir jų tėvus bei 2 – 4 klasių mokinių tėvus, mokyklos pedagogus, išskyrus mokyklos direktorių. Atsakomybė už klausimynų pateikimą respondentams ir imties reprezentatyvumą deleguota mokyklų vadovams. Iš viso apklausoje dalyvavo 61 bendrojo ugdymo mokyklos bendruomenės

Tyrimo instrumentų sandara. Remiantis įtraukiojo ugdymo nuostatomis ir Booth, Ainscow (2002, 2016) įtraukiojo ugdymo modeliu, įtraukiojo ugdymo įgyvendinimas matuojamas trijose tarpusavyje susijusiose dimensijose: 1) įtraukiojo ugdymo kultūros kūrimo; 3) įtraukiojo ugdymo praktikos realizavimo. Klausimynuose pateikiami įtraukiojo ugdymo indeksą atitinkantys klausimai, tačiau jų skaičius ir formuluotės pedagogų, mokinių ir jų tėvų klausimynuose skiriasi. Klausimynai turi sąsają su teminio išorinio vertinimo rodiklių rinkinio struktūros, patvirtintos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. V-1254 turiniu. Klausimynai mokiniams, tėvams ir pedagogams pateikiami 5 priede.

Iš viso pagrindinę anketos mokiniams dalį sudaro 47 teiginiai, tėvams – 25 teiginiai, mokytojams – 106 teiginiai. Savo pritarimą ar nepritaringumą kiekvienam teiginiui respondentai galėjo išreikšti pasirinkdami vieną iš atsakymo variantų: *Tikrai taip, Lyg ir taip, Nei taip, nei ne, Lyg ir ne, Tikrai ne, Nežinau, negaliu atsakyti*. Anketose visoms respondentų grupėms pateiktas atviras klausimas, kuriuo paprašyta įvardinti siūlymus įtraukties mokykloje stiprinimui: *Ką siūlytumėte mokykloje daryti kitaip, kad KIEKVIENAS vaikas patirtų sėkmę?* Šie kokybiniai tyrimo duomenys neanalizuojami ir pateikti atskirai tik kiekvienos mokyklos ataskaitoje.

Tyrimo duomenų analizės metodai. Kiekybiniai apklausos duomenys susisteminti ir analizuoti taikant aprašomosios ir tikimybinės bei daugiamatės statistikos metodus ir naudojant *SPSS 26.0 for Windows bei AMOS 22* programinę įrangą. Siekiant didesnio tyrimo patikimumo taikant faktorinės analizės metodą buvo išskirtos skalės, matuojančios įtraukiojo ugdymo požymius, jų patikimumas įvertintas skaičiuojant *Cronbach* alfa koeficientą. Sudarytos skalės standartizuotos taikant z-transformaciją, t. y. transformuojant į skales, kurių vidurkis yra lygus 0, o standartinis nuokrypis – 1. Analizuojamo požymio skirstinių skirtumų statistinis reikšmingumas tiriamosiose grupėse vertintas taikant neparametrinius statistinių hipotezių tikrinimo metodus, tačiau, kadangi imtys yra didelės, net ir labai nedideli, ugdymo praktikai nereikšmingi skirtumai, yra statistiškai reikšmingi. Todėl skirtumų tarp grupių dydis ar atitinkamo faktoriaus poveikio analizuojamo požymio raiškai dydis vertinamas skaičiuojant koeficientą eta kvadratu (η^2). Ataskaitos skaitymui naudotina ši koeficiento eta kvadratu interpretacija (Cohen, 1988): 0,01 – skirtumai maži, 0,06 – skirtumai vidutiniai, 0,14 – skirtumai dideli.

Atskleidus, kad visų sudarytų skalių dispersija mokyklų viduje yra mažesnė nei tarp mokyklų, duomenys agreguoti kiekvienai mokyklai priskiriant skalių vidurkius. Šie agreguoti duomenys yra analizuojami siekiant nustatyti sąsajas tarp skirtingų respondentų grupių (mokinių, jų tėvų ir pedagogų) pateiktos informacijos apie traukijį ugdymą mokykloje. Ryšiai įvertinti skaičiuojant Pearson ar Spearman koreliacijos koeficientą, (patikrinus skirstinių normalumą).

Kompleksiškai atskleidžiant įtraukiojo ugdymo požymių tarpusavio sąsajas, taikytas struktūrinių lygčių modeliavimo metodas, atlikta kelių analizė. Sudaromų modelių ir analizuojamų duomenų atitikčiai vertinti naudoti kriterijai: Chi kvadrato (χ^2) reikšmė, sąlyginis suderintumo kriterijus (CFI), Takerio ir Liuso indeksas (TLI) ir kvadratinė šaknis iš vidutinės aproksimacijos paklaidos RMSEA. Tyrimo imtis yra labai didelė, todėl, tikrinant modelių ir duomenų suderinamumą, į chi kvadrato kriterijų neatsižvelgiama, pakankamą modelio ir duomenų suderinamumą rodo šios indeksų reikšmės: CFI>0,95, TLI>0,95, RMSEA<0,08 (Čekanavičius, Murauskas, 2009).

Įtraukiojo ugdymo savybių matavimo skalės. Siekiant atskleisti įtraukiojo ugdymo giluminę struktūrą, remiantis respondentų atsakymais išskirtos panašių, vieną įtraukiojo ugdymo savybę išreiškiančių teiginių grupės – faktoriai. Tolesnei analizės procedūrai taikytas faktorinės analizės metodas (pagrindinių komponentų metodas, *Varimax* faktorių ašių pasukimas). Susumuojant respondentų atsakymus į panašių teiginių grupes sudarytos skalės, leidžiančios matuoti įtraukiojo ugdymo raiškos situaciją mokykloje. Skalių patikimumas įvertintas skaičiuojant koeficientą Cronbach alfa.

Kiekviena įtraukiojo ugdymo matavimo skalė (respondentų pateiktų įverčių suma) turi reikšmes nuo 1 iki 5. Kuo skalės reikšmė arčiau 0, tuo daugiau respondentų nepitaria skalę sudarantiems teiginiais. Kuo skalės reikšmė arčiau 5, tuo daugiau respondentų visiškai pritaria skalę sudarantiems teiginiais. Reikšmės artimos 3 rodo, kad pritariančių ir nepritariančių skalę sudarantiems teiginiais yra daugmaž vienodai. Skalės standartizuotos taikant z-transformaciją. Duomenų pateikimas Standartizuota skalėje leidžia įvertinti analizuojamų požymių raišką grupėse. Vidurkių z skalėje interpretacija: 0,2 – skirtumas nuo imties vidurkio mažas, 0,5 – vidutinis, 0,8 – didelis. Šią interpretaciją galima taikyti ir vertinant skirtumus tarp respondentų grupių.

Iš viso sudaryta 18 skalių, matuojančių įtraukiojo ugdymo kultūros situaciją, ir 14 skalių politikos įgyvendinimo ir praktikos situacijos matavimui. Ataskaitos 3 priede pateikiamos visos įtraukiojo ugdymo situacijos mokyklose matavimo skalės, nurodant, kokiai įtraukiojo ugdymo dimensijai (kultūrai ar politikos įgyvendinimui ir praktikai) jos priskiriamos ir kurios respondentų grupės vertinimo analizei yra taikomos.

3. ĮTRAUKIOJO UGDYMO SITUACIJA MOKYKLOSE: MOKINIŲ, JŲ TĖVŲ IR MOKYTOJŲ NUOMONĖ

3.1. ĮTRAUKIOJO UGDYMO SITUACIJOS IŠORINIAME VERTINIME DALYVAUJANČIOSE MOKYKLOSE TYRIMO KONTEKSTAS

Tyrimo imtis. Tyrime iš viso dalyvavo 30581 respondentas iš 61 mokyklos, kuriose buvo atliekamas išorinis vertinimas. 3.1.1 lentelėje pateikiama mokyklų, dalyvavusių tyrime, imties charakteristika. Iš viso anketas užpildė 14448 mokiniai, iš kurių 75,7 proc. mokosi 5 – 8 klasėse, o 24,3 proc. – I – IV gimnazinėse arba 9, 10 klasėse (2021 rugsėjo mėn. vykusiame tyrimo duomenų rinkimo etape 5 klasių ir I gimnazinių klasių mokiniai ir jų tėvai tose mokyklose, kuriose į šias klases mokiniai yra naujai priimami, apklausoje nedalyvavo). Apklausoje dalyvavo 13333 tėvai, iš kurių 36,2 proc. pradinė klasių mokinių, 48,9 proc. 5 – 8 klasių mokinių ir 15 proc. gimnazinių klasių arba 9, 10 klasių mokinių tėvai (2021 rugsėjo mėn. vykusiame tyrimo duomenų rinkimo etape pirmokų tėvai, o taip pat 5 klasių ir I gimnazinių klasių mokinių tėvai tose mokyklose, kuriose į šias klases mokiniai yra naujai priimami, apklausoje nedalyvavo). Apklausoje dalyvavo beveik visi mokyklose dirbantys pedagogai: iš viso 2800, iš kurių 20,6 proc. priešmokyklinio ugdymo arba pradinė klasių mokytojai, 58,2 proc. – dalyko mokytojai, 6,7 proc. – neformaliojo ugdymo mokytojai ir 16,4 proc. pagalbą mokiniui teikiny darbuotojai (klausimyną pildantys pedagogai galėjo nurodyti keletą pareigybių). 3.1.3 lentelėje pateiktas apklausoje dalyvavusių pedagogų skaičius atsižvelgiant į profesines charakteristikas, svarbias analizuojant jų požiūrį į traukiojo ugdymo kultūrą mokykloje, įtraukiojo ugdymo praktiką: pareigas, pedagoginio darbo stažą, kvalifikacinę kategoriją.

3.1.1 lentelė. Įtraukiojo ugdymo situacijos tyrimo imtis

Mokykla	Mokiniai	Tėvai	Pedagogai	Iš viso
„Atgimimo“ mokykla	235	175	51	461
„Juventos“ progimnazija	367	186	56	609
„Ryto“ gimnazija	325	229	47	601
„Šeškinės“ pradinė mokykla	-	112	20	132
„Žiburio“ pradinė mokykla	-	175	23	198
Akmenės rajono Papilės Simono Daukanto gimnazija	149	118	30	297
Aleksandro Puškino gimnazija	483	454	78	1015
Alfonso Lipniūno progimnazija	130	134	33	297
Antano Baranausko pagr. mokykla	166	144	47	357
Barboros Radvilaitės progimnazija	355	438	61	854
Druskininkų „Saulės“ pagrindinė mokykla	213	187	48	448
Gargždų „Kranto“ pagrindinė mokykla	221	152	43	416
Jonavos „Neries“ pagrindinė mokykla	234	137	46	417
Jonavos Justino Vareikio progimnazija	436	386	66	888
Jonavos Raimundo Samulevičiaus progimnazija	303	320	52	675
Jono Biliūno gimnazija	244	125	41	410
Jono Pauliaus II progimnazija	535	367	75	977
Jono Totoraičio progimnazija	398	442	54	894
Josvainių gimnazija	192	113	34	339
Juodupės gimnazija	119	104	33	256
Jurbarko Naujamiesčio progimnazija	17	71	34	122
Karmėlavos Balio Buračo gimnazija	367	150	51	568

Kaštonų pagr. mokykla	159	158	34	351
Kauno „Vyturio“ gimnazija	578	384	68	1030
Kauno Pilėnų progimnazija	193	305	36	534
Kauno r. Raudondvario Anelės ir Augustino Kriauzų pradinė mokykla	-	134	21	155
Kauno šv. Kazimiero progimnazija	179	216	35	430
Klaipėdos Maksimo Gorkio progimnazija	330	446	73	849
Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija	495	335	88	918
Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija	125	150	34	309
Martyno Mažvydo progimnazija	330	310	49	689
Medeinos pradinė mokykla	-	87	24	111
Meškuičių gimnazija	99	98	29	226
Nemenčinės Konstanto Parčevskio gimnazija	283	186	55	524
Pagėgių Algimanto Mackaus gimnazija	157	52	47	256
Palangos senoji gimnazija	366	133	36	535
Palangos Vlado Jurgučio progimnazija	76	122	38	236
Panemunės progimnazija	181	155	31	367
Panevėžio r. Ramygalos gimnazija	191	163	45	399
Panevėžio Vytauto Žemkalnio gimnazija	282	197	56	535
Raseinių r. Ariogalos gimnazija	327	384	38	749
Riešės gimnazija	215	316	57	588
Salantų gimnazija	207	240	30	477
Sausio 13-osios progimnazija	142	105	39	286
Simono Stanevičiaus progimnazija	121	48	31	200
Sūduvos gimnazija	322	250	53	625
Šiaulių Medelyno progimnazija	279	258	43	580
Šiaulių Ragainės progimnazija	209	281	39	529
Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazija	320	278	91	689
Tauragės r. Skaudvilės gimnazija	250	208	61	519
Utenos Aukštakalnio pradinė mokykla	-	124	21	145
Ventos gimnazija	146	185	35	366
Vilkaviškio Salomėjos Nėries pagr. mokykla	392	281	44	717
Vilniaus „Taikos“ progimnazija	310	203	49	562
Vilniaus Balsių progimnazija	507	463	75	1045
Vilniaus Filaretų pradinė mokykla	-	117	30	147
Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazija	500	228	57	785
Vilniaus Maironio progimnazija	237	236	50	523
Vilniaus r. Paberžės „Verdenės“ gimnazija	114	145	28	287
Vilniaus Sofijos Kovalevskajos progimnazija	220	406	65	691
Žygimanto Augusto pagrindinė mokykla	117	227	42	386
Iš viso	14448	13333	2800	30581

3.1.2 lentelė. Tyrime dalyvaujančių mokinių ir jų tėvų pasiskirstymas pagal mokinio klasę

Imties tipas	Klasių grupė	Skaičius	Procentai*
Mokinių imtis	5-8 klasės	10912	75,7
	Gimnazinės klasės arba 9, 10 kl.	3507	24,3
Tėvų imtis	2-4 klasės	4801	36,2
	5-8 klasė	6486	48,9
	Gimnazinės klasės arba 9, 10 kl.	1988	15,0

Procentai skaičiuoti nuo atsakiusių respondentų skaičiaus

3.1.3 lentelė. Tyrime dalyvaujančių pedagogų profesinės charakteristikos

Požymis	Kategorija	Skaičius	Procentai**
Pareigos*	Direktoriaus pavaduotojas, skyriaus vedėjas	130	4,2
	Dalyko mokytojas	1808	58,2
	Priešmokyklinio ugdymo, pradinė klasių mokytojas	641	20,6
	Neformaliojo ugdymo mokytojas	209	6,7
	Specialusis pedagogas	68	2,2
	Logopedas	56	1,8
	Kita	193	6,2
Pedagoginio darbo stažas	Iki 4 metų	172	6,2
	5-9 metai	156	5,6
	10-25 metų	892	31,9
	Virš 25 metų	1574	56,3
Kvalifikacinė kategorija	Mokytojas / pagalbos mokiniui specialistas	454	16,8
	Vyresnysis mokytojas / vyresnysis pagalbos specialistas	1138	42,0
	Metodininkas	1118	41,3
	Ekspertas	74	2,7

*Atsakant į klausimą, buvo galima pasirinkti keletą atsakymų, todėl procentų suma didesnė už 100.

**Procentai skaičiuoti nuo atsakiusių respondentų skaičiaus

Specialieji ugdymosi poreikiai. Anketose mokiniams ir mokinių tėvams buvo pateikti klausimai, susiję su įtraukiojo ugdymo kontekste svarbiomis mokinių charakteristikomis: specialiaisiais ugdymosi poreikiais ir jų priežastimis, socialine parama šeimai gaunant nemokamą maitinimą mokykloje, mokinių patirtimi gyvenant ir/arba mokantis ne Lietuvoje.

Specialiojo pedagogo pagalbos mokantis, remiantis mokinių apklausos duomenimis, sulaukia 6,7 proc. apklausoje dalyvavusių mokinių (žr. 3.1.4 lentelę). Savo vaikų specialiuosius ugdymosi poreikius pažymėjo ir 6,2 proc. pradinėse klasėse besimokančių mokinių tėvų ir 5,6 proc. 5 – 8 klasių ir gimnazinių klasių mokinių tėvų. Mokinių ir tėvų apklausos duomenų atitikimas šiuo aspektu yra vienas iš tėvų apklausos reprezentatyvumo argumentų. Analizuojant tėvų apklausos duomenis pagal specialiųjų ugdymosi poreikių priežastis, nustatyta, kad pradinėje mokykloje dažniau buvo nurodomi emocijų ir elgesio sutrikimai (37,4 proc.), vyresnėse klasėse – mokymosi sutrikimai (56,5 proc.).

3.1.4 lentelė. Mokinių, kuriems nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai skaičius ir jų priežastys. Mokinių tėvų ir mokinių apklausos duomenys

Imtis		Skaičius	Procentai	
Tėvų imtis (pradinės klasės)	Nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai	295	6,2	
	Iš jų pagal priežastis*:	Negalia	32	11,2
		Emocijų ir elgesio sutrikimai	36	37,4
		Mokymosi sutrikimai	107	35,7
		Kalbos ir kalbėjimo sutrikimai	102	3,1
		Kita	9	2,4
Tėvų imtis (5-8 ir gimnazinės klasės)	Nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai	465	5,6	
	Iš jų pagal priežastis*:	Negalia	61	13,6
		Emocijų ir elgesio sutrikimai	71	15,8
		Mokymosi sutrikimai	253	56,5
		Kalbos ir kalbėjimo sutrikimai	48	10,7

	Kita	15	3,3
Mokinių imtis (5-8 ir gimnazinės klasės)	Specialiojo pedagogo pagalba mokantis	960	6,7

*Procentai skaičiuoti nuo tėvų, nurodžiusių, kad jų vaikams nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai, skaičiaus.

Mokinių gyvenimas ir mokymasis užsienyje. Mokinių gyvenimo ir mokymosi ne Lietuvoje patirtis gali būti viena iš ugdymosi kliūčių / galimybių (žr. 3.1.5 lentelę). Mokinių apklausos duomenimis, gyventi užsienyje teko 8,8 proc. mokinių (tokie mokinių apklausa paremti duomenys rodo tik jų patirtį ilgesnį laiką lankantis užsienyje, nes, remiantis tėvų apklausa, mokinių kurie gimė/augo ir/arba mokėsi užsienyje 5 – 8 ir gimnazinėse klasėse yra 5,5 proc. Dalis mokinių gyvenimui užsienyje galėjo priskirti ir gyvenimą ilgesniu tėvų atostogų laikotarpiu). Mokinių tėvai nurodo, kad užsienyje teko gyventi 6,4 proc. vaikų, iš jų ten mokėsi 3,4 proc. Dažniau mokinių gyvenimo užsienyje patirtį paminėjo pradinių klasių mokinių tėvai, nei 5 – 8 klasių ir gimnazinių klasių mokinių tėvai.

3.1.5 lentelė. **Gyvenimo (ir mokymosi) užsienyje patirtis.** Mokinių ir jų tėvų apklausa

Imtis		Skaičius	Procentai
Tėvų imtis (2-4 klasės)	Vaikas gimė, augo ir mokėsi tik Lietuvoje	4415	92,2
	Vaikas gimė / augo užsienyje, bet ten nesimokė	205	4,3
	Vaikas yra gyvenęs ir mokėsis užsienyje	166	3,5
Tėvų imtis (5-8 ir gimnazinės klasės)	Vaikas gimė, augo ir mokėsi tik Lietuvoje	7989	94,5
	Vaikas gimė / augo užsienyje, bet ten nesimokė	186	2,2
	Vaikas yra gyvenęs ir mokėsis užsienyje	277	3,3
Mokinių imtis (5-8 ir gimnazinės klasės)	Gyveno tik Lietuvoje	13086	91,2
	Teke gyventi užsienio šalyse	1263	8,8

Mokiniai iš socialiai remtinių šeimų. Socialinė parama šeimai skiriant nemokamą maitinimą mokykloje rodo, kad mokinio šeima patiria materialinių sunkumų (išskyrus 1, 2 klasių mokinius, kurie visi gauna nemokamą maitinimą), kas gali iššaukti poreikį papildomai pagalbai ar tapti ugdymosi kliūtimi. Nemokamą maitinimą gauna 13,1 proc. 5 – 8 ir gimnazinių klasių mokinių, remiantis mokinių apklausos duomenimis, ir 10,8 proc. šių klasių mokinių, remiantis jų tėvų apklausos duomenimis žr. (3.1.6 lentelę). Nedideli atsakymų į šį klausimą skirtumai skirtingų respondentų grupėse rodo tėvų imties reprezentatyvumą.

3.1.6 lentelė. **Socialinė parama šeimai gaunant nemokamą maitinimą mokykloje**

		Skaičius	Procentai
Tėvų imtis	(3,4 klasės)	303	9,8
	(5-8 ir gimnazinės klasės)	914	10,8
Mokinių imtis	(5-8 ir gimnazinės klasės)	1879	13,1

Pedagogų darbas mokinių įvairovės kontekste. Mokinių įvairovę ugdymo procese iš dalies atskleidžia pedagogams pateiktas klausimas apie tai, kokius mokinius jiems tenka mokyti. 89,8 proc. dalyko mokytojų ir 82,7 proc. pradinių klasių mokytojų nurodo, kad dirba su elgesio ir emocijų sutrikimų turinčiais mokiniais, 72,5 ir 65,1 proc. atitinkamai – su negalią turinčiais mokiniais, net 77,9 proc. mokytojų dalykininkų mano, kad ugdo mokinius iš socialinės rizikos šeimų (tai nurodžiusių pradinių klasių mokytojų dalis yra mažesnė – 62,9 proc.). Pažymėtina, kad apklausoje pedagogai terminą „socialinės rizikos šeima“ traktavo ne įstatyme numatyta prasme, bet atsižvelgdami į savo žinias apie šeimą. Mokinius, pedagogų nuomone, turinčius išskirtinių gabumų, moko 60,3 proc. dalyko mokytojų ir 42,3 proc. pradinių klasių mokytojų.

3.1.7 lentelė. Mokytojų darbas mokinių įvairovės kontekste (pradinių klasių mokytojų ir dalyko mokytojų imtis)

Mokytojai moko mokinius...	Pradinių klasių mokytojai		Dalyko mokytojai	
	Skaičius	Procentai	Skaičius	Procentai
turinčius išskirtinių gabumų	271	42,3	1091	60,3
turinčius negalią (regos, klausos, judėjimo, intelekto, autizmo spektro sutrikimų)	417	65,1	1311	72,5
turinčius elgesio ir emocijų sutrikimų	530	82,7	1624	89,8
iš socialinės rizikos šeimų	403	62,9	1408	77,9
iš kitos kultūrinės aplinkos (pabėgėliais, imigrantais, grįžusių emigrantų vaikais ir kt.)	201	31,4	793	43,9
kuriems skirta specialiojo pedagogo pagalba	394	62,3	1234	68,9

3.2. ĮTRAUKIOJO UGDYMO SITUACIJOS MATAVIMO MOKYKLOSE REZULTATAI

Šiame skyriuje įtraukiojo ugdymo situacija mokykloje pristatoma pasitelkiant apibendrintas įtraukiojo ugdymo situaciją matuojančias skales. Skalių struktūra suformuota taikant pagrindinių komponentų analizės metodą, skalių patikimumo duomenys pateikiami metodikos dalyje. Tyrimo imtis yra labai didelė, todėl analizuojamų skirtumų respondentų grupėse statistinis reikšmingumas nėra nurodomas (jis beveik visais atvejais yra didesnis už 0,05). Lentelėse yra pateikiamas koeficientas eta kvadratu, parodantis, kurią požymio reikšmių dispersijos dalį galima paaiškinti mokyklos įtaka. Koeficientas leidžia įvertinti skirtumus tarp mokyklų. Naudotina ši koeficiento eta kvadratu interpretacija (Cohen, 1988): 0,01 – skirtumai maži, 0,06 – skirtumai vidutiniai, 0,14 – skirtumai dideli. Detalus įtraukiojo ugdymo situacijos tirtose mokyklų grupėje duomenys pateikti 4 priede.

3.2.1. Mokinių nuomonės tyrimo rezultatai

Įtraukiojo ugdymo kultūros ir praktikos požymius savo mokyklose pastebi, didžioji dalis mokinių (žr. 3.2.1 lentelę.). Aukščiausiai mokiniai vertina bendraamžių pagalbą, žemiausiai – įtraukijį ugdymą išreiškiančių UDM požymių (mokymo organizavimo metodų) taikymą.

Įtraukiojo ugdymo vertinimas skirtingose mokyklose. Visose įtraukiojo ugdymo dimensijose, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai tarp tyrime dalyvavusių mokyklų (3.2.1 lent.). Daugiausiai mokyklos skiriasi pagal gyvenimo mokykloje vertinimą, atskirtį dėl netinkamo elgesio bei mokinių patiriamas patyčias ir UDM požymius. Mažiausi skirtumai tarp mokyklų yra vertinant mokinių įsitraukimą į mokymąsi ir bendraamžių pagalbą.

3.2.1 lentelė. Įtraukiojo ugdymo kultūra ir praktika išoriniame vertinime dalyvaujančiose mokyklose. Apibendrinti rezultatai. Skalė nuo 1 iki 5. 55 mokyklos (N=14448)

Skalė	Vidurkis	Min	Max	Max – Min	Eta kvadratu
Įtraukiojo ugdymo kultūra					
Dėmesys vaiko asmenybei	3,69	3,28	4,28	1,00	0,06
Pagalba mokiniui	3,86	3,50	4,38	0,88	0,05
Bendraamžių pagalba	4,31	4,06	4,55	0,49	0,02
Atskirtis dėl elgesio*	2,63	1,62	3,43	1,81	0,09
Patyčios*	2,02	1,51	2,50	1,00	0,05
Įtraukiojo ugdymo praktika					
Gyvenimas mokykloje	3,53	2,84	4,28	1,44	0,08

UDM požymiai	2,75	2,23	3,61	1,38	0,09
Grįžtamasis ryšys	3,93	3,37	4,40	1,03	0,05
Įsitraukimas į mokymąsi	3,86	3,55	4,26	0,71	0,03
Mokymosi sėkmė	3,60	3,24	3,94	0,70	0,03

Legenda:

Vidurkis – mokyklų vidurkis, kiekvienai mokyklai suteikiant vienodą svorį.

Min – žemiausiai įtraukiojo ugdymo požymį įsivertinusios mokyklos reikšmė

Max – aukščiausiai įtraukiojo ugdymo požymį įsivertinusios mokyklos reikšmė

Max – Min – skirtumas tarp aukščiausiai ir žemiausiai įtraukiojo ugdymo požymį įsivertinusių mokyklų.

Eta kvadratu koeficientas leidžia įvertinti skirtumus tarp mokyklų. Naudojama ši koeficiento eta kvadratu interpretacija (Cohen, 1988): 0,01 – skirtumai maži, 0,06 – skirtumai vidutiniai, 0,14 – skirtumai dideli.

* skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Skirtumų tarp mokyklų vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

Mokinių pateiktas įtraukiojo ugdymo vertinimas priklauso nuo klasės, tačiau duomenys rodo, kad skirtumus tarp mokyklų lemia ne vien jose besimokančių mokinių amžius. 3.2.2 lentelėje pateiktas mokyklų vidurkių vidurkis skirtingose klasių grupėse bei skirtumus tarp mokyklų išreiškiantis dydis eta kvadratu. Nustatyti statistiškai reikšmingi skirtumai tarp mokyklų tiek 5 – 8 (ir 9,10 klasių pagrindinių mokyklų atveju), tiek gimnazinių klasių grupėse. 5 – 8 klasėse (ir 9,10 klasėse pagrindinių mokyklų atveju) tarpe skirtumai tarp mokyklų didesni nei lyginant mokyklas tarpusavyje remiantis gimnazistų pateiktais atsakymais. Mažaisi skirtumai tarp mokyklų įtraukiojo ugdymo kultūros srityje yra vertinant bendraamžių pagalbą ir patyčių paplitimą. Gimnazinėse klasėse didžiausi (vidutinio dydžio) skirtumai tarp mokyklų yra vertinant gyvenimą mokykloje, UDM požymius ir atskirtį dėl elgesio. 5 – 8 klasių grupėje be jau išvardintų požymių, vidutinio dydžio skirtumai tarp mokyklų stebimi ir mokiniams vertinant dėmesį vaiko asmenybei bei pagalbą mokiniui ir mokytojų teikiamą grįžtamąjį ryšį.

3.2.2 lentelė. Įtraukiojo ugdymo kultūra ir praktika išoriniame vertinime dalyvaujančiose mokyklose skirtingose klasių grupėse Apibendrinti rezultatai. Skalė nuo 1 iki 5. 55 mokyklos (N=14448)

Skalė	5-8 klasės ir 9,10 kl. pagr. mokyklose		Gimnazinės klasės	
	Vidurkis	Eta kv.	Vidurkis	Eta kv.
Įtraukiojo ugdymo kultūra				
Dėmesys vaiko asmenybei	3,74	0,07	3,56	0,04
Pagalba mokiniui	3,89	0,06	3,74	0,04
Bendraamžių pagalba	4,31	0,02	4,35	0,01
Atskirtis dėl elgesio*	2,56	0,08	2,90	0,07
Patyčios*	2,10	0,03	1,76	0,03
Įtraukiojo ugdymo praktika				
Gyvenimas mokykloje	3,63	0,09	3,31	0,10
UDM požymiai	2,77	0,10	2,82	0,07
Grįžtamasis ryšys	3,95	0,06	3,88	0,05
Įsitraukimas į mokymąsi	3,90	0,04	3,79	0,02
Mokymosi sėkmė	3,65	0,03	3,44	0,03

Legenda:

Vidurkis – mokyklų vidurkis, kiekvienai mokyklai suteikiant vienodą svorį.

Eta kvadratu koeficientas leidžia įvertinti skirtumus tarp mokyklų. Naudojama ši koeficiento eta kvadratu interpretacija (Cohen, 1988): 0,01 – skirtumai maži, 0,06 – skirtumai vidutiniai, 0,14 – skirtumai dideli.

* skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Skirtumų tarp mokyklų vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo vertinimas priklausomai nuo klasės. Įtraukiojo ugdymo dimensijos skirtingose klasėse besimokančių mokinių vertinamos nevienodai. *Dėmesys vaiko asmenybei ir Pagalba mokiniui*, mokinių vertinimu, daugiausiai pastebėtas 5 – 6, santykinai žemiausiai vertinamas 7 – 8 klasėse ir I, II gimnazijos klasėse, o II, IV gimnazijos klasėse vėl padidėja. *Patyčių patirtys*, stipriausios 5, 6 klasėje, turi tendenciją nuosekliai mažėti iki pat IV gimnazinės klasės. Pažymėtina, kad UDM požymių apraiškos mokinių pastebimos panašiai visų klasių grupėse, nedideli skirtumai tarp klasių yra ir vertinant grįžtamojo ryšio teikimą. *Įsitraukimas į mokymąsi* didžiausias 5 – 6 klasėje, mažiausias – 7 – 8 klasėse, o III, IV gimnazijos klasėse vėl padidėja. *Mokymosi sėkmę* dažniau nei kiti patiria 5 – 6 klasių mokiniai, santykinai rečiau – gimnazinių klasių mokiniai.

3.2.3 lentelė. **Įtraukiojo ugdymo požymių raiška priklausomai nuo klasės.** Standartizuota skalė. 55 mokyklos (N=14448)

	Klasės				Eta kvadratu
	5-6 klasės	7-8 klasės	I, II gimn. kl. klasės	III, IV gimn. klasės	
Dėmesys vaiko asmenybei	0,22	-0,17	-0,14	-0,05	0,03
Pagalba mokiniui	0,16	-0,15	-0,10	0,06	0,02
Bendraamžių pagalba	0,06	-0,07	-0,02	0,05	0,00
Atskirtis dėl elgesio*	-0,10	-0,06	0,24	0,24	0,02
Patyčios*	0,20	0,00	-0,20	-0,47	0,05
Gyvenimas mokykloje	0,29	-0,15	-0,24	-0,25	0,06
UDM požymiai	0,04	-0,04	-0,01	-0,03	0,00
Grįžtamasis ryšys	0,12	-0,12	-0,10	0,08	0,01
Įsitraukimas į mokymąsi	0,19	-0,16	-0,13	0,04	0,03
Mokymosi sėkmė	0,21	-0,08	-0,23	-0,17	0,03

* skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

Skirtumai maži
  Skirtumai vidutinio dydžio
  Skirtumai dideli

Įtraukusis ugdymas skirtingus mokymosi pasiekimus turinčių mokinių požiūriu. Savo mokymosi pasiekimus mokiniai vertino subjektyviai, pasirinkdami vieną iš šešių galimų atsakymų *Puikiai* iki *Blogai*. Apklausoje dalyvavę mokiniai, priklausomai nuo mokymosi pasiekimų, įtraukijį ugdymą vertina nevienodai: kuo geresni mokinių mokymosi pasiekimai, tuo daugiau mokytojo dėmesio, jų nuomone, jie gauna, tuo daugiau mokytojo pagalbos sulaukia. Bendraamžių pagalba (patys padeda ir kitų pagalbos sulaukia) taip pat dažnesnė aukštesnius mokymosi pasiekimus demonstruojančių mokinių grupėje. Vidutiniškai, patenkinamai ir blogai besimokantys mokiniai nurodo, kad šiek tiek dažniau patiria patyčias nei geriau besimokantys mokiniai. Žemiau savo mokymosi pasiekimus vertinantys mokiniai ir *Gyvenimą mokykloje* vertina kritiškiau.

Įtraukiojo ugdymo praktikos vertinimas taip pat priklauso nuo mokinių mokymosi pasiekimų. UDL požymius organizuojant ugdymo procesą ir grįžtamojo ryšio teikimą rečiau pastebi žemesnius mokymosi pasiekimus turintys mokiniai.

Geriau besimokantys mokiniai labiau įsitraukia į mokymąsi, dažniau patiria mokymosi sėkmę. Pavyzdžiui, mokinių, kurie nurodė, kad mokosi patenkinamai arba blogai, įsitraukimo į mokymąsi įverčio vidurkis standartizuotoje skalėje yra 1,4 standartinio nuokrypio mažesnis nei mokinių, kurie nurodė, kad mokosi puikiai arba labai gerai.

Įtraukiojo ugdymo mokykloje kultūros ir praktikos elementų vertinimo priklausomybės nuo mokinių mokymosi pasiekimų tendencijos stebimos ir 5 – 8 klasių ir I – IV gimnazinių klasių grupėse (žr. 3.2.4.a ir 3.2.4.b lenteles).

3.2.4 lentelė. Įtraukiojo ugdymo požymių raiška priklausomai nuo mokinių mokymosi pasiekimų. 5 – 8 klasės ir I – IV gimnazinės klasės. Standartizuota skalė (N=14448)

	Kaip sekasi mokytis				Eta kvadratu
	Labai gerai	Gerai	Vidutiniškai	Patenkinamai/ blogai	
Dėmesys vaiko asmenybei	0,26	0,02	-0,24	-0,68	0,05
Pagalba mokiniui	0,27	0,03	-0,26	-0,73	0,06
Bendraamžių pagalba	0,24	0,04	-0,24	-0,78	0,05
Atskirtis dėl elgesio*	-0,12	0,00	0,12	0,14	0,01
Patyčios*	-0,10	-0,05	0,15	0,35	0,01
Gyvenimas mokykloje	0,25	0,02	-0,23	-0,66	0,05
UDM požymiai	0,10	0,02	-0,11	-0,27	0,01
Grįžtamasis ryšys	0,23	0,02	-0,20	-0,64	0,04
Įsitraukimas į mokymąsi	0,41	0,03	-0,39	-0,97	0,12
Mokymosi sėkmė	0,57	0,01	-0,52	-1,08	0,20

* skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

3.2.4.a lentelė. Įtraukiojo ugdymo požymių raiška priklausomai nuo mokinių mokymosi pasiekimų. 5-8 klasės. Standartizuota skalė (N=10912)

	Kaip sekasi mokytis				Eta kvadratu
	Labai gerai	Gerai	Vidutiniškai	Patenkinamai/ blogai	
Dėmesys vaiko asmenybei	0,29	0,04	-0,21	-0,69	0,05
Pagalba mokiniui	0,28	0,02	-0,26	-0,77	0,06
Bendraamžių pagalba	0,23	0,03	-0,27	-0,82	0,06
Atskirtis dėl elgesio*	-0,18	-0,08	0,04	0,03	0,01
Patyčios*	-0,03	0,07	0,30	0,45	0,02
Gyvenimas mokykloje	0,31	0,09	-0,15	-0,62	0,05
UDM požymiai	0,08	0,02	-0,08	-0,28	0,01
Grįžtamasis ryšys	0,24	0,01	-0,22	-0,70	0,04
Įsitraukimas į mokymąsi	0,43	0,03	-0,40	-1,01	0,12
Mokymosi sėkmė	0,62	0,05	-0,48	-1,10	0,21

* skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

3.2.4.b lentelė. Įtraukiojo ugdymo požymių raiška priklausomai nuo mokinių mokymosi pasiekimų. I-IV gimnazinės klasės. Standartizuota skalė (N=3507)

	Kaip sekasi mokytis				Eta kvadratu
	Labai gerai	Gerai	Vidutiniškai	Patenkinamai/ blogai	
Dėmesys vaiko asmenybei	0,15	-0,02	-0,30	-0,67	0,04
Pagalba mokiniui	0,23	0,07	-0,27	-0,64	0,06
Bendraamžių pagalba	0,29	0,08	-0,17	-0,71	0,05
Atskirtis dėl elgesio*	0,14	0,24	0,29	0,37	0,00
Patyčios*	-0,39	-0,41	-0,20	0,13	0,02
Gyvenimas mokykloje	-0,03	-0,17	-0,42	-0,75	0,03
UDM požymiai	0,16	0,02	-0,18	-0,25	0,02
Grįžtamasis ryšys	0,18	0,04	-0,17	-0,52	0,03
Įsitraukimas į mokymąsi	0,32	0,05	-0,38	-0,92	0,11
Mokymosi sėkmė	0,36	-0,12	-0,62	-1,05	0,16

* skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

Įtraukusis ugdymas specialiąją pedagoginę pagalbą gaunančių mokinių požiūriu. Specialiojo pedagogo pagalbą, jų pateiktais duomenimis, gauna 7,4 proc. tyrime dalyvavusių 5 – 8 klasių mokinių. Šią pagalbą mano esant veiksmingą (nurodo, kad yra lengviau mokytis, kai tam tikrose pamokose padeda specialusis pedagogas) 36,5 proc., iš dalies veiksmingą – 20,1 proc. ir neveiksmingą – 12,2 proc. ją gaunančių mokinių, o 37,2 pasirinko atsakymą *Nei taip, nei ne* arba nežinojo kaip atsakyti.

Pažymėtina, kad negaunančių ir gaunančių specialiąją pedagoginę pagalbą tiek 5 – 8 klasių, tiek ir gimnazinių klasių mokinių įsitraukimas į mokymąsi praktiškai nesiskiria (skirtumas, atitinkamai, 0,11 ir 0,06 standartinio nuokrypio) tačiau gaunantys specialiąją pedagoginę pagalbą rečiau patiria mokymosi sėkmę, nei jos negaunantys (skirtumas, atitinkamai, 0,63 ir 0,45 standartinio nuokrypio).

Tyrimo duomenų analizės rezultatai leidžia teigti, kad gaunantieji specialiąją pedagoginę pagalbą ir jos negaunantieji 5 – 8 klasių mokiniai mokytojo dėmesį ir mokytojo pagalbą patiria panašiai kaip ir kiti mokiniai (žr. 3.2.5 lentelę).

Tokie tyrimo rezultatai atskleidžia dėsnį, kad 5 – 8 kl. mokiniai, gaunantieji specialiąją pedagoginę pagalbą, sulaukia panašiai tiek pat dėmesio savo asmenybei bei mokytojo pagalbos, kiek ir negaunantieji, tačiau ši mokinių grupė dažniau nei kiti patiria bendraamžių patyčias.

Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys ir specialiąją pedagoginę pagalbą gaunantys mokiniai dažniau patiria UDM mokymosi požymius: dažniau turi galimybę pasirinkti užduotį, pasirinkti, kaip jas atlikti, kaip už jas atsiskaityti, dažniau nurodo, kad užduotį atlieka poroje su draugu. Pažymėtina, kad negaunančių ir gaunančių specialiąją pagalbą įsitraukimas į mokymąsi statistiškai reikšmingai nesiskiria, tačiau pirmieji rečiau patiria mokymosi sėkmę. Jie dažniau nurodo, kad tai, ko mokosi mokykloje, jiems yra per sunku, dažniau nespėja atlikti klasėje skirtų užduočių, dažniau nesupranta namų darbų. Tačiau, pažymėtina, kad reikšmingi skirtumai tarp analizuojamų mokinių grupių vertinant mokymosi sėkmę yra gana dideli ir siekia 0,44 standartinio nuokrypio.

3.2.5 lentelė. Įtraukiojo ugdymo dimensijų raiška 5 – 8 klasių mokinių, gaunančių specialiąją pedagoginę pagalbą ir jos negaunančių požiūriu (N=10912)

	Gauna specialiąją pedagoginę pagalbą	Negauna specialiosios pedagoginės pagalbos	Eta kvadratu
Dėmesys vaiko asmenybei	0,09	0,03	<0,01
Pagalba mokiniui	0,05	0,01	<0,01
Bendraamžių pagalba	-0,21	0,01	<0,01
Atskirtis dėl elgesio*	0,16	-0,10	<0,01
Patyčios*	0,40	0,08	0,01
Gyvenimas mokykloje	0,22	0,07	<0,01
UDM požymiai	0,41	-0,03	0,01
Grįžtamasis ryšys	0,00	0,01	<0,01
Įsitraukimas į mokymąsi	-0,08	0,03	<0,01
Mokymosi sėkmė	-0,34	0,10	0,01

* skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo vertinimas vaikinų ir merginų grupėse. Mokinių imtyje lytiškumas įtraukiojo ugdymo dimensijų vertinimui praktiškai reikšmės neturi (žr. 3.2.6 lentelę). Nors dėl didelės imties atskirais atvejais stebimi dalis skirtumų yra statistiškai reikšmingi, tačiau vidurkių skirtumai labai maži, netiesinio ryšio stiprumą atskleidžiančio koeficientas eta pakeltas kvadratu yra mažesnis už 0,01.

3.2.6 lentelė. **Įtraukiojo ugdymo požymių raiška priklausomai nuo lyties.** 5 – 8 klasės ir I – IV gimnazinės klasės. Standartizuota skalė (N=14448)

	Tavo lytis:		Eta kvadratu
	Mergina	Vaikinas	
Dėmesys vaiko asmenybei	0,01	-0,01	<0,01
Pagalba mokiniui	0,00	0,00	<0,01
Bendraamžių pagalba	0,08	-0,08	<0,01
Atskirtis dėl elgesio*	-0,03	0,04	<0,01
Patyčios ¹	-0,03	0,03	<0,01
Gyvenimas mokykloje	0,00	0,00	<0,01
UDM požymiai	-0,02	0,02	<0,01
Grįžtamasis ryšys	0,00	0,00	<0,01
Įsitraukimas į mokymąsi	0,03	-0,03	<0,01
Mokymosi sėkmė	-0,02	0,02	<0,01

¹ skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo vertinimas priklausomai nuo to, ar mokinio šeima patiria materialinių sunkumų (mokinys gauna nemokamą maitinimą). Mokinių nuomonė apie įtraukiojo ugdymo įtraukijį ugdymą mokykloje beveik nepriklauso nuo to, ar mokinys gauna mokykloje nemokamą maitinimą (žr. 3.2.7 lentelę). Pastebėta, kad šie mokiniai gyvenimą mokykloje vertina šiek tiek

pozityviau nei negaunantys nemokamo maitinimo, taip pat jie šiek tiek dažniau nei kiti nurodo UDM požymius pamokoje

3.2.7 lentelė. Įtraukiojo ugdymo požymių raiška priklausomai nuo to, ar mokinio šeima patiria materialinių sunkumų (mokinys gauna nemokamą maitinimą). 5 – 8 klasės ir I – IV gimnazinės klasės. Standartizuota skalė (N=14448)

	Ar gauna nemokamą maitinimą		Eta kvadratu
	Taip	Ne	
Dėmesys vaiko asmenybei	0,18	-0,03	<0,01
Pagalba mokiniui	0,15	-0,02	<0,01
Bendraamžių pagalba	0,01	0,00	<0,01
Atskirtis dėl elgesio*	0,15	-0,02	<0,01
Patyčios ¹	0,08	-0,01	<0,01
Gyvenimas mokykloje	0,23	-0,04	0,01
UDM požymiai	0,26	-0,04	0,01
Grįžtamasis ryšys	0,16	-0,03	<0,01
Įsitraukimas į mokymąsi	0,08	-0,01	<0,01
Mokymosi sėkmė	-0,05	0,01	<0,01

¹ skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

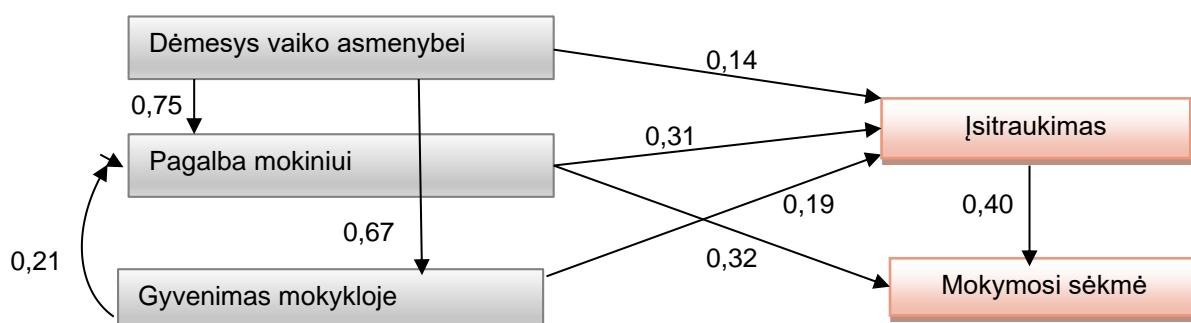
Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

- Skirtumai maži
- Skirtumai vidutinio dydžio
- Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo vertinimo ir mokinių mokymosi motyvacijos sąsajos. Siekiant atskleisti įtraukiojo ugdymo dimensijų ir mokinių mokymosi motyvacijos sąsajas remiantis mokinių apklausos duomenimis, taikytas kelio analizės modelis, kuriame mokyklos kuriamą įtraukiojo ugdymo kultūrą išreiškiantys tarpusavyje susiję požymiai – dėmesys vaiko asmenybei, pagalba mokiniui, gyvenimas mokykloje – turi įtakos mokinių įsitraukimui į mokymąsi ir mokymosi sėkmei.

Sudaryto modelio tinkamumo parametrai rodo, kad jis pakankamai gerai iliustruoja norimas sąsajas. Mokiniai, kurie jaučia pedagogų dėmesį savo asmenybei, sulaukia ir didesnės jų pagalbos, geriau vertina gyvenimą mokykloje. Visi trys minėti veiksniai lemia didesnį mokinių įsitraukimą į mokymąsi. Įsitraukimas į mokymąsi ir pagalba mokiniui sąlygoja mokymosi sėkmę (mokinys spėja klasėje atlikti skirtas užduotis, supranta namų darbų užduotis, mokyti nėra per sunku). *Dėmesio vaikui, Pagalbos mokiniui, Gyvenimo mokykloje* kintamieji apsprendžia 47 proc. jo *Įsitraukimo į mokymąsi* sklaidos.

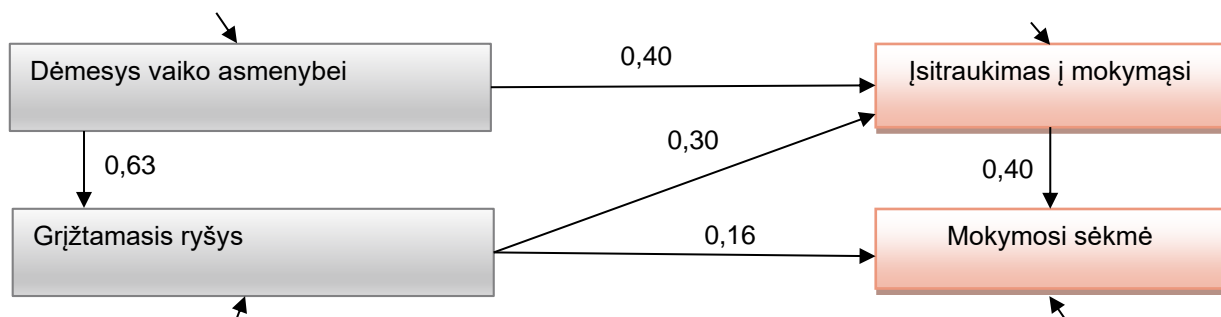

Modelio tinkamumas: $\chi^2(2)=89,8$; $p<0,01$; CFI=0,99; TLI=0,97; RMSEA=0,055

3.2.1 pav. Įtraukiojo ugdymo ir mokinių mokymosi sąsajų modelis. Mokinių apklausos duomenys (N=14448)

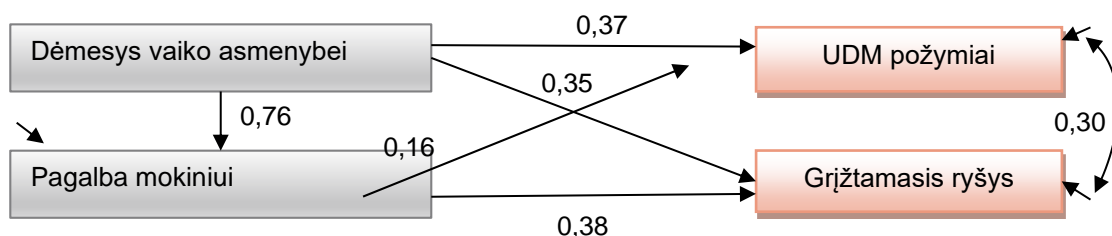
3.2.2 pav. modeliuojami dėmesio mokinio asmenybei, grįžtamojo ryšio teikimo (mokiniai su mokytojais aptaria, ką turi išmokti artimiausiu metu, sutariama dėl užduočių vertinimo kriterijų, aiškūs ir suprantami atliktų užduočių komentarai) ir mokymosi sėkmės ryšiai. Mokinių apklausos analizė rodo, kad mokiniai, jaučiantys daugiau dėmesio savo asmenybei patiria ir kokybiškesnį grįžtamąjį ryšį. Savo ruožtu, grįžtamojo ryšio kokybė turi įtakos įsitraukimui į mokymąsi ir mokymosi sėkmei.

Modelio tinkamumas: $\chi^2(1)=44,5$; $p<0,01$; CFI=0,99; TLI=0,96; RMSEA=0,076

3.2.2 pav. Dėmesio vaiko asmenybei, Grįžtamojo ryšio ir mokinių mokymosi sąsajų modelis. Mokinių apklausos duomenys (N=14448)

Kokybiškas grįžtamasis ryšys yra susijęs su UDM elementų taikymu klasėje, tačiau ryšys tarp šių požymių nėra stiprus (žr. 3.2.3 pav.). Pažymėtina, kad dėmesys vaiko asmenybei sąlygoja grįžtamojo ryšio taikymą klasėje ne tik tiesiogiai, bet ir teikiant pagalbą mokiniui. Tuo tarpu UDM elementų klasėje taikymas yra sąlygotas tik dėmesio vaiko asmenybei ir nėra matomas kaip pagalbos teikimo rezultatas, t. y., mokiniai UDM požymius pastebi nepriklausomai nuo to, kaip jie vertina mokytojų teikiamą pagalbą mokantis. UDM elementai pastebimi dažniau ten, kur jaučiamas pedagogų dėmesys vaiko asmenybei.

Modelio tinkamumas: modelis turi 0 laisvės laipsnių.

3.2.3 pav. Dėmesio vaiko asmenybei, Pagalbos mokiniui, UDM elementų taikymo pamokoje ir Grįžtamojo ryšio sąsajų modelis. Mokinių apklausos duomenys (N=14448)

3.2.2. Tėvų nuomonės tyrimo rezultatai

Anketinės apklausos klausimynai buvo platinami ne tik 5 – 8 klasių ir gimnazijos klasių mokinių tėvams (išskyrus atvejus, kai 5, 9 klasių mokiniai buvo naujai priimti į mokyklą, bet ir pradinė klasių (2 – 4) klasių mokinių tėvams. Tyrime dalyvavę mokinių tėvai gana auštai vertina *Dėmesį ir pagalbą vaikui*, *Vadovų lyderystę* telkiant bendruomenę ugdymo pokyčiams, tačiau yra kritiškesni vertindami *Lygių galimybių kiekvienam mokiniui sudarymą* ir *Tėvų įtraukimą*.

Skirtingose mokyklose besimokančių mokinių tėvai pakankamai skirtingai vertina įtraukiojo ugdymo požymių raišką. Didžiausi skirtumai tarp mokyklų nustatyti vertinant *Vadovų lyderystę, Tėvų priėmimą ir įtraukimą, Dėmesį ir pagalbą vaikui* (žr. 3.1.8 lentelę).

3.2.8 lentelė. **Įtraukiojo ugdymo kultūra ir praktika projekte dalyvaujančiose mokyklose.** Apibendrinti rezultatai. Skalė nuo 1 iki 5. Tėvų požiūris (N=13333)

Skalė	Vidurkis	Min	Max	Max – Min	Eta kvadratu
Įtraukiojo ugdymo kultūra					
Dėmesys ir pagalba vaikui	4,12	3,40	4,45	0,32	0,06
Lygios galimybės	3,88	3,48	4,24	0,36	0,03
Vadovų lyderystė*	4,14	2,92	4,54	0,41	0,09
Įtraukiojo ugdymo praktika					
Kryptingas mokymas	4,13	3,58	4,49	0,37	0,05
Tėvų įtraukimas	3,85	2,99	4,23	0,37	0,07

Legenda:

Vidurkis – mokyklų vidurkis, kiekvienai mokyklai suteikiant vienodą svorį

Min – žemiausiai įtraukiojo ugdymo požymį įsivertinusios mokyklos reikšmė

Max – aukščiausiai įtraukiojo ugdymo požymį įsivertinusios mokyklos reikšmė

Max – Min – skirtumas tarp aukščiausiai ir žemiausiai įtraukiojo ugdymo požymį įsivertinusių mokyklų

Eta kvadratu – koeficientas, parodantis, kurią požymio reikšmių dispersijos dalį galima paaiškinti mokyklos įtaka. Koeficientas leidžia įvertinti skirtumus tarp mokyklų. Naudojama ši koeficiento eta kvadratu interpretacija (Cohen, 1988): 0,01 – skirtumai maži, 0,06 – skirtumai vidutiniai, 0,14 – skirtumai dideli.

* Buvo pateiktas tik vienas teiginys

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

Skirtumai maži Skirtumai vidutinio dydžio Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo situacijos vertinimo skirtumai tarp mokyklų yra stebimi visose klasių grupėse. Tėvų pateiktas įtraukiojo ugdymo kultūros ir praktikos mokykloje vertinimas priklauso nuo klasės, kurioje mokinys mokosi, tačiau skirtumai tarp mokyklų stebimi ir analizuojant klasių grupes (3.2.9 lentelė). Šiek tiek didesni skirtumai tarp mokyklų nustatyti analizuojant 5 – 8 kl. (ir 9,10 kl. pagrindinėse mokyklose) ir 2 – 4 klasių mokinių tėvų vertinimus nei gimnazinių klasių mokinių tėvų vertinimus.

3.2.9 lentelė. **Įtraukiojo ugdymo kultūra ir praktika projekte dalyvaujančių mokyklų klasių grupėse.** Skalė nuo 1 iki 5. Tėvų požiūris (N=13333)

Skalė	2-4 kl.		5-8 kl. ir 9,10 kl. pagr. mokyklose		Gimnazijos klasės	
	Vidurkis	Eta kv.	Vidurkis	Eta kv.	Vidurkis	Eta kv.
Įtraukiojo ugdymo kultūra						
Dėmesys ir pagalba vaikui	4,20	0,09	4,06	0,08	4,20	0,05
Lygios galimybės	4,12	0,03	3,73	0,05	3,83	0,03
Vadovų lyderystė*	4,16	0,12	4,11	0,09	4,24	0,05
Įtraukiojo ugdymo praktika						
Kryptingas mokymas	4,32	0,05	4,00	0,07	4,15	0,06
Tėvų įtraukimas	3,88	0,08	3,82	0,10	3,97	0,06

Legenda:

Vidurkis – mokyklų vidurkis, kiekvienai mokyklai suteikiant vienodą svorį

Eta kvadratu – koeficientas, parodantis, kurią požymio reikšmių dispersijos dalį galima paaiškinti mokyklos įtaka. Koeficientas leidžia įvertinti skirtumus tarp mokyklų. Naudojama ši koeficiento eta kvadratu interpretacija (Cohen, 1988): 0,01 – skirtumai maži, 0,06 – skirtumai vidutiniai, 0,14 – skirtumai dideli. * Buvo pateiktas tik vienas teiginys

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

Skirtumai maži Skirtumai vidutinio dydžio Skirtumai dideli

Įtraukusis ugdymas skirtingose klasėse besimokančių mokinių tėvų požiūriu. Įtraukiojo ugdymo situacijos mokykloje vertinimas priklauso nuo klasės, kurioje vaikas mokosi (3.2.10 lentelė). Didžiausi tėvų pateikto įtraukiojo ugdymo požymių vertinimo skirtingose klasėse skirtumai nustatyti jiems vertinant *Lygias galimybes kiekvienam mokiniui* ir *Kryptingą mokymąsi ir pagalbą*. Pavyzdžiui,

teiginiui „Mano vaikas pastebi, kad mokytojai turi savo numylėtinius“ pritaria 31,1 pradinį klasių mokinių tėvų, 47,2 proc. 5 – 8 klasių ir 49,2 šį teiginį vertinusių gimnazinių klasių mokinių tėvų.

3.2.10 lentelė. **Įtraukiojo ugdymo situacijos mokykloje vertinimas priklausomai nuo klasės, kurioje mokosi vaikas.** Standartizuota skalė Tėvų požiūris (N=13333)

	Klasės			Eta kvadratu
	1-4 klasės	5-8 klasės	Gimnazinės kl.	
Dėmesys ir pagalba vaikui	0,08	-0,07	0,02	<0,01
Lygios galimybės	0,25	-0,14	-0,14	0,04
Vadovų lyderystė*	0,01	-0,02	0,04	<0,01
Kryptingas mokymas	0,23	-0,15	-0,05	0,03
Tėvų įtraukimas	0,01	-0,03	0,06	<0,01

* Buvo pateiktas tik vienas teiginys

Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

Įtraukusis ugdymas specialiąją pedagoginę pagalbą gaunančių mokinių tėvų požiūriu. Apklausa buvo siekiama nustatyti, kaip įtraukiojo ugdymo situaciją mokykloje vertina tėvai, kurių vaikai turi specialiųjų ugdymosi poreikių. Kad vaikas turi specialiųjų ugdymosi poreikių, nurodė 5,7 proc. apklaustųjų tėvų. Praktiškai reikšmingo skirtumo tarp tėvų, kurių vaikams nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai, ir kitų tėvų pateikto įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimo nėra, koeficiento eta kvadratu reikšmė yra mažesnė už 0,001. Skirtumai nenustatyti ir analizuojant pagalbos teikimą atskirų klasių grupėse.

Tai, kad pagalbos mokiniui specialistų (specialiojo pedagogo, logopedo, psichologo) pagalba vaikui yra veiksminga, nurodo 71,7 proc. tėvų, kurių vaikai tokią pagalbą gauna¹⁶ (iš jų – 45,5 proc. šią pagalbą vertina kaip labai veiksmingą). Specialistų pagalbos veiksmingumu abejoja 17,0 proc., o mano, kad tokia pagalba neveiksminga – 11,4 proc. respondentų. Tėvai skirtingose mokyklose teikiamą pagalbą vertina nevienodai, tačiau skirtumai tarp mokyklų nėra labai dideli, koeficientas eta kvadratu lygus 0,058.

SUP mokinių tėvai specialistų pagalbą vertina geriau nei šios pagalbos negaunančių mokinių tėvai. Tai, kad pagalba vaikui yra veiksminga, nurodo 82,8 proc. specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių tėvų (iš jų – 58,6 proc. šią pagalbą vertina kaip labai veiksmingą). Specialistų pagalbos veiksmingumu abejoja 11,3 proc., o mano, kad tokia pagalba neveiksminga – 6,9 proc. šios grupės respondentų. Pedagoginės pagalbos veiksmingumą dažniau nurodo pradinį klasių mokinių tėvai (85,5 proc.), rečiau – gimnazinių klasių mokinių tėvai (76,2 proc.).

Įtraukusis ugdymas tėvų, kurių vaikai gauna nemokamą maitinimą, požiūriu. Apklausa siekta nustatyti, kaip įtraukiojo ugdymo situaciją mokykloje vertina nemokamą maitinimą gaunančių mokinių tėvai. Trečios ir vyresnių klasių mokiniai nemokamą maitinimą gauna, jei šeimos susiduria su finansiniais sunkumais, jei vidutinės šeimos pajamos vienam šeimos nariui yra mažesnės, nei 192 eurai per mėn. Nemokamą maitinimą mokykloje nuo 2021 rugsėjo 1 dienos gauna visi 1 – 2 klasių mokiniai, todėl jų tėvų pateikti duomenys minėtu aspektu neanalizuoti. 3,4, 5 – 8 klasių (ir 9,10 pagrindinės mokyklos klasių) mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą tėvai *Dėmesį ir pagalbą vaikui, Vadovų lyderystę ir Kryptingą mokymą* vertina geriau nei kiti mokinių tėvai. Panašūs skirtumai

¹⁶ Čia pateikiama ne tik specialiąją ugdymosi pagalbą gaunančių veikų tėvų nuomonė, bet ir kitų tėvų, kurių vaikai gavo kitų specialistų (logopedo, psichologo) pagalbą. SUP mokinių tėvų nuomonė apie specialistų pagalbą pateikiama kitoje pastraipoje.

stebimi ir analizuojant gimnazinėse klasėse besimokančių mokinių tėvų atsakymus, tačiau čia dar pažymėtinas geresnis tėvų įtraukimo vertinimas.

3.2.11 lentelė. Įtraukiojo ugdymo situacijos mokykloje vertinimas priklausomai nuo to, ar vaikas gauna nemokamą maitinimą. Standartizuota skalė. Tėvų nuomonė (N=13333)

	3, 4 kl.			5-8 klasės, 9,10 pagr. m-klos kl.			Gimnazijos klasės		
	Gauna	Negauna	Eta kv.	Gauna	Negauna	Eta kv.	Gauna	Negauna	Eta kv.
Nemokamas maitinimas									
Dėmesys ir pagalba vaikui	0,30	-0,01	0,01	0,18	-0,10	0,01	0,25	0,00	0,01
Lygios galimybės	0,24	0,11	0,00	0,02	-0,16	0,00	0,02	-0,17	0,00
Vadovų lyderystė*	0,31	-0,07	0,01	0,19	-0,05	0,01	0,17	0,03	0,00
Kryptingas mokymas	0,38	0,14	0,01	0,15	-0,19	0,01	0,20	-0,09	0,01
Tėvų įtraukimas	0,17	-0,01	0,00	0,14	-0,05	0,00	0,24	0,03	0,01

* Buvo pateiktas tik vienas teiginys

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

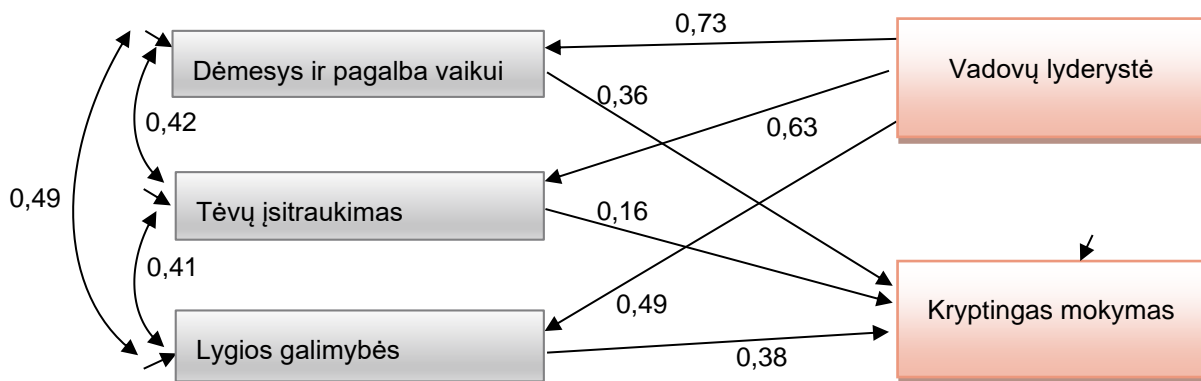
Tėvų nuomonė apie įtraukijį ugdymą priklausomai nuo to, ar vaikas turi gyvenimo ir mokymosi užsienio šalyje patirties. Statistiškai reikšmingų skirtumų tarp tėvų grupių, kurių vaikai neturi gyvenimo ar mokymosi užsienyje patirties ir tėvų, kurių vaikai tokią patirtį turi, požiūrio į įtraukijį ugdymą mokykloje tyrimas neatskleidė, eta kvadratu mažiau už 0,001

Įtraukiojo ugdymo politikos kultūros ir praktikos vertinimo sąsajos remiantis tėvų apklausos rezultatais. Tėvų pastebėtos įtraukiojo ugdymo dimensijos yra glaudžiai tarpusavyje susijusios. Visus požymius sieja vidutinio stiprumo statistiškai reikšmingi ryšiai.

Siekiant detaliau atskleisti įtraukiojo ugdymo kultūros ir praktikos sąsajas sudarytas kelių modelis, kuriame atskleidžiama Kultūros (*Dėmesys ir pagalba vaikui, Lygios galimybės*) įtaka Praktikai (*Kryptingas mokymasis*), kuri yra sąlygota vadovų nuostatos burti bendruomenę bendrai veiklai (3.2.4 pav.). Minėti požymiai paaiškina 61 proc. mokymo praktikos (*Kryptingas mokymasis*) dispersijos.

Remiantis tėvų pateiktu vertinimu, didžiausią įtaką *Kryptingam mokymui* turi *Dėmesį ir pagalbą* bei *Lygias galimybes* kiekvienam mokiniui užtikrinanti mokyklos politika bei joje kuriama pagalbos ir pagarbos kultūra. Mokykloje vyraujanti pagarbos kiekvienam – mokytojui ir mokiniui – kultūra ir lygių galimybių politika sudaro palankias sąlygas mokytojams derinti savo veiksmus, tikslingai panaudoti metodus, siekti kiekvieno vaiko pažangos pagal jo galimybes.

Mokyklose, kuriose vadovai vertinami kaip telkiantys bendruomenę pokyčiams, tėvai geriau vertina ne tik jų įtraukimą, bet ir tokius mokyklos kultūros dalykus, kaip dėmesį ir pagalbą vaikams bei lygių galimybių kiekvienam sudarymą. Modelis patvirtina, kad vadovai mokymui turi įtakos per įtraukiojo ugdymo kultūros stiprinimą.

Modelio tinkamumas: $\chi^2(1)=10,4$; $p<0,01$; CFI=0,1; TLI=0,99; RMSEA=0,027

3.2.4 pav. Įtraukiojo ugdymo kultūros ir politikos sąsaja su praktika remiantis tėvų apklausos duomenimis (N=13333).

3.2.3. Pedagogų nuomonės tyrimo rezultatai

Projekte dalyvaujančių mokyklų mokytojai pakankamai aukštai vertina įtraukiojo ugdymo kultūrą, politiką ir praktiką (žr. 3.2.12 lentelę). Aštuonių iš 18 įtraukiojo ugdymo požymių įverčių vidurkiai didesni už 4 (skalėje nuo 1 iki 5, įtraukiojo ugdymo stoką išreiškiančius požymius transformuojant skalėje nuo 5 iki 1).

Santykinai geriausiai vertinama vadovų lyderystė ir vadyba, siekiant visiems darbuotojams sudaryti vienodai geras sąlygas, kurti palankų organizacijos mikroklimatą, įgyvendinant skaidrią personalo politiką.

Taip pat mokytojai santykinai aukštus vertinimus suteikė teiginiams, išreiškiantiems dėmesį kiekvienam vaikui, lygių galimybių kiekvienam sudarymą. Jie pritaria, kad mokykloje mokytojams svarbus kiekvienas vaikas, kiekvienam mokiniui suteikiama reikalinga pagalba, ugdyme kiekvienas vaikas yra pripažintas ir priimtas. Mokytojai nemano, kad mokyklos politikai būdingos segregacinės nuostatos. Santykinai žemiausiai įtraukiojo ugdymo kultūros srityje vertinama pagarbos ir paramos tarp mokinių kultūra, tėvų įtraukimas, socialinių partnerių dalyvavimas.

Įtraukiojo ugdymo praktikos srityje dauguma mokytojų nurodo, kad pamokose dažniau ar rečiau taiko savivaldaus mokymosi, suasmeninto mokymo ir universalaus mokymosi dizaino elementus, nesugebėjimo spręsti elgesio problemas ir pamokos vadybos stokos atvejai, mokytojų vertinimu, pasitaiko retai.

Daugelio įtraukiojo ugdymo dimensijų raiška, remiantis mokytojų vertinimu, priklauso nuo mokyklos. Didžiausi skirtumai tarp mokyklų yra nustatyti vertinant *Patyčias mokykloje* ir mokyklos *Pasirengimą priimti negalią turinčius mokinius*. Taip pat nemaži skirtumai yra vertinant *Segregaciją*, *Profesinę bendrystę*, *Tėvų įtraukimą* ir *Socialinių partnerių dalyvavimą*, *Pagalbos mokiniui sistemą* ir *Mokymosi išteklių įvairovę*. Kiek mažesni skirtumai tarp mokyklų yra vertinant *Vadovų lyderystės situaciją*, *Dėmesį kiekvienam vaikui*, *Pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūrą*.

Mažiausi skirtumai tarp mokyklų yra mokytojams vertinant *Pamokos vadybos situaciją*, *Gebėjimą spręsti mokinių elgesio problemas*.

3.2.12 lentelė. Įtraukiojo ugdymo kultūra, politika ir praktika išorinio vertinimo procedūrose dalyvaujančiose mokyklose. Skalė nuo 1 iki 5. Pedagogų požiūris (N=2800)

Skalė	Vidurkis	Min	Max	Max – Min	Eta kvadratu
Įtraukiojo ugdymo kultūra					
Dėmesys kiekvienam vaikui	4,26	3,88	4,73	0,84	0,13
Pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūra	3,71	3,03	4,43	1,39	0,17
Lygios galimybės	4,40	3,90	4,88	0,98	0,16
Segregacija*	1,59	1,00	2,56	1,56	0,15
Mokyklos nepasirengimas priimti negalią turinčius mokinius*	2,38	1,48	3,35	1,87	0,29
Elitizmo kultūros palaikymas*	2,38	1,63	2,93	1,30	0,13
Patyčios*	3,91	1,28	6,47	5,19	0,89
Profesinė bendrystė	4,04	3,54	4,77	1,23	0,16
Tėvų įtraukimas	3,71	3,09	4,47	1,38	0,15
Socialinių partnerių dalyvavimas	3,77	2,93	4,95	2,02	0,18
Vadovų lyderystė ir vadyba	4,46	3,88	4,85	0,96	0,13
Įtraukiojo ugdymo praktika					
Pagalbos mokiniui sistema	4,12	3,59	4,68	1,08	0,18
Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai	4,34	3,96	4,76	0,80	0,12
Savivaldaus mokymosi požymiai	4,22	3,83	4,62	0,78	0,12
Įvairovė mokymuisi	3,99	3,58	4,54	0,95	0,10
Mokymosi išteklių įvairovė	4,04	3,19	4,73	1,54	0,18
Negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemas*	2,80	2,43	3,22	0,79	0,06
Pamokos vadybos stoka*	2,12	1,21	2,50	1,29	0,07

Legenda:

Vidurkis – mokyklų vidurkis, kiekvienai mokyklai suteikiant vienodą svorį

Min – žemiausiai įtraukiojo ugdymo požymį įsivertinusių mokyklų reikšmė

Max – aukščiausiai įtraukiojo ugdymo požymį įsivertinusių mokyklų reikšmė

Max – Min skirtumas tarp aukščiausiai ir žemiausiai įtraukiojo ugdymo požymį įsivertinusių mokyklų

Eta kvadratu koeficientas leidžia įvertinti skirtumus tarp mokyklų. Naudotina ši koeficiento eta kvadratu interpretacija (Cohen, 1988): 0,01 – skirtumai maži, 0,06 – skirtumai vidutiniai, 0,14 – skirtumai dideli.

*skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

- Skirtumai maži
- Skirtumai vidutinio dydžio
- Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimas atsižvelgiant į respondentų darbo stažą. Įtraukiojo ugdymo vertinimas mokykloje nuo mokytojų darbo stažo nedaug priklauso (3.2.13 lentelė). Pedagogai, kurių darbo stažas – iki 9 metų, rečiau, įžvelgia *Elitizmo kultūros palaikymo* požymius mokykloje ir pamokose. Pedagogai, kurių darbo stažas iki 4 metų kritiškiau nei kiti vertina savo pamokos vadybą. Mokytojai, kurių darbo stažas 5 – 9 metai, dažniau nei kiti nurodo, kad, jų pamokose mokiniams būdingi savivaldaus mokymosi požymiai.

3.2.13 lentelė. Įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimo priklausomybė nuo darbo mokykloje stažo. Standartizuota skalė. Pedagogų požiūris (N=1279)

	Koks Jūsų darbo mokykloje stažas?				Eta kvadratu
	Iki 4 metų	5-9 metai	10-25 metų	Virš 25 metų	
Dėmesys kiekvienam vaikui	-0,06	0,04	-0,04	0,03	<0,01
Pagarbos ir pagalba tarp mokinių kultūra	-0,08	0,14	-0,04	0,02	<0,01
Lygios galimybės	0,13	0,13	-0,02	-0,02	<0,01
Segregacija ¹	0,03	-0,01	0,00	0,00	<0,01
Mokyklos nepasirengimas priimti negalią turinčius mokinius ¹	0,14	0,07	-0,04	0,00	<0,01
Elitizmo kultūros palaikymas ¹	-0,38	-0,28	-0,04	0,09	0,02
Patyčios ¹	0,00	-0,06	-0,04	0,02	<0,01
Vadovų lyderystė ir vadyba	0,08	0,03	-0,03	0,01	<0,01
Profesinė bendrystė	-0,11	-0,02	-0,07	0,05	<0,01
Tėvų įtraukimas	-0,09	0,11	-0,05	0,03	<0,01
Socialinių partnerių dalyvavimas	0,16	0,18	-0,01	-0,02	<0,01
Pagalbos mokiniui sistema	-0,11	-0,06	-0,05	0,04	<0,01
Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai	-0,19	-0,04	-0,05	0,05	<0,01
Savivaldaus mokymosi požymiai	-0,03	0,20	-0,02	-0,01	<0,01
Įvairovė mokymuisi	0,13	0,16	-0,01	-0,02	<0,01
Mokymosi išteklių įvairovė	-0,17	-0,02	-0,03	0,04	<0,01
Negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemas ¹	0,07	0,05	0,02	-0,02	<0,01
Pamokos vadybos stoka ¹	0,26	0,04	0,00	-0,03	0,01

¹skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Legenda:

* p<0,05, **p<0,001, Kruskal Wallis testas

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimas atsižvelgiant į respondento kvalifikacinę kategoriją.

Įtraukiojo ugdymo situacijos vertinimas mažai priklauso nuo mokytojų kvalifikacinės kategorijos. Galima išskirti mokytojų ekspertų grupę (apklausoje dalyvavo 74 mokytojai ekspertai). Jie tokius mokyklos įtraukiojo ugdymo aspektus, kaip *Įvairovė mokymuisi*, pedagogų *Profesinė bendrystė* vertina aukščiau nei kitos mokytojų grupės pagal kvalifikacinę kategoriją. Mokytojai ekspertai, taip pat dažniau nei kiti, nurodo, kad geba spręsti mokinių elgesio problemas, vadovauti pamokai, mano, kad jų mokiniams būdingi savivaldaus mokymosi bruožai.

3.2.14 lentelė. Įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimo priklausomybė nuo mokytojo kvalifikacinės kategorijos. Standartizuota skalė. Mokytojų požiūris (N=2800)

	Kvalifikacinė kategorija				Eta kvadratu
	Mokytojas	Vyresnysis mokytojas	Metodininkas	Ekspertas	
Dėmesys kiekvienam vaikui	0,00	-0,01	-0,01	0,21	<0,01
Pagarbos ir pagalba tarp mokinių kultūra	-0,06	-0,02	0,02	0,33	<0,01
Lygios galimybės	0,08	-0,05	-0,01	0,31	<0,01
Segregacija ¹	0,03	-0,03	0,02	0,01	<0,01

Mokyklos nepasirengimas priimti negalią turinčius mokinius ¹	0,08	-0,02	-0,02	-0,01	<0,01
Elitizmo kultūros palaikymas ¹	-0,25	0,03	0,06	0,20	0,01
Patyčios ¹	-0,08	0,02	0,01	-0,04	<0,01
Vadovų lyderystė ir vadyba	0,02	-0,05	0,01	0,27	<0,01
Profesinė bendrystė	-0,08	-0,05	0,06	0,28	0,01
Tėvų įtraukimas	-0,01	-0,01	0,01	0,05	<0,01
Socialinių partnerių dalyvavimas	0,10	-0,03	-0,03	0,21	<0,01
Pagalbos mokiniui sistema	-0,08	0,01	0,00	0,18	<0,01
Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai	-0,04	-0,03	0,03	0,25	<0,01
Savivaldaus mokymosi požymiai	0,03	-0,04	0,00	0,33	<0,01
Įvairovė mokymuisi	0,15	-0,06	-0,02	0,22	0,01
Mokymosi išteklių įvairovė	-0,08	-0,02	0,03	0,19	<0,01
Negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemas ¹	0,09	0,04	-0,05	-0,35	0,01
Pamokos vadybos stoka ¹	0,11	0,05	-0,08	-0,31	0,01

¹skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Legenda

* p<0,05, **p<0,001, Kruskal Wallis testas

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimas atsižvelgiant į respondento patirtį dirbant su vaikais, kuriems yra skirta specialioji pedagoginė pagalba. Su mokiniais, kuriems skirta specialioji pedagoginė pagalba, dirba 62,3 proc. tyrime dalyvavusių pradinėse klasių ir 68,9 proc. dalyko mokytojų. Tyrimo duomenų analizė praktiškai reikšmingų skirtumų vertinant įtraukiojo ugdymą mokytojų, dirbančių su mokiniais, kuriems yra skirta specialioji pedagoginė pagalba, ir nedirbančių su tokiais mokiniais grupėse neparodė.

Kartu su pradinėse klasių mokytoju ar dalyko mokytoju su specialiosios pedagoginės pagalbos poreikį turinčiais vaikais dirba ir specialusis pedagogas. 16,0 proc. pradinėse klasių mokytojų nurodo, kad specialusis pedagogas dažnai dirba klasėje kartu su mokytoju, o 26,4 proc. – kad tai nutinka kartais. Specialusis pedagogas dalyvauja ir dalyko mokytojų pamokose, tačiau rečiau nei pradinėse klasėse: atsakymus *Dažnai* pasirinko arba *Kartais* pasirinko 34,5 proc. dalyko mokytojų.

3.2.15 lentelė. **Įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimo priklausomybė nuo to, ar mokytojas dirba su mokiniais, kuriems skirta specialioji pedagoginė pagalba.** Standartizuota skalė. Mokytojų požiūris (N=2800)

	Ar dirbate su mokiniais, kuriems skirta specialioji pedagoginė pagalba?		Eta kvadratu
	Taip	Ne	
Dėmesys kiekvienam vaikui	-0,01	-0,03	<0,01
Pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūra	-0,06	0,04	<0,01
Lygios galimybės	-0,04	-0,01	<0,01
Segregacija*	-0,01	0,10	<0,01
Mokyklos nepasirengimas priimti negalią turinčius mokinius ¹	0,00	0,04	<0,01
Elitizmo kultūros palaikymas ¹	0,02	0,11	<0,01
Patyčios ¹	0,01	0,01	<0,01
Vadovų lyderystė ir vadyba	-0,04	0,01	<0,01

Profesinė bendrystė	-0,03	-0,06	<0,01
Tėvų įtraukimas	-0,01	-0,05	<0,01
Socialinių partnerių dalyvavimas	-0,03	-0,04	<0,01
Pagalbos mokiniui sistema	-0,04	-0,02	<0,01
Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai	-0,02	-0,12	<0,01
Savivaldaus mokymosi požymiai	-0,05	0,04	<0,01
Įvairovė mokymuisi	-0,05	-0,02	<0,01
Mokymosi išteklių įvairovė	-0,05	0,00	<0,01
Negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemas ¹	0,03	0,02	<0,01
Pamokos vadybos stoka ¹	0,03	0,05	<0,01

¹skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

	Skirtumai maži
	Skirtumai vidutinio dydžio
	Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimas atsižvelgiant į mokytojo pareigybę. Pradinių klasių mokytojai sudaro 20,6 proc. visų tyrime dalyvavusių mokytojų. Lyginant pradinių klasių mokytojų ir dalyko mokytojų pateiktus įtraukiojo ugdymo mokykloje raiškos vertinimus, nustatyta, kad pirmieji šiek tiek dažniau pabrėžia *Tėvų įtraukimą*, rečiau pastebi *Segregaciją ir Elitizmo kultūros palaikymą*.

Tyrimas atskleidė, kad pradinių klasių mokytojai dažniau nei dalykininkai savo pamokose taiko suasmeninto mokymo ir UDM elementus, organizuodami mokymąsi dažniau remiasi įvairove, panaudoja įvairesnius išteklius: jie dažniau organizuoja grupes taip, kad jas sudarytų įvairių gebėjimų mokiniai, vaikų skirtybes panaudoja kaip pedagoginį išteklių organizuojant mokinių pagalbą vieni kitiems po pamokų, kalbasi su jais apie žmonių įvairovę. Pavyzdžiui, teiginiui, kad planuodami pamoką numato, kaip įtraukti kiekvieną mokinį, visiškai pritaria 70,6 proc. pradinių klasių mokytojų ir 55,7 proc. mokytojų dalykininkų, kad parengia skirtingo lygio užduotis mokiniams – 61,0 proc. ir 50,2 proc., atitinkamai, kad ruošdamasis pamokai numato galimybes mokytis skirtingais būdais – 70,9 proc. ir 58,7 proc., atitinkamai, kad savo pamokose darbą grupėse organizuoja taip, kad grupę sudarytų įvairių gebėjimų mokiniai – 71,2 proc. ir 48,9 proc., atitinkamai. Pradinių klasių mokiniai, mokytojų teigimu, dažniau demonstruoja savivaldaus mokymosi bruožus. Vertinant UDM ir suasmeninto mokymosi, savivaldaus mokymosi elementų taikymą I – IV gimnazinėse klasėse ir tik 5 – 8 klasėse dirbančių mokytojų grupėse, tyrimas praktiškai reikšmingų skirtumų neatskleidė koeficientas eta kvadratu mažesnis už 0,01

3.2.16 lentelė. **Įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimas atsižvelgiant į mokytojo pareigybę.** Standartizuota skalė. Mokytojų požiūris (N=2800)

	Pareigos		Eta kvadratu
	Pradinių klasių mokytojas	Dalyko mokytojas	
Dėmesys kiekvienam vaikui	0,09	-0,05	<0,01
Pagarbos ir pagalba tarp mokinių kultūra	0,06	-0,06	<0,01
Lygios galimybės	0,13	-0,08	0,01
Segregacija ¹	-0,21	0,11	0,02
Mokyklos nepasirengimas priimti negalią turinčius mokinius ¹	0,00	0,01	<0,01
Elitizmo kultūros palaikymas ¹	-0,16	0,12	0,02
Patyčios ¹	-0,09	0,04	<0,01
Vadovų lyderystė ir vadyba	0,08	-0,06	<0,01
Profesinė bendrystė	0,04	-0,06	<0,01
Tėvų įtraukimas	0,24	-0,12	0,02

Socialinių partnerių dalyvavimas	0,03	-0,05	<0,01
Pagalbos mokiniui sistema	0,06	-0,07	<0,01
Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai	0,23	-0,15	0,03
Savivaldaus mokymosi požymiai	0,18	-0,09	0,01
Įvairovė mokymuisi	0,26	-0,15	0,03
Mokymosi išteklių įvairovė	0,14	-0,09	0,01
Negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemas ¹	0,05	0,02	<0,01
Pamokos vadybos stoka ¹	-0,09	0,07	<0,01

¹skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

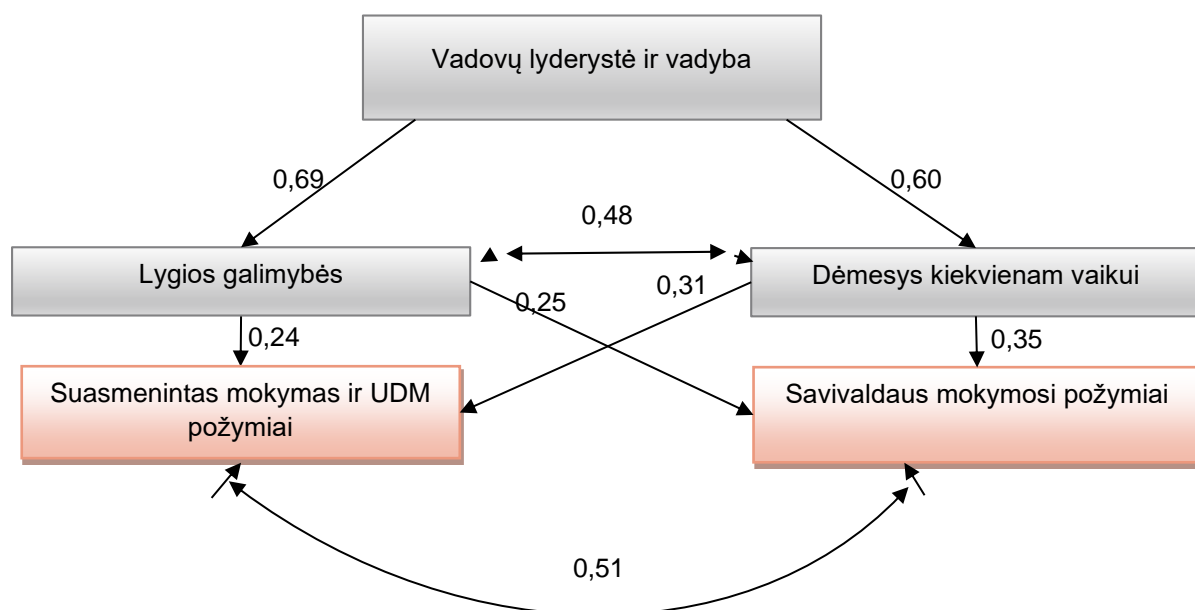
Legenda:

Skirtumų tarp respondentų grupių vertinimas:

- Skirtumai maži
- Skirtumai vidutinio dydžio
- Skirtumai dideli

Įtraukiojo ugdymo kultūros ir įtraukiojo ugdymo praktikos ryšiai. Įtraukiojo ugdymo praktikos ir įtraukiojo ugdymo kultūros formavimo požymių ryšių modelių analizė atskleidė, kad, remiantis mokytojų nuomone, įtraukiojo ugdymo kultūros ir įtraukiojo ugdymo praktikos dimensijos yra tarpusavyje pakankamai glaudžiai susijusios.

Atskleistas teigiamas ryšys tarp įtraukiojo ugdymo kultūros kintamųjų, tokių kaip *Dėmesys kiekvienam vaikui ir Lygios galimybės*, ir mokytojo praktikos taikant savivaldaus mokymosi, suasmeninto mokymosi, UDM elementus (žr. 3.2.5 pav.). Mokytojai, kurie pažymi, kad mokykloje atsižvelgiama į visų mokinių nuomonę, kiekvienas apdovanojamas už kokius nors asmeninius pasiekimus, tikima, kad kiekvienas yra pajėgus mokytis ir daug pasiekti, kiekvienas, nepaisant gebėjimų, įtraukiamas į klases, mokyklos menines, sportines veiklas, dažniau nurodo, kad, ruošdamiesi pamokai, parengia skirtingo lygio užduotis, planuoja, kaip įtraukti kiekvieną mokinį, jų pamokoje mokiniai žino savo mokymosi tikslus, analizuoja savo mokymąsi, geba prašyti pagalbos, mokytojo vertinimas jiems padeda daryti pažangą. Modelis taip pat parodo, kad įtrauki lyderystė ir personalo vadyba, apimanti bendruomenės telkimą ugdymo pokyčiams, pagarbą kiekvienam dirbančiajam, pedagogų profesinės refleksijos skatinimą ir lygių galimybių darbui ir karjerai sudarymą, sąlygoja ir įtraukios mokyklos kultūros apraiškų mokinių kontekste kūrimą ir palaikymą bei netiesiogiai veikia mokytojų sprendimus pamokose taikyti suasmeninto, savivaldaus mokymosi elementus. Įtraukiojo ugdymo kultūros kintamieji *Dėmesys kiekvienam vaikui ir Lygios galimybės*, kartu su šios kultūros palaikymui palankia *Vadovų lyderyste ir vadyba* paaiškina 30 proc. *Suasmeninto mokymo* ir 32 proc. *Savivaldaus mokymosi* kintamųjų sklaidos.

Modelio tinkamumas:
 $\chi^2(2)=2,1$; $p=0,36$; CFI=1,00; TLI=1,00; RMSEA=0,004

3.2.5 pav.. Vadybos įtraukiojo ugdymo kultūros ir praktikos ryšys. Mokytojų duomenys (N=2800)

Stiprūs ryšiai tarp įtraukiojo ugdymo kultūros mokykloje ir UDM požymių atskleisti ir analizuojant apibendrintus duomenis mokyklų lygmeniu. Mokytojai, dirbantys mokyklose, kuriose, jų vertinimu, daugiau dėmesio skiriama kiekvienam vaikui, labiau paisoma lygių galimybių politikos, mažesnis patyčių lygis, darniau nurodo, kad taiko UDM elementus (Spearman koreliacijos koeficientai didesni už 0,70). Taip pat suasmeninto mokymo UDM elementai dažniau taikomi mokyklose, kuriose mokytojai dažniau įsitraukia į profesines sąveikas (koreliacijos koeficientas – 0,77).

3.2.4 Įtraukiojo ugdymo požymių vertinimo skirtingose respondentų grupėse ryšiai

Tyrimo dalyvavo 61 mokykla, 54-iose iš jų buvo apklaustos trys respondentų grupės: 5 – 8 ir gimnazinių klasių mokiniai, jų tėvai ir jų mokytojai. Siekiant nustatyti, kaip dera atskirų respondentų grupių pateiktas įtraukiojo ugdymo mokykloje vertinimas ir patirtys, kiekvienai mokyklai priskirtas apklausoje dalyvavusių atitinkamos grupės respondentų vertintų įtraukiojo ugdymo dimensijų vidurkis standartizuotoje skalėje. 3.2.17 lentelėje pateikiami ryšio tarp mokinių įsitraukimo į mokymąsi ir mokymosi sėkmės patirties (vyresnių klasių mokinių apklausa) ir įtraukiojo ugdymo dimensijų (mokytojų dalykininkų apklausa) vertinimo rezultatai.

3.2.17 lentelė. Mokinių mokymosi motyvacijos (mokinių apklausa) ir įtraukiojo ugdymo dimensijų (mokytojų dalykininkų apklausa) ryšys. Koreliacijos koeficientai (N_{Mokyklų}=54)

Įtraukiojo ugdymo dimensijos (Mokytojų apklausa)	Įsitraukimas	Mokymosi sėkmė
Dėmesys kiekvienam vaikui	0,363**	0,298*
Pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūra	0,304*	0,157
Lygios galimybės	0,242	0,265
Segregacija ¹	-0,171	-0,359**
Mokyklos nepasirengimas priimti negalią turinčius mokinius ¹	-0,147	-0,104
Elitizmo kultūros palaikymas ¹	0,038	-0,209
Patyčios ¹	0,159	0,169

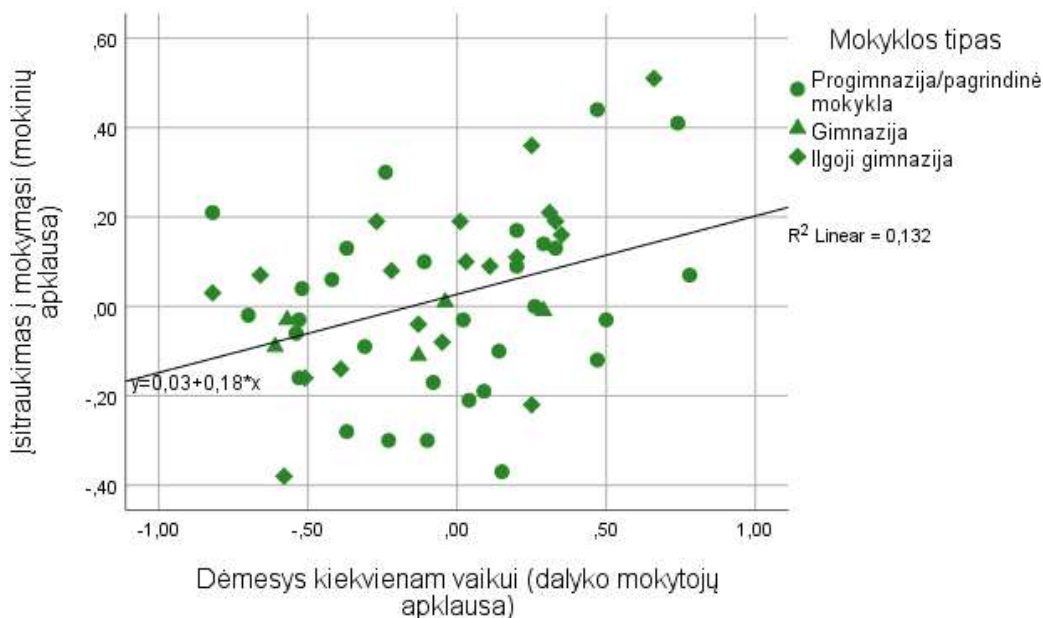
Vadovų lyderystė ir vadyba	0,113	0,151
Profesinė bendrystė	0,266	0,264
Tėvų įtraukimas	0,276*	0,285*
Socialinių partnerių dalyvavimas	0,075	0,107
Pagalbos mokiniui sistema	0,231	,274*
Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai	0,418**	0,412**
Savivaldaus mokymosi požymiai	0,344*	0,315*
Įvairovė mokymuisi	0,344*	0,314*
Mokymosi išteklių įvairovė	0,183	0,081
Negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemas ¹	-0,230	-0,100
Pamokos vadybos stoka ¹	-0,361**	-0,258

¹skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

Ryšio stiprumo interpretavimas:

- Ryšys silpnas
- Ryšys vidutinio stiprumo
- Ryšys stiprus

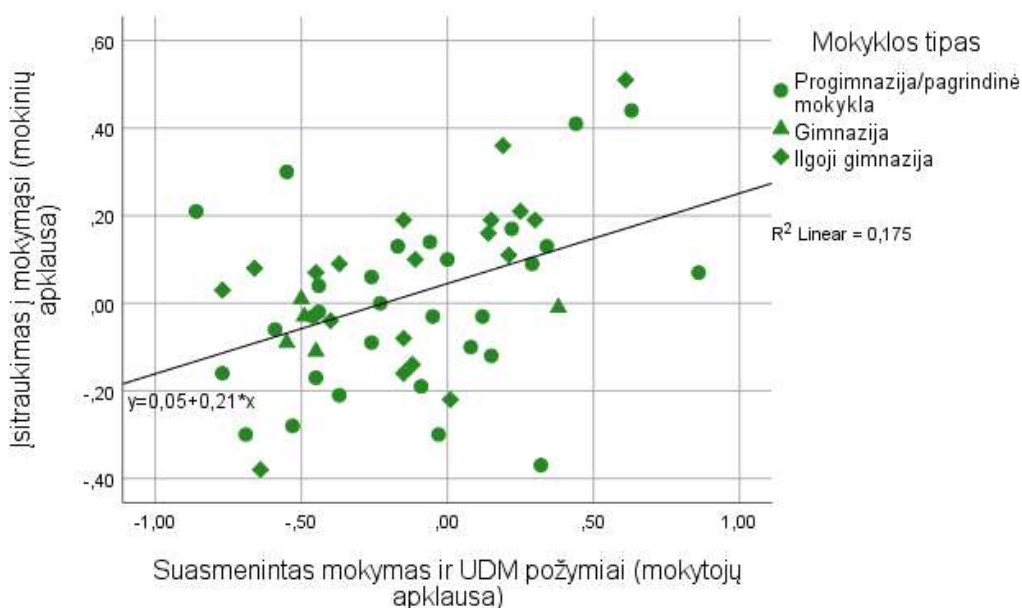
Šie tyrimo rezultatai atskleidžia sąsajas tarp mokytojų pateikto mokyklos įtraukiojo ugdymo situacijos vertinimo ir mokinių mokymosi motyvacijos įsivertinimo: stebima tendencija, kad mokyklose, kuriose, mokytojų nuomone, skiriamas didesnis dėmesys kiekvienam vaikui, kuriama pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūra, stebimi suasmeninto mokymosi ir UDM, savivaldaus mokymosi elementai, skiriama daugiau dėmesio pamokos vadybai, mokinių įsitraukimas į mokymąsi, jų apklausos duomenimis, yra didesnis. Mokiniai patiria didesnę sėkmę mokyklose, kuriose, mokytojų apklausos duomenimis, yra didesnis dėmesys vaikui, mažiau segregacijos apraiškų, geriau veikia pagalbos mokiniui sistema, daugiau suasmeninto ir savivaldaus mokymosi. Ryšys tarp mokytojų nuomonės apie dėmesį kiekvienam vaikui mokykloje ir mokinių įsitraukimo į mokymąsi (mokinių vertinimu) pavaizduotas 3.2.5 pav. Mokytojų pateiktą informaciją apie dėmesį kiekvienam vaikui jų mokykloje galima paaiškinti 13 proc. mokinių įsitraukimo į mokymąsi (remiantis jų atsakymais) sklaidos.

3.2.5 pav. Mokyklos kultūros (Dėmesys kiekvienam vaikui, dalyko mokytojų apklausa) ir mokinių įsitraukimo į mokymąsi (mokinių apklausa) ryšys. Standartizuota skalė. $N_{\text{Mokyklų}}=54$.

Suasmenintas mokymasis ir UDM požymiai, kurių raiška atskleista tiriant pedagogų nuomonę, turi statistiškai reikšmingos įtakos mokinių įsitraukimui į mokymąsi. Mokyklose, kuriose mokytojai

dažniau pažymėjo, kad, ruošdamiesi pamokai numato, kaip įtraukti kiekvieną mokinį, parengia skirtingo lygio užduotis, apgalvoja jų galimybes mokytis skirtingais būdais, skatina mokinių išskirtinumą ir originalumą, užtikrina kokybišką grįžtamąjį ryšį, mokiniai dažniau nurodo, kad mokykloje yra dalykų, kuriuos jie mėgsta, mokykloje mokytis jiems įdomu, geriau sukaupia dėmesį pamokoje, dažniau klausia mokytojo, jei ko nesupranta. Bendra analizuojamų požymių dispersija yra 18 proc., t. y. mokyklos mokytojų taikomi suasmeninto mokymosi ir UDM elementai apsprendžia 18 proc. mokinių įsitraukimo į mokymąsi sklaidos.

3.2.6 pav. Suasmeninto mokymosi ir UDM požymių (dalyko mokytojų apklausa) ir įsitraukimo į mokymąsi (mokinių apklausa) ryšys. Standartizuota skalė. $N_{\text{Mokyklų}}=54$.

Atsakant į klausimą, kiek tėvų požiūris į įtraukos kultūros mokykloje formavimą sutinka su mokinių apklausos rezultatais, analizuoti koreliaciniai ryšiai, analizės vienetu imant mokyklą (žr. 3.2.18 lentelė). Stebimi statistškai reikšmingi vidutinio stiprumo ryšiai tarp tėvų pateiktų daugelio mokyklos įtraukiojo ugdymo kultūros ir praktikos įverčių ir mokinių patiriamos įtraukiojo ugdymo kultūros indikatorių. Tėvai geriau vertina mokyklą, kurioje jų vaikai sulaukia pagalbos ir dėmesio savo asmenybei. Tėvai taip pat geriau vertina įtraukiojo ugdymo kultūrą ir praktiką tose mokyklose, kuriose jų vaikai patiria UDM požymius pamokose ir kokybišką grįžtamąjį ryšį.

3.2.18 lentelė. Mokinių patirties ir tėvų požiūrio į įtraukųjį ugdymą ryšys. Spearman koreliacijos koeficientas. $N_{\text{Mokyklų}}=54$.

		Mokinių tėvų apklausa				
		Dėmesys ir pagalba vaikui	Lygios galimybės	Vadovų lyderystė	Kryptingas mokymas	Tėvų įtraukimas
Mokinių apklausa	Dėmesys vaiko asmenybei	0,51**	0,46**	0,47**	0,59**	0,51**
	Pagalba mokiniui	0,49**	0,42**	0,44**	0,57**	0,49**
	Bendraamžių pagalba	0,34*	0,29*	0,22	0,38**	0,33*
	Atskirtis dėl elgesio ¹	0,10	0,05	0,08	0,16	0,09
	Patyčios ¹	-0,43**	-0,29*	-0,31*	-0,41**	-0,34*
	Gyvenimas mokykloje	0,45**	0,44**	0,43**	0,53**	0,50**

UDM požymiai	0,62**	0,56**	0,61**	0,66**	0,66**
Grįžtamasis ryšys	0,54**	0,51**	0,52**	0,61**	0,55**
Įsitraukimas į mokymąsi	0,42**	0,34*	0,37**	0,51**	0,39**
Mokymosi sėkmė	0,25	0,26	0,26	0,33*	0,28*

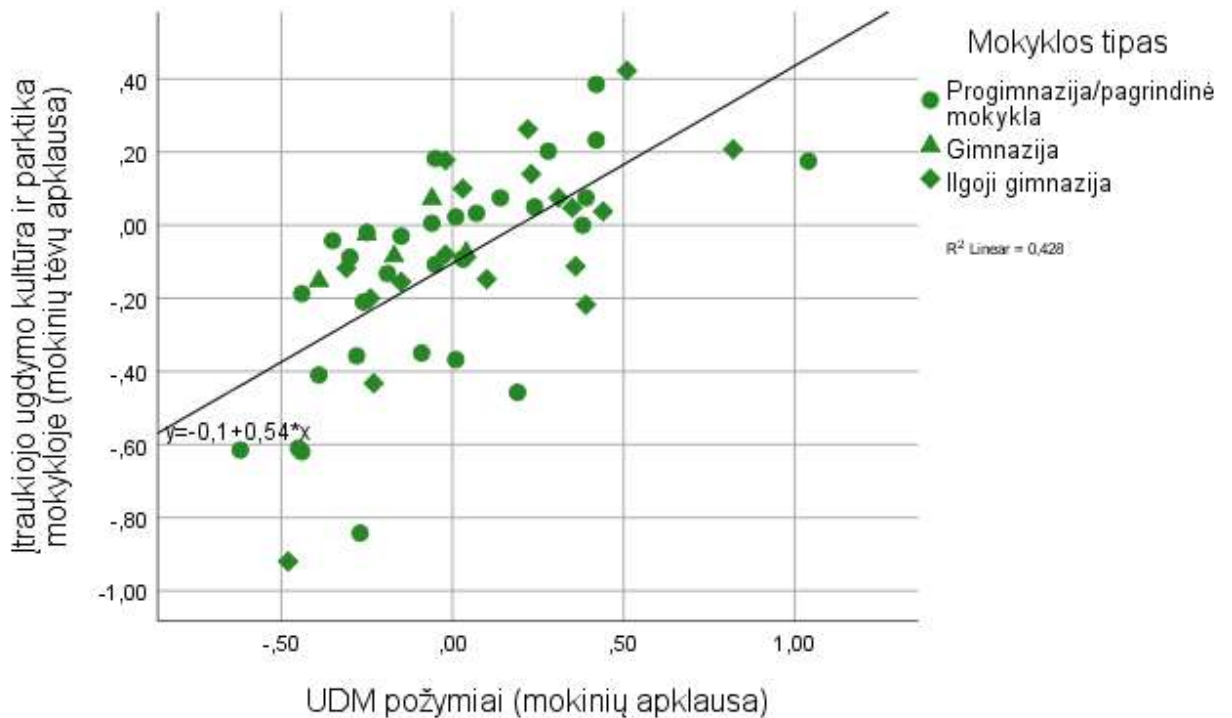
¹skalė išreiškia savybę, priešingą įtraukiojo ugdymo turiniui.

*p<0,05, **p<0,001

Ryšio stiprumo interpretavimas:

- Ryšys silpnas
- Ryšys vidutinio stiprumo
- Ryšys stiprus

Iliustruojant aukščiau aprašytus ryšius, 3.2.7 pav. pateikiama informacija, kaip apibendrinta tėvų nuomonės apie įtraukiojo ugdymo kultūrą ir praktiką susijusi su Universalaus dizaino mokymuisi elementų taikymu mokyklos dalyko mokytojų pamokose, kuriuos pastebi besimokantieji. Tėvai geriau vertina ne tik įtraukiojo ugdymo kultūrą, bet ir praktiką mokyklose, kuriose mokytojai mokiniams leidžia pasirinkti kokias užduotis atlikti, koku būdu pristatyti darbą, už ką gauti pažymį atsiskaitant, organizuoja mokinių darbą grupėse. Analizuojama sąsaja iliustruoja ugdymo praktikos mokykloje ir tėvų nuomonės apie mokyklą analizuojamu aspektu ryšį, bet negali būti vienareikšmiškai traktuojama kaip priežastinis ryšys.

3.2.7 pav. Universalaus dizaino mokymuisi elementų taikymo mokyklos dalyko mokytojų pamokose ir tėvų nuomonės apie įtraukiojo ugdymo kultūrą ir praktiką ryšys. Standartizuota skalės. $N_{\text{Mokyklų}}=54$.

3.2.5. Rezultatų apibendrinimas

1. Įtraukiojo ugdymo kultūrą ir praktiką svarbu analizuoti kaip mokyklos lygmens charakteristikas. Tyrime dalyvavusiose mokyklose nustatyti statistiškai reikšmingi skirtumai tarp mokyklų pagal visas įtraukiojo ugdymo dimensijas ir visose respondentų grupėse. Didžiausi skirtumai tarp mokyklų yra matomi remiantis mokytojų apklausa, mažesni – remiantis tėvų apklausa. Daugiausiai mokyklos skiriasi: mokinių požiūriu – pagal Dėmesio vaiko asmenybei, Gyvenimo mokykloje vertinimą, bei UDM požymius pamokoje, pedagogų vertinimu – įtraukiojo ugdymo kultūrą atspindinčiais požymiais (Lygių galimybių kiekvienam sudarymu, Pasirengimu priimti negalią turinčius mokinius, Patyčių situacijos vertinimu) ir įtraukiojo ugdymo praktikos požymiais (Pagalbos mokiniui sistemos veiksmingumu ir Mokymosi išteklių panaudojimu ugdant mokinius). Remiantis tėvų nuomone, didesnis skirtumai tarp mokyklų yra vertinant Tėvų priėmimą ir įtraukimą, Dėmesį ir pagalbą vaikui. Pažymėtina, kad skirtumai tarp mokyklų stebimi ir analizuojant skirtingų mokinių klasių atsakymus tiek mokinių, tiek tėvų imtyse.
2. Įtraukiojo ugdymo dimensijų raiškos vertinimas tiek mokinių, tiek tėvų imtyse priklauso nuo mokinių amžiaus. Dėmesį vaiko asmenybei ir Pagalbą mokiniui daugiausiai pastebi 5 – 6 klasių mokiniai ir jų tėvai. Šių dimensijų raiška nuosekliai mažėja iki 9 klasės, o paskutiniuose gimnazinėse klasėse vėl šiek tiek padidėja.
3. Tėvų įsitraukimą į ugdymo veiklas mokytojai vertina santykinai žemiau nei tėvai. Jų nuomone, tėvai nepakankamai aktyviai dalyvauja vaiko ugdyme, mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas ne visuomet yra rezultatyvus, gerinantis vaiko pažangą. Tačiau tėvų apklausos rezultatai rodo, kad tėvų priėmimas ir įsitraukimo į vaiko ugdymą situacija daugelį iš jų tenkina. Tikėtina, kad mokytojai profesionaliai įžvelgia didesnes tėvų ir mokyklos bendradarbiavimo galimybes, nei tėvai tam yra pasirengę. Siekiant didesnio tėvų įsitraukimo tikslinga ne tik ieškoti rezultatyvesnių darbo su tėvais formų, bet ir apskritai mokyti juos bendradarbiauti.
4. Mokytojai aukštai vertinama mokyklos įtraukiojo ugdymo kultūros ir praktikos dimensijas, išreiškiančias pozityvų mokytojų požiūrį į kiekvieną mokinį. Tai: Dėmesys kiekvienam vaikui, Lygios galimybės. Tuo tarpu Pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūra yra viena žemiausiai vertinamų įtraukiojo ugdymo dimensijų.
5. Mokyklos įtraukiojo ugdymo kultūros dimensijos, išreiškiančios pozityvias mokytojo nuostatas mokinių atžvilgiu (Dėmesys kiekvienam vaikui, Lygios galimybės) ir mokinių tarpusavio elgseną išreiškiančio Pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūra, Patyčių nebuvimas yra susijusi vidutinio stiprumo ryšiais. Mokyklose, kuriose respondentai pastebi pozityvų mokytojų nusiteikimą mokinių atžvilgiu, yra aukštesnė mokinių tarpusavio pagarbos ir pagalbos kultūra.
6. Mokytojai pažymi, kad mokykloje dažniau taiko suasmeninto mokymo metodus: numato, kaip įtraukti kiekvieną mokinį, rengia individualias užduotis, taiko daugiau e - priemonių užduotims diferencijuoti, tačiau mokiniai daug rečiau pastebi, kad mokytojai leistų jiems pasirinkti, kokias užduotis atlikti, kokį atsikaitymo būdą pasirinkti.
7. Mokytojo dėmesio ir mokytojo pagalbos mokiniai, turintys SUP, gauna panašiai (ar net šiek tiek daugiau), kaip ir kiti mokiniai, Gyvenimą mokykloje jie vertina geriau nei kiti, tačiau šiek tiek dažniau patiria patyčias. SUP mokiniai, šiek tiek dažniau nei kiti nurodo, suasmeninto ugdymo požymius – jiems leidžiama pasirinkti, kokią užduotį atlikti, už ką gauti įvertinimą. Pažymėtina, kad jie įsitraukimo į mokymąsi požymius vertina panašiai, kaip ir kiti, tačiau mokymosi sėkmę patiria rečiau.
8. Specialiojo pedagogo pagalbą kaip veiksmingą (nurodo, kad yra lengviau mokytis, kai tam tikrose pamokose padeda specialusis pedagogas) vertina 37 proc., iš dalies veiksmingą – 20 proc. ją gaunančių mokinių. Specialusis pedagogas mokiniams dažniau teikia pagalbą savo kabinete, tačiau tai nebėra dominuojantis pagalbos teikimo būdas: tai, kad jis dažniau ar rečiau ateina į klasę dirbti kartu su mokytoju, nurodo 34 proc. dalyko mokytojų ir 43 proc. pradinųjų klasių mokytojų.

9. Mokytojo dėmesio vaiko asmenybei, pagalbos mokiniui vertinimas priklauso nuo mokymosi pasiekimų. Kuo geresni mokinių mokymosi pasiekimai, tuo daugiau mokytojo dėmesio jie gauna, tuo daugiau mokytojo pagalbos sulaukia. Bendraamžių pagalba (patys padeda ir kitų pagalbos sulaukia) taip pat dažniau naudojasi aukštesnius mokymosi pasiekimus demonstruojantys mokiniai.
10. Patenkinami ir blogai ar vidutiniškai savo pasiekimus vertinantys mokiniai mažiau įsitraukia į mokymąsi, rečiau patiria mokymosi sėkmę. Šie mokiniai dažniau nei kiti nurodo, kad mokytis jiems per sunku, nespėja atlikti užduočių klasėje, nesupranta, kaip jas atlikti namuose. Tokiu būdu tai, kad iškeltas ugdymo tikslas nėra pasiekiamas, šiems mokiniams tampa norma.
11. Įtraukiojo ugdymo kultūros dimensijos turi stiprias sąsajas su mokinių mokymusi. Mokyklose, kuriose mokiniai jaučia dėmesį sau, kaip asmenybei, mokytojo pagalbą, gerai vertina gyvenimą mokykloje, mokinių įsitraukimas į mokymąsi yra didesnis. Pagalba mokiniui sąlygoja didesnę jo įsitraukimą, didesnę mokymosi sėkmę. Nustatyta, kad įtraukiojo ugdymo veiksniai paaiškina 47 proc. mokinių įsitraukimo į mokymąsi sklaidos.
12. Mokytojo dėmesys vaiko asmenybei sąlygoja kokybiškesnę grįžtamąjį ryšį. Mokiniai, kurie nurodo, kad mokytojai dėmia išklauso jų idėjas, mokytojams svarbi mokinių nuomonė, nepritaria, kad mokytojus erzina „kitokie“ savo išvaizda, požiūriu, elgesiu vaikai, dažniau pritaria, kad mokytojai su jais aptaria, ko bus mokomasi, kaip bus vertinamos užduotys, teikia aiškius atliktų užduočių komentarus.
13. Mokytojų vertintos įtraukiojo ugdymo dimensijos yra tarpusavyje pakankamai glaudžiai susijusios. Atskleistas ryšys tarp tokių įtraukiojo ugdymo kultūros dimensijų, kaip: Dėmesys Kiekvienam vaikui bei Lygios galimybės ir Suasmeninto bei savivaldaus mokymosi elementų taikymo pamokoje. Mokytojai, kurie pažymi, kad mokykloje vyrauja pripažinimo, pagarbos ir pagalbos mokiniui kultūra, dažniau ruošdamiesi pamokai parengia skirtingo lygio užduotis, planuoja, kaip įtraukti kiekvieną mokinį, pamokoje kiekvienam suteikia informaciją, ko jis išmoko ir kur reikia tobulėti, mokiniai žino mokymosi tikslus, geba pasakyti kas sunku, paprašyti pagalbos.
14. Atskleista, kad personalizuoto mokymosi ir formalaus mokymosi situacija susijusi su skirtingais mokyklos įtraukiojo ugdymo kultūros reiškiniais. Mokytojai dažniau veikia ugdymo personalizavimo kryptyje, jei mokykloje vyrauja pripažinimo, pagarbos ir pagalbos mokiniui kultūra. Formalus tradicinis mokymas dažniau susijęs su elitizmo reiškiniumi mokykloje, patyčių ir diskriminacijos raiška, išorinių mokymo trikdžių akcentavimu.
15. Atskleista lyderystės ir vadybos sąsaja su įtraukiojo ugdymo kultūra mokykloje. Mokytojai, kurie pažymi, kad vadovai telkia bendruomenę pokyčiams, palaiko pedagogų profesinę refleksiją ir tobulėjimą, kartu su mokytojais diskutuoja apie mokinių sėkmes ir problemas, skaidriai paskirsto darbo krūvius, aukščiau vertina ir dėmesį ir pagalbą vaikui mokykloje, lygių galimybių kiekvienam mokiniui sudarymą.
16. Nustatytos sąsajos tarp mokytojų pateikto mokyklos įtraukiojo ugdymo situacijos vertinimo ir mokinių įsitraukimo bei mokymosi sėkmės įsivertinimo. Mokyklose, kuriose daugiau mokytojų pažymi, kad vyrauja kiekvieno mokinio pripažinimo, priėmimo, pagalbos mokiniui kultūra, nedaug mokinių segregacijos apraiškų, mokinių įsitraukimas (jų vertinimu) į mokymąsi yra didesnis. Mokyklose, kuriose mokytojai daugiau taiko suasmeninto mokymosi, UDL elementų, daugiau mokinių nurodo, kad patiria mokymosi sėkmę. Mokymosi sėkmės potyrį neigiamai veikia segregacija ir elitizmo kultūros mokykloje palaikymas.
17. Tyrimas atskleidė tėvų pateikiamo įtraukiojo ugdymo mokykloje situacijos vertinimo ir mokinių pateiktų įverčių sąsajas. Stebima tendencija, kad mokyklose, kuriose tėvai dažniau nurodo vyraujant pagarbos ir pagalbos kultūrą, akcentuoja lygias galimybes kiekvienam mokiniui, kryptingą mokymą ir pagalbą, pastebi, kad yra įtraukiami, jų iniciatyvos neatmetamos, mokiniai taip pat dažniau pažymi, kad sulaukia mokytojų dėmesio ir pagalbos, dažniau pastebi UDM požymius, nurodo kokybišką grįžtamąjį ryšį.

Mokyklos kultūra ir lyderystė

Vertindami įtraukiojo ugdymo kultūrą mokiniai palankiausiai vertina bendraamžių pagalbą, kurios sulaukia mokykloje, gana aukštai vertina ir mokytojų dėmesį vaiko asmenybei, jo individualumui, pagalbą mokiniui (geriausiai vertina 5 – 6 klasių mokiniai, santykinai žemiausiai 7 – 8 klasių ir I, II gimnazijos klasių mokiniai). Tačiau mokyklose mokiniai vis dar susiduria su patyčiomis, mokyklos personalo siekiu atskirti mokinius, kurie patiria elgesio sunkumų. Stebimi tėvų nuomonių skirtumai vertinant lygių galimybių mokiniams sudarymą (labiau to pasigendama aukštesnėse klasėse).

Mokytojai santykinai aukštai vertina mokyklų skiriamą dėmesį kiekvienam vaikui, lygių galimybių kiekvienam sudarymą. Jie pritaria, kad mokytojams svarbus kiekvienas vaikas, kiekvienam mokiniui suteikiama reikalinga pagalba, ugdyme kiekvienas vaikas yra pripažintas ir priimtas. Mokytojai nemano, kad mokyklos politikai būdingos segregacinės nuostatos. Santykinai žemiausiai įtraukiojo ugdymo kultūros srityje vertinama pagarbos ir paramos tarp mokinių kultūra.

Daugumoje apklausoje dalyvavusių mokyklų mokytojai aukštai vertina savo profesinę bendrystę ir vadovų lyderystę. Tiek pedagogai, tiek tėvai iš esmės teigiamai vertina tarpusavio bendradarbiavimą ir tėvų įtraukimą.

Nors didelė dalis pedagogų aukštai vertina mokyklose kuriamą įtraukiojo ugdymo kultūrą ir politiką, tačiau nustatyti skirtumai tarp mokyklų, ypač tokiose srityse kaip: mokyklos pasirengimas priimti negalia turinčius mokinius, segreguojančios situacijos, dėmesys kiekvienam vaikui, lygių galimybių mokykloje sudarymas, pagalbos mokiniui sistema, rodo, kad veiktamos tame pačiame nacionalinės politikos kontekste **mokyklos yra skirtinguose pasirengimo įtraukiamam ugdymui ir jo įgyvendinimo etapuose.**

Lyderystė ir vadyba turi reikšmingą įtaką įtraukiojo ugdymo kultūros mokykloje raiškai. Tose mokyklose, kur vadovai telkia bendruomenę pokyčiams, palaiko pedagogų profesinę refleksiją ir tobulėjimą, kartu su mokytojais diskutuoja apie mokinių sėkmes ir problemas, skaidriai paskirsto darbo krūvius, didesnė dėmesio bei pagalbos vaikui raiška, didesnis lygių galimybių kiekvienam mokiniui kūrimas.

Įtraukiojo ugdymo kultūros kūrimas turi teigiamą įtaką visų mokinių mokymuisi ir sėkmei. Mokyklose, kuriose vyrauja kiekvieno mokinio pripažinimo, priėmimo, pagalbos mokymuisi kultūra, nedaug mokinių segregacijos apraiškų, mokinių įsitraukimas į mokymąsi yra didesnis. Mokinių mokymosi sėkmės jausmą mažina segregacijos apraiškos mokykloje ir elitizmo kultūros palaikymas.

Įtraukiojo ugdymo praktika: patirtys, sėkmės ir iššūkiai

Įtraukiojo ugdymo praktikos dimensijoje palankiausiai mokinių vertinamas yra mokytojų teikiamas grįžtamasis ryšys, mokinių įsitraukimas į mokymąsi. Mokytojai gana aukštai vertina savo pastangas ir gebėjimus suasmeninti mokymąsi ir taikyti UDM principus pamokose, teigia skatinantys mokinių savivaldų mokymąsi. Tačiau mokinių apklausa rodo, kad mokiniai mažai pastebi UDM požymių pamokose. Tokia tendencija stebima visose klasėse.

Įtraukiojo ugdymo kultūra mokyklose (pripažinimo, pagarbos ir pagalbos mokiniui, lygių galimybių kūrimo) skatina pedagogus aktyviau taikyti pamokoje suasmeninto bei savivaldaus mokymosi elementus, veikti šiuolaikinio ugdymo paradigmoje. Mokytojo pozityvus santykis su mokiniu ir dėmesys vaiko asmenybei lemia kokybiškesnį grįžtamąjį ryšį mokymosi procese.

Mokyklose kuriama įtraukiojo ugdymo kultūra ir praktika didina mokinių įsitraukimą į mokymąsi, lemia didesnę jų mokymosi sėkmę. Mokyklose, kuriose mokytojai daugiau taiko suasmeninto mokymosi, UDM elementų, daugiau mokinių nurodo, kad patiria mokymosi sėkmę.

Įtraukiojo ugdymo praktikos raiška didesnė pradinųjų klasių mokytojų ir mokytojų, kurie turi patirties ugdyti mokinius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, pamokose. Jie dažniau, nei kiti mokytojai, savo pamokose taiko suasmeninto mokymo ir UDM elementus, organizuodami mokymąsi dažniau remiasi įvairove, panaudoja įvairesnius mokymosi išteklius. Labiau suasmeninti (personalizuoti) ugdymą mokytojus taip pat skatina mokykloje kuriama ir palaikoma įtraukiojo ugdymo kultūra.

Mokiniai, kurių pasiekimai yra žemesni ar vidutiniai, išryškėja kaip pažeidžiama ir pagalbos nesulaukianti ar mažai sulaukianti besimokančiųjų grupė. Mokytojo dėmesio ir pagalbos daugiau sulaukia mokiniai, kurių mokymosi pasiekimai yra aukštesni.

SUP turintys mokiniai dažniau negu kiti patiria patyčias, yra atskiriami dėl elgesio sunkumų. Mokytojai, kurie dirba su mokiniams, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, yra jautresni ir atidesni mokinių tarpusavio santykiams, dažniau negu kiti mokytojai pastebi patyčių raišką mokykloje.

Pagalbos specialistų (specialiojo pedagogo) teikiama pagalba iš esmės vertinama kaip veiksminga, tačiau ji dažniausiai mokiniams teikiama segreguoto ugdymo aplinkose (atskiramе specialisto kabinete). Stebimi reti įtraukios specialiosios pedagoginės pagalbos ir mokymo bendradarbiaujant klasėje su mokytoju atvejai.

Tradicinio mokymo palaikymas lemia didesnes elitizmo apraiškas mokyklose, didesnę patyčių ir diskriminacijos raišką, siekį barjerų ieškoti išoriniuose veiksmuose, susijusiuose su mokiniu, šeima, tačiau ne su mokykla, mokytoju ar jo kuriama edukacine aplinka. Mokytojų negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemų, taikoma segregacijos praktika, kai mokiniai skirstomi pagal gebėjimus ar atskiriami dėl vienokių ar kitokių ypatingumų, neigiamai veikia mokinių įsitraukimą į mokymosi procesus. **Mokyklose palaikoma segregacinė politika turi neigiamą įtaką mokinių jaučiamam dėmesiui savo asmenybei.**

LITERATŪRA

Action research for inclusive education: changing places, changing practice, changing minds (2005). Edited by Felicity Armstrong and Michele Moore. London: RoutledgeFalmer.

A/RES/70/1. (2015). Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development. United Nations.

Ališauskienė, S., Miltenienė, L. (2018). Inkluzinis ar įtraukusis ugdymas: socialinių konstrukčių interpretacijos švietimo kaitos kontekste. *Specialusis ugdymas*, 1(38), 11–32.

Booth T., Ainscow M. (2002). *Index for Inclusion: developing learning and participation in schools*. CSIE

Booth T., Ainscow M. (2016). *Index for Inclusion: a guide to school development led by inclusive values*. 4th edition. Index for inclusion network.

Cologon K., Lassig C. (2020). Universal approaches to curriculum, pedagogy and assessment / in *Inclusive Education for the 21st Century. Theory, Policy and Practice*. (Ed. Graham L.). Routledge. Taylor and Francis Group.

Čekanavičius, V. ir Murauskas, G. (2009). *Statistika ir jos taikymai III*. Vilnius: TEV.

Centre for Applied Special Technology (CAST) (2018). Universal Design for Learning Guidelines Version 2.2, <http://udlguidelines.cast.org>

CRPD/C/GC/4. (2016). General comment No. 4, article 24: Right to inclusive education. UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD, 2 September 2016. <http://www.refworld.org/docid/57c977e34.html>

Graham L. (2020). *Inclusive Education for the 21st Century. Theory, Policy and Practice*. Routledge. Taylor and Francis Group.

Psychology for Inclusive Education: new directions in theory and practice. (2009). Ed. P. Hick, R. Kershner, P.T. Farrel. Routledge.

Rose, D.H. & Meyer, A. (2002), *Teaching Every Student in the Digital Age: Universal design for learning*, Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

UNESCO (2015). Framework for Action Education 2030: Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all. World Education Forum 2015.

UNESCO (2001). *Open File on Inclusive Education: Support materials for Managers and Administrators*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001252/125237eo.pdf>

Zhang L., Jackson H. A., Yang S., Basham J. D., Williams C. H., Carter R. A. (2021). Codesigning learning environments guided by the framework of Universal Design for Learning: a case study. *Learning Environments Research* <https://doi.org/10.1007/s10984-021-09364-z>

**BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS VYK DANČIŲ MOKYKLŲ, KURIOSE ATLIKTA
APKLAUSA, SĄRAŠAS**

Mokykla	
2021 m.	2022 m.
1. Vilniaus Medeinos pradinė mokykla	1. Akmenės rajono Papilės Simono Daukanto gimnazija
2. Druskininkų „Atgimimo“ mokykla	2. Druskininkų „Saulės“ pagrindinė mokykla
3. Akmenės r. Ventos gimnazija	3. Jonavos „Neries“ pagrindinė mokykla
4. Vilniaus Aleksandro Puškino gimnazija	4. Jonavos Justino Vareikio progimnazija
5. Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla	5. Jonavos Raimundo Samulevičiaus progimnazija
6. Klaipėdos Martyno Mažvydo progimnazija	6. Jurbarko Naujamiesčio progimnazija
7. Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazija	7. Kauno „Vyturio“ gimnazija
8. Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija	8. Kauno Pilėnų progimnazija
9. Vilniaus Šeškinės pradinė mokykla	9. Kauno r. Raudondvario Anelės ir Augustino Kriauzų pradinė mokykla
10. Marijampolės Sūduvos gimnazija	10. Kauno šv. Kazimiero progimnazija
11. Kėdainių r. Josvainių gimnazija	11. Klaipėdos Maksimo Gorkio progimnazija
12. Vilniaus r. Nemenčinės Konstanto Parčevskio gimnazija	12. Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija
13. Gargždų „Kranto“ pagrindinė mokykla	13. Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija
14. Anykščių Antano Baranausko pagrindinė mokykla	14. Pagėgių Algimanto Mackaus gimnazija
15. Vilniaus Sausio 13-osios progimnazija	15. Palangos Vlado Jurgučio progimnazija
16. Vilniaus „Žiburio“ pradinė mokykla	16. Panevėžio r. Ramygalos gimnazija
17. Panevėžio Alfonso Lipniūno progimnazija	17. Panevėžio Vytauto Žemkalnio gimnazija
18. Rokiškio r. Juodupės gimnazija	18. Raseinių r. Ariogalos gimnazija
19. Šiaulių r. Meškuičių gimnazija	19. Riešės gimnazija
20. Vilkaviškio Salomėjos Nėries pagrindinė mokykla	20. Šiaulių Medelyno progimnazija
21. Alytaus Panemunės progimnazija	21. Šiaulių Ragainės progimnazija
22. Vilniaus Jono Pauliaus II progimnazija	22. Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazija
23. Palangos senoji gimnazija	23. Tauragės r. Skaudvilės gimnazija
24. Anykščių Jono Biliūno gimnazija	24. Utenos Aukštakalnio pradinė mokykla
25. Kretingos r. Salantų gimnazija	25. Vilniaus „Taikos“ progimnazija
26. Kauno r. Karmėlavos Balio Buračo gimnazija	26. Vilniaus Balsių progimnazija
27. Druskininkų „Ryto“ gimnazija	27. Vilniaus Filaretų pradinė mokykla
28. Vilniaus Žygimanto Augusto pagrindinė mokykla	28. Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazija
29. Šiaulių „Juventos“ progimnazija	29. Vilniaus Maironio progimnazija
30. Vilniaus Barboros Radvilaitės progimnazija	30. Vilniaus r. Paberžės „Verdenės“ gimnazija
	31. Vilniaus Sofijos Kovalevskajos progimnazija

KLAUSIMYNŲ SĄSAJOS SU ĮTRAUKTIES INDEKSU IR TEMINIO IŠORINIO VERTINIMO RODIKLIAIS

Klausimyno mokiniams struktūra ir sąsajos su vertinimo rodikliais

Indekso dimensija	Sritis	Teiginiai	Vertinimo rodikliai	
MOKYKLOS KULTŪRA Bendruomenės kūrimas	Pagarbus bendravimas	Mokyklos mokytojai ir kiti darbuotojai yra labai draugiški	1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys	
		Mokytojai barasi, jei suklystu ar ko nors nemoku	1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys	
	Priėmimas	Mokytojai įdėmiai išklauso mano siūlomas idėjas	1.3 Mokyklos savivalda 1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys	
		Pagalba vienas kitam	Mano mokytojai man visada padeda	1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
			Mano mokytojams patinka man padėti	1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
			Aš padedu klasės draugams, kai jiems kyla sunkumų	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
MOKYKLOS KULTŪRA Įtraukiojo ugdymo vertybių puoselėjimas	Bendražmogiški santykiai	Mokytojams įdomu, kuo aš domiuosi ir ką aš veikiu laisvalaikiu	1.7 Kompetencija	
		Aš gerai sutariu su savo klasės auklėtoja/u	1.7 Kompetencija	
		Savo mokykloje aš turiu keletą gerų draugų	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	
	Kiekvieno mokinio pripažinimas (Nelygstama vertė)	Mano darbai yra demonstruojami klasėje, mokykloje	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	
MOKYKLOS POLITIKA Mokyklos atvirumas ir prieinamumas	Vadovavimas mokyklai	Mokyklos vadovai man yra autoritetas	1.2 Lyderystė	
	Mokyklos atvirumas mokinių įvairovei	Mokytojus erzina „kitokie“ savo išvaizda, elgesiu, požiūriu vaikai	1.7 Kompetencija	
MOKYKLOS POLITIKA Pagalba įvairovei	Emocinė parama	Kai man negera, esu nusiminęs/usi, mokykloje sulaukiu suaugusiųjų paramos	1.7 Kompetencija	
		Pozityvaus elgesio skatinimas vs bausmių sistema	Mokytojai visada padeda teisingai išspręsti kilusius konfliktus	1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
			Jei kas nors blogai elgiasi, dažnai yra išvaromi iš klasės ar išsiunčiami namo	1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mokyklos nelankymo priežasčių ieškojimas ir šalinimas	Patyčių prevencija	Jei aš praleidžiu pamokas, mano klasės auklėtoja/as visada paklausia, kas man buvo nutikę	1.7 Kompetencija 2.1 Ugdymo(si) planavimas
			Būna, kad vaikai iš manęs tyčiojasi	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
		Kai kurie mano klasės draugai prasivardžiuoja	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	

	Būna, kad kiti mokiniai mane stumdo ar kitaip skriaudžia	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Būna, kad <i>facebooke</i> ar telefonu gaunu įžeidžiančių žinučių	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Jei iš manęs tyčiojasi, aš pasakau mokytojams	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
Suasmeninto (personalizuoto) mokymosi planavimas	Kartu su mokytojais aptariame, ką turiu išmolti artimiausiu metu	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Kiekvieno įsitraukimas ir dalyvavimas	Mokytojai man dažnai leidžia pasirinkti, kokias užduotis atlikti	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Klasėje visuomet spėju atlikti pateiktas užduotis	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Įvairovės pažinimas ir skatinimas	Pamokų metų daug kalbame apie kultūrų ir žmonių įvairovę pasaulyje (pvz. apie skirtingas kultūras, rases, religijas, žmones su negalia)	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
Vaiko mokymas aktyviai mokytis	Galiu pasirinkti užduotį, už kurią gausiu pažymį	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys 2.3 Vertinimas ugdant ir rezultatai
	Galiu pasirinkti, koku būdu pristatysiu savo atliktą darbą (žodžiu, raštu, piešiniu ir kt.)	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Kai susiduriu su sunkumais atlikdamas/a užduotį, prašau mokytojų pagalbos	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Mokinių pagalba vienas kitam ir mokymasis bendradarbiaujant	Mokytojai man dažnai skirsto dirbti porose, grupėse	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Man draugai padeda, kai susiduriu su sunkumais	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mokytoja skiria namų darbus daryti kartu su klasės draugu/ drauge	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Kiekvieno pažangą skatinantis vertinimas	Mokytojai visada pasako, kaip bus vertinamos užduotys	2.3 Vertinimas ugdant ir rezultatai
	Mokytojo pateikti atliktų užduočių komentarai man visada aiškūs ir suprantami	2.3 Vertinimas ugdant ir rezultatai
Pozityvų elgesį skatinančios taisyklės	Mūsų mokyklos taisyklės yra teisingos	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	„Prisidirbęs“ mokinys gali būti pašalintas iš mokyklos	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Įtraukioji švietimo pagalba	Man lengviau mokytis, kai tam tikrose pamokose man padeda specialusis pedagogas	2.1 Ugdymo(si) planavimas
Asmeninę pažangą skatinantys namų darbai	Dažniausiai suprantu, kaip reikia atlikti namų darbus	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Mokymosi patirtys	Man patinka sužinoti ką nors nauja	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Man įdomu tai, ko mokausi mokykloje	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mokykloje yra mokymosi dalykų, kuriuos labai mėgstu	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Jei ko nesuprantu, visada stengiuosi išsiaiškinti	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Dažnai padarau daugiau negu užduota	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Kai mokytojai aiškina, dažnai galvoju apie kitus dalykus	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys

PRAKTIKA Išteklių mobilizavimas	Įvairi popamokinė veikla	Sunkių užduočių aš dažniausiai nedarau arba bandau nusirašyti	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
		Mokykloje man nuobodu	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
		Tai, ko mokausi, man yra per sunku	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Išteklių įvairovė ir prieinamumas	Mielai leidžiu laiką mokykloje po pamokų (bibliotekoje, sporto salėje, būreliuose ir kt.)	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
		Pertraukų metu man yra ką veikti mokykloje	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
		Mokykloje yra jaukių ir patogių vietų prisėsti, pabūti	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Išteklių įvairovė ir prieinamumas	Mokydamiesi mes dažnai naudojame kompiuterius, planšetes, telefonus ir kt.	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
		Jei man kyla sunkumų, galiu bet kada pasinaudoti papildomomis priemonėmis (programėlėmis telefone, kompiuteryje ar kt.), kurios man padeda atlikti užduotis	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys

Klausimyno tėvams struktūra ir sąsajos su vertinimo rodikliais

Dimensija	Sritis	Teiginiai	Rodikliai	
MOKYKLOS KULTŪRA Bendruomenės kūrimas	Priėmimas	Tėvai mokykloje jaučiasi laukiami	1.3 Mokyklos savivalda 1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais	
	Pagarbus bendravimas	Mokykloje mokiniai ir mokytojai vieni su kitais elgiasi pagarbiai	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.7 Kompetencija	
	Mokyklos ir tėvų partnerystė	Tėvai yra įtraukti į mokyklos gyvenimą	Mokykloje mokytojų ir tėvų susitikimai, aptariant vaiko pažangą, gerina mokymosi rezultatus	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais
		Pastebėjau, kad mokytojams nepatinka aktyviai ugdymo procesu besidomintis tėvai	Mūsų mokykloje trūksta įvairesnių bendravimo su tėvais formų (klubų, popiečių, bendrų žygių ir pan.)	1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais 1.3 Mokyklos savivalda 1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais
		Aukšti lūkesčiai kiekvieno pasiekimams	Mokytojai mano vaikui padeda siekti geriausio rezultato	2.1 Ugdymo(si) planavimas
		Nelygstama vertė	Mokytojams kiekvienas vaikas yra svarbus ir vertingas	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.7 Kompetencija 2.1 Ugdymo(si) planavimas
MOKYKLOS KULTŪRA Įtraukiojo ugdymo vertybių puoselėjimas	Bendražmogiški santykiai	Kai mano vaikui kyla sunkumų, mokytojai noriai suteikia pagalbą	1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys	
	Mano vaikas pastebi, kad mokytojai turi savo „numylėtinius“	Mokyklos vadovai telkia mokyklos bendruomenę pokyčiams ugdymo srityje	1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys	
MOKYKLOS POLITIKA Mokyklos atvirumas ir prieinamumas	Vadovavimas mokyklai	Į mokyklą priimamas kiekvienas vaikas, nepriklausomai nuo jo gebėjimų, tėvų socialinio statuso, negalių ar sutrikimų	1.2 Lyderystė	
	Mokyklos atvirumas mokinių įvairovei	Mokykla moko suprasti ir priimti vaikus iš šeimų, kurios gyvena kitaip, nei mes (kito socialinio statuso, tikėjimo, rasės ir kt.)	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	

MOKYKLOS POLITIKA Pagalba įvairovei		Mokytojai stengiasi vienodai gerai dirbti su kiekvienu vaiku, nepriklausomai nuo vaiko gebėjimų ir pasiekimų	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.7 Kompetencija 2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Pagalba naujam mokiniui	Mokykla daro viską, kad naujokai ir jų tėvai mokykloje jaustųsi priimti ir emociškai saugūs	1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais
	Dalyvavimą skatinanti pagalba SUP mokiniams	Mokykloje visada suteikiama reikalingų specialistų pagalba (specialiųjų pedagogų, logopedų, socialinių pedagogų ir kt.) mokiniams, kuriems jos reikia	2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Emocinė parama	Mokykla deda daug pastangų, kad joje visiems būtų gera	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Pozityvaus elgesio skatinimas vs bausmių sistema	Mokykla sėkmingai sprendžia mokinių elgesio problemas Mokykla siekia padėti kiekvienam mokymosi ar elgesio sunkumų turinčiam vaikui	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Patyčių prevencija	Mokykla daro viską, kad nebūtų patyčių	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
PRAKTIKA Mokymosi orkestruotė	Suasmeninto (personalizuoto) mokymosi planavimas	Mano vaikas žino, kokius tikslus jis turi pasiekti mokydamasis	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Vaiko mokymas aktyviai mokyti	Mokytojai geba aiškiai ir suprantamai mokyti vaikus	1.7 Kompetencija 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mokinių pagalba vienas kitam ir mokymasis bendradarbiaujant	Mokykloje vaikai padeda vienas kitam	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Kiekvieno pažangą skatinantis vertinimas	Mokytojų taikomi vertinimo būdai padeda vaikui suprasti savo sunkumus ir siekti geresnių rezultatų	2.3 Vertinimas ugdant ir rezultatai
	Mokytojų bendradarbiavimas	Iš vaikui skiriamų namų darbų, kontrolinių rašymo, suprantu, kad mokytojai nederina savo veiksmų tarpusavyje	1.4 Veikimas kartu 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Įtraukioji švietimo pagalba	Specialistų (specialiojo pedagogo, logopedo, psichologo) pagalba mano vaikui labai veiksminga	2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Asmeninę pažangą skatinantys namų darbai	Skiriami namų darbai mano vaikui padeda siekti geresnių rezultatų	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Įvairi popamokinė veikla	Mūsų mokykloje yra didelė būrelių / neformalaus ugdymo veiklų pasiūla	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai

Klausimyno pedagogams struktūra ir sąsajos su vertinimo rodikliais

Indekso dimensija	Sritis	Teiginiai	Vertinimo rodikliai
MOKYKLOS KULTŪRA Bendruomenės kūrimas		Mūsų mokykloje vadovai pagarbiai elgiasi su visais mokytojais ir kitais darbuotojais	1.2 Lyderystė 1.3 Mokyklos savivalda
	Pagarbus bendravimas	Mūsų mokykloje vadovai pagarbiai elgiasi su visais mokiniais	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.2 Lyderystė 1.3 Mokyklos savivalda
		Mūsų mokykloje mokytojai gerbia kiekvieną mokinį	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.3 Mokyklos savivalda 1.7 Kompetencija

	Mūsų mokykloje mokiniai visada pagarbiai bendrauja su mokytojais ir kitais darbuotojais	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	
	Mūsų mokyklos mokiniai pagarbūs tarpusavyje	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	
	Mūsų mokyklos laisvalaikio erdves dažnai „uzurpuoja“ dominuojančio elgesio mokiniai	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	
	Mūsų mokykloje atsižvelgiama į visų mokinių nuomonę ir siūlomas idėjas	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.3 Mokyklos savivalda 1.7 Kompetencija	
Mokyklos ir tėvų partnerystė	Dauguma tėvų aktyviai dalyvauja vaiko ugdyme, tariausi, siūlo idėjų	1.3 Mokyklos savivalda 1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais	
	Mokykloje mokytojų ir tėvų susitikimai, aptariant vaiko pažangą, gerina mokymosi rezultatus	1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais	
	Mokytojus erzina tėvai, kurie per daug kišasi į vaiko ugdymą	1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais	
	Mūsų mokykloje trūksta įvairesnių bendravimo su tėvais formų (klubų, popiečių, bendrų žygių ir pan.)	1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais	
Mokinių pagalba vienas kitam	Mokiniai džiaugiasi net ir nedideliais vienas kito pasiekimais	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys	
	Mūsų mokykloje mokiniai noriai padeda vieni kitiems	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys	
	Vyresnio amžiaus mokiniai globoja ir rūpinasi jaunesniaisiais	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys	
Bendražmogiški santykiai mokytojų bendradarbiavimas	Mokykloje yra numatytas laikas mokytojams kartu analizuoti kiekvieno mokinio pažangą, planuoti tolesnį jo mokymąsi	1.4 Veikimas kartu	
	Mūsų mokykloje mokytojai visada sulaukia paramos ir emocinio palaikymo iš kolegų	1.4 Veikimas kartu	
	Mokykloje visi puikiai žino vienas kito stipriąsias profesines puses	1.4 Veikimas kartu 1.8 Nuolatinis profesinis tobulėjimas	
	Bet kada galiu paprašyti kolegų profesinės pagalbos	1.4 Veikimas kartu 1.8 Nuolatinis profesinis tobulėjimas	
	Mūsų mokykloje mokytojų bendrystė - tik gražus žodis, nes realiai kiekvienas dirba sau	1.4 Veikimas kartu 1.8 Nuolatinis profesinis tobulėjimas	
	Mūsų mokykloje mokytojams dažnai trūksta laiko bendradarbiavimui	1.4 Veikimas kartu	
Vietos bendruomenės įtraukimas	Vietos / mikrorajono bendruomenė yra aktyvi mokyklos gyvenime	1.6 Mokyklos tinklaveika	
	Mokyklos bendradarbiavimas su socialiniais partneriais yra labai formalus	1.3 Mokyklos savivalda 1.6 Mokyklos tinklaveika	
Mokyklos ir jos steigėjo bendradarbiavimas	Švietimo skyriaus žmonės žino mūsų mokyklos problemas	1.6 Mokyklos tinklaveika	
	Mokykla iš savivaldybės visada sulaukia palaikymo ir pagalbos	1.6 Mokyklos tinklaveika	
MOKYKLOS KULTŪRA įtraukiojo ugdymo vertybių puoselėjimas	Dalijimasis įtraukiojo ugdymo vertybėmis ir filosofija	Mokykloje įprasta su mokiniais, tėvais, pedagogais kalbėtis apie mokinių įvairovę, pagarbą bei pagalbą vienas kitam 1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	
	Aukšti lūkesčiai kiekvieno pasiekimams	Mokykloje vyrauja nuomonė, kad kiekvienas mokinys yra pajėgus mokytis ir daug pasiekti	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
		Mūsų mokykloje kiekvienas vaikas atranda sritį, kurioje jam sekasi	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
		Mokykloje labiausiai vertinami ir gerbiami mokiniai, kurie gali atstovauti mokyklą, garsinti jos vardą olimpiadose ir konkursuose	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Kiekvieno mokinio pripažinimas (nelygstama vertė)	Mūsų mokykloje yra įprasta kiekvieną vaiką apdovanoti už koją nors asmeninį pasiekimą	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai

MOKYKLOS POLITIKA Mokyklos atvirumas ir prieinamumas		Mokykloje ypatingai pagerbiami geriausiai besimokantys mokiniai (jų nuotraukos kabinamos ant sienų, jiems skiriami apdovanojimai)	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
		Klasėse ir koridoriuose eksponuojami tik geriausi mokinių darbai, projektai	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
		Mokyklos požiūriu, žemesnių gebėjimų mokiniai menkina jos prestižą	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Diskriminacijos vengimas	Mokykloje užtikrinama, kad tiek mergaitės, tiek berniukai turėtų vienodas galimybes pasireikšti, mokytis jiems tinkamu būdu	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
		Mokykloje gerai jaučiasi kiekvienas mokinys (nepaisant aprangos, šukuosenos, pomėgių ir pan.)	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
		Mūsų mokykloje bendraamžiai dažnai atstumia mokinius su negalia ar iš socialinės rizikos šeimų	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Kliūčių šalinimas	Vaiko mokymosi sunkumus dažniausiai lemia nepalanki šeimos aplinka	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais
		Mokykloje trūksta laiko analizuoti, kas trukdo mokytis konkrečiam vaikui	1.2 Lyderystė 1.4 Veikimas kartu 1.8 Nuolatinis profesinis tobulėjimas 2.1 Ugdymo(si) planavimas
		Mūsų mokykloje neįmanoma pasiekti kiekvieno vaiko pažangos	2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys 2.3 Vertinimas ugdant ir rezultatai
	Mokyklos atvirumas mokinių įvairovei	Mūsų mokykla siekia atsirinkti geriausius mokinius Būna atvejų, kai mokykla atsisako priimti mokinius su negalia ar sutrikimais, nes negali užtikrinti reikiamos pagalbos	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Heterogeninis grupavimas	Mokykloje įprasta formuoti klases pagal mokinių gebėjimus	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Pagalba naujam mokiniui	Mūsų mokykloje yra gera pagalbos mokiniui, atėjusiam iš kitos mokyklos, sistema	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Pagalba naujam darbuotojui	Mūsų mokykloje veikia paramos naujam darbuotojui sistema	1.4 Veikimas kartu 1.8 Nuolatinis profesinis tobulėjimas
	Vadovavimas mokyklai. Personalo politikos skaidrumas	Mokyklos vadovai telkia mokyklos bendruomenę ugdymo pokyčiams	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.2 Lyderystė
		Mokytojai pasitiki mokyklos vadovais kaip partneriais, pagalbinkais ir patarėjais	1.2 Lyderystė
		Mokyklos vadovai palaiko pedagogų profesinę refleksiją ir tobulėjimą	1.2 Lyderystė
		Kiekvienas specialistas mūsų mokykloje turi lygias galimybes darbui ir karjerai	1.2 Lyderystė 1.8 Nuolatinis profesinis tobulėjimas
		Mokyklos vadovai sistemingai ir konstruktyviai diskutuoja apie mokinių mokymosi sėkmes ir problemas	1.2 Lyderystė
		Krūvis mokytojams mūsų mokykloje skirstomas skaidriai	1.2 Lyderystė
Fizinės aplinkos prieinamumas	Mūsų mokykloje nuolat galvojama, kaip erdves geriau pritaikyti skirtingų poreikių mokiniams	1.1. Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	

	Mūsų mokyklos aplinka pritaikyta mokiniams su judėjimo, regos negalia	1.1. Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Mūsų mokykloje mokiniai turi atskiras nuo mokytojų valgymo vietas valgykloje, naudojami jiems skirtais tualetais	1.1. Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
Etiketizavimo, kategorizavimo vengimas	Mokykloje kasdieninėje kalboje vengiama vartoti etiketes „specialieji poreikiai“, „specukai“ ir pan.	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.7 Kompetencija
Dalyvavimą skatinanti pagalba SUP mokiniams	Mokiniui reikalinga pagalba suteikiama nelaukiant formalių PPT, vaiko gerovės komisijos išvadų	2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Mūsų mokykloje specialusis pedagogas pagalbą mokiniams dažniausiai teikia savo kabinete	1.4 Veikimas kartu 2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Mūsų mokykloje specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai aktyviai įsitraukia į užklasines veiklas	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
Pagalba dvikalbiams, daugiakalbiams mokiniams	Mūsų mokykloje yra numatytos pagalbos priemonės grįžusių emigrantų ir imigrantų vaikams	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
Mokymosi kliūčių šalinimas	Mokyklai svarbus kiekvienas vaikas, ir kiekvienam suteikiama reikalinga pagalba	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Mokykla yra sukūrusi mokinių pagalboms vienas kitam sistemą	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Mūsų mokykloje mokiniams teikiama psichologinė – emocinė pagalba yra efektyvi	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1
	Mokyklos pagalbos vaikui politika labiau orientuota į „gaisrų gesinimą“ nei į prevenciją	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
Pozityvaus elgesio skatinimas vs bausmių sistema	Mūsų mokykloje drausmės palaikymo politika daugiau remiasi pozityvaus elgesio skatinimu nei bausmėmis	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mokykla siekia, kad elgesio problemų turintys mokiniai netrukdytų kitiems ir paliktų mokyklą	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Mūsų mokykloje mokinio elgesio problemų sprendimas - konkretaus mokytojo reikalas	1.4 Veikimas kartu 2.1 Ugdymo(si) planavimas
Mokyklos nelankymo priežasčių ieškojimas ir šalinimas	Mūsų mokykloje yra sutarta, kaip dirbti su mokiniais praleidusiais pamokas	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Priemonės, kurių imasi mokykla lankomumui užtikrinti, yra veiksmingos	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas
Patyčių prevencija	Visa bendruomenė (mokiniai, tėvai, mokytojai ir kiti darbuotojai) žino, kas yra patyčios, kaip jas atpažinti ir į ką kreiptis pagalbos	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.5 Bendradarbiavimas su tėvais/ globėjais
	Mūsų mokyklos mokiniai dažnai tyčiojasi vieni iš kitų	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Mūsų mokyklos mokiniai kartais pašiepia savo mokytojus, tyčiojasi iš jų	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Mūsų mokyklos mokytojai kartais pašiepia savo mokinius, pasityčioja iš jų	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.7 Kompetencija
	Mūsų mokykloje vykdoma patyčių prevencija yra efektyvi	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
	Planuodamas pamoką numatau, kaip įtraukti kiekvieną mokinį	2.1 Ugdymo(si) planavimas

Suasmeninto mokymosi planavimas	Ruošdamasis pamokai numatau galimybes mokytis skirtingais būdais (žodiniu, vaizdiniu, kinesteziniu ar kt. būdu)	2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Ruošdamasis pamokai parengiu skirtingo lygio užduotis	2.1 Ugdymo(si) planavimas
Vaiko mokymas aktyviai mokytis	Mano mokiniai žino savo mokymosi tikslus	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mano mokiniams sekasi analizuoti ir planuoti savo mokymąsi	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mokiniai geba pasakyti, kas sunku, patys paprašo pagalbos	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Mokinių pagalba vienas kitam ir mokymasis bendradarbiaujant	Savo pamokose darbą grupėse visada organizuoju taip, kad grupę sudarytų įvairių gebėjimų mokiniai	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mano pamokose mokiniai dažnai mokosi bendradarbiaudami porose ir grupėse	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mano mokiniai padeda vieni kitiems po pamokų	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Kiekvieno įsitraukimas ir dalyvavimas	Mano pamokose noriai mokosi dauguma klasės mokinių	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Projektiniai, kūrybiniai, eksperimentiniai mokinių darbai yra įprasta mokinių mokymosi veikla	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Klasėje yra mokinių, su kuriais kiti vengia kartu dirbti	2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mano pamokoje silpnesni mokiniai dažnai nespėja ar nesugeba atlikti užduočių	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Kiekvieno pažangą skatinantis vertinimas	Mūsų mokykloje yra vieninga kiekvieno mokinio individualios pažangos vertinimo sistema	2.3 Vertinimas ugdant ir rezultatai
	Mano vertinimo sistema padeda kiekvienam mokiniui daryti pažangą	2.3 Vertinimas ugdant ir rezultatai
	Per pamoką arba po jos kiekvienam mokiniui suteikiu informaciją apie tai, ką jis išmoko ir kur turėtų tobulėti	2.3 Vertinimas ugdant ir rezultatai
	Aptariant mokymosi pasiekimus, mokinius skatinu lygiuotis į geriausiai besimokančiuosius	2.3 Vertinimas ugdant ir rezultatai
Asmeninę pažangą skatinantys namų darbai	Paprastai visiems klasės mokiniams skiriu vienodus namų darbus	2.1 Ugdymo(si) Planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Namų darbams dažnai skiriu tai, ko mokiniai nespėjo atlikti klasėje	2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Įvairovės pažinimas ir skatinimas	Aš su mokiniais dažnai kalbuosi apie žmonių įvairovę, skirtingas socialines aplinkas, negalią	2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Palaikau ir skatinu kiekvieno savo mokinio išskirtinumą ir originalumą	2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Pozityvų elgesį skatinančios taisyklės	Mano mokiniai laikosi susitarimų ir klasės taisyklių	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Pastabos, draudimai ir gąsdinimai mano mokinius veikia geriau nei paskatinimai	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Manau, kad mokinių elgesio problemas turi išspręsti pats mokytojas	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Dažniausiai stengiuosi nesikišti į mokinių santykius pamokos, pertraukų ar neformaliojo ugdymosi metu	2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys

PRAKTIKA
Išteklių mobilizavimas

Įtraukioji švietimo pagalba	Pas mus įprasta, kad specialieji pedagogai savo pagalbą teikia klasėje, kur vaikas mokosi, o ne atskirame kabinete.	1.4 Veikimas kartu 2.1 Ugdymo(si) planavimas
	Kartu su manimi pamokoje dirbantis specialusis pedagogas, mokytojo padėjėjas padeda ne tik specialiųjų poreikių turintiems, bet ir kitiems mokiniams	1.4 Veikimas kartu 2.1 Ugdymo(si) planavimas
Mokytojų bendradarbiavimas	Mokykloje yra numatytas laikas mokytojams ir specialistams kartu analizuoti kiekvieno mokinio pažangą, planuoti tolesnį jo mokymąsi	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.4 Veikimas kartu 1.8 Nuolatinis profesinis tobulėjimas
	Mokykloje įprasta stebėti kitų kolegų pamokas	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.4 Veikimas kartu 1.8 Nuolatinis profesinis tobulėjimas
	Kitų kolegų nuomonė apie mano darbą man yra mažai naudinga	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.4 Veikimas kartu 1.8 Nuolatinis profesinis tobulėjimas
Įvairi popamokinė veikla	Mūsų mokykloje, nepaisant mokinio gebėjimų, kiekvienas įtraukiamas į bendras klasės ar mokyklos menines, sportines ir kt. veiklas	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai
Skirtybės - ištekliai	Manau, kad kuo klasėje yra daugiau įvairesnių vaikų (iš skirtingų socialinių, kultūrinių aplinkų, skirtingų gebėjimų), tuo geriau	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Pamokoje kaip pedagoginį išteklių moku panaudoti vaikų skirtybes (pvz. kitakalbystę, negalią...)	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Stiprybės - ištekliai	Mokykloje įprasta, kad pamokose dalyvauja įdomūs, aktualią mokymosi temai patirtį turintys žmonės	1.6 Mokyklos tinklaveika 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Išteklių paieška	Mokytojams pakanka priemonių suasmenintam mokymuisi organizuoti	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mokykloje pakanka specialiųjų vaizdinių ir mokymo priemonių, skirtų ar pritaikytų mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
Efektyvus išteklių naudojimas	Mokykloje įprasta vesti pamokas bibliotekoje, gamtoje, muziejuje, įmonėse ir t. t.	1.6 Mokyklos tinklaveika 2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Mokytojai gali naudotis bet kuriame mokyklos kabinete esančiomis priemonėmis	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 1.4 Veikimas kartu
	Visi mokiniai yra aprūpinti jiems būtinomis priemonėmis (IKT, raidos sutrikimų atvejais - komunikacinėmis, kompensacinėmis ir kt.)	1.1 Perspektyva ir bendruomenės susitarimai 2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys
	Man pavyksta pasitelkti e – priemonės užduotims diferencijuoti	2.1 Ugdymo(si) planavimas 2.2 Įgalinantis vadovavimas mokymuisi ir mokinių mokymosi patirtys

ĮTRAUKIOJO UGDYMO MATAVIMO MOKYKLOJE KINTAMŲJŲ TURINYS IR PATIKIMUMAS

ĮTRAUKIOJO UGDYMO KULTŪROS KŪRIMAS

Kintamojo pavadinimas ¹⁷	Teiginiai
MOKINIAI	
Pagalba mokiniui (0,79)	Kai susiduriu su sunkumais atlikdamas/a užduotį, prašau mokytojų pagalbos
	Mano mokytojai man visada padeda
	Mano mokytojams patinka man padėti
	Mokytojai visada padeda teisingai išspręsti kilusius konfliktus
Dėmesys vaiko asmenybei (0,80)	Mokytojai barasi, jei suklystu ar ko nors nemoku
	Mokytojai įdėmiai išklauso mano siūlomas idėjas
	Mokytojams įdomu, kuo aš domiuosi ir ką aš veikiu laisvalaikiu
	Mokyklos mokytojai ir kiti darbuotojai yra labai draugiški
	Aš gerai sutariu su savo klasės auklėtoja/u
Bendraamžių pagalba (0,78)	Kai man negera, esu nusiminęs/usi, mokykloje sulaukiu suaugusiųjų paramos
	Mokytojus erzina „kitokie“ savo išvaizda, elgesiu, požiūriu vaikai
	Aš padedu klasės draugams, kai jiems kyla sunkumų
Atskirtis dėl elgesio* (0,35)	Man draugai padeda, kai susiduriu su sunkumais
	Savo mokykloje aš turiu keletą gerų draugų
Patyčios* (0,77)	Jei kas nors blogai elgiasi, dažnai yra išvaromi iš klasės ar išsiunčiami namo
	„Prisidirbęs“ mokinys gali būti pašalintas iš mokyklos
	Būna, kad vaikai iš manęs tyčiojasi
	Būna, kad kiti mokiniai mane stumdo ar kitaip skriaudžia
TĖVAI	Kai kurie mano klasės draugai prasivardžiuoja
	Būna, kad Facebook`e ar telefonu gaunu įžeidžiančių žinučių
	Būna, kad vaikai iš manęs tyčiojasi
Dėmesys ir pagalba vaikui (0,89)	Mokykla deda daug pastangų, kad joje visiems būtų gera
	Mokykla moko suprasti ir priimti vaikus iš šeimų, kurios gyvena kitaip, nei mes (kito socialinio statuso, tikėjimo, rasės ir kt.)
	Mokykla siekia padėti kiekvienam mokymosi ar elgesio sunkumų turinčiam vaikui
	Mokykla daro viską, kad nebūtų patyčių
	Mokykla sėkmingai sprendžia mokinių elgesio problemas
	Mokykloje visada suteikiama reikalingų specialistų pagalba (psichologo, specialiojo pedagogo, logopedo, socialinio pedagogo ir kt.) mokiniams, kuriems jos reikia
Lygios galimybės (0,71)	Mokykloje vaikai padeda vienas kitam
	Mokykloje mokiniai ir mokytojai vieni su kitais elgiasi pagarbiai
	Mokytojai stengiasi vienodai gerai dirbti su kiekvienu vaiku, nepriklausomai nuo vaiko gebėjimų ir pasiekimų
	Mokytojams kiekvienas vaikas yra svarbus ir vertingas
MOKYTOJAI	Mano vaikas pastebi, kad mokytojai turi savo „numylėtinius“
	Į mokyklą priimamas kiekvienas vaikas, nepriklausomai nuo jo gebėjimų, tėvų socialinio statuso, negalių ar sutrikimų
Dėmesys kiekvienam vaikui (0,71)	Mūsų mokykloje yra įprasta kiekvieną vaiką apdovanoti už kokį nors asmeninį pasiekimą
	Mūsų mokykloje atsižvelgiama į visų mokinių nuomonę ir siūlomas idėjas
	Mokykloje gerai jaučiasi kiekvienas mokinys (nepaisant aprangos, šukuosenos, pomėgių ir pan.)
	Mūsų mokykloje kiekvienas vaikas atranda sritį, kurioje jam sekasi
Pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūra (0,87)	Mūsų mokykloje mokytojai gerbia kiekvieną mokinį
	Mūsų mokyklos mokiniai pagarbūs tarpusavyje
	Mūsų mokykloje mokiniai visada pagarbiai bendrauja su mokytojais ir kitais darbuotojais
	Mokiniai džiaugiasi net ir nedideliais vienas kito pasiekimais
	Vyresnio amžiaus mokiniai globoja ir rūpinasi jaunesniaisiais
	Mūsų mokykloje mokiniai noriai padeda vieni kitiems

¹⁷ Skliausteliuose pateikiama koeficiento Cronbach alfa reikšmė, parodanti skalės patikimumą. Alfa reikšmė priklauso nuo teiginių skaičiaus, todėl skalėse, kuriose yra du ar trys pakankamai skirtingi, tačiau logiškai derantys teiginiai, ji gali būti mažesnė už rekomenduojamą ribą 0,6.

Lygios galimybės (0,75)	Mokykloje vyrauja nuomonė, kad kiekvienas mokinys yra pajėgus mokytis ir daug pasiekti
	Mokykloje užtikrinama, kad tiek mergaitės, tiek berniukai turėtų vienodas galimybes pasireikšti, mokytis jiems tinkamu būdu
	Mūsų mokykloje specialiujų ugdymosi poreikių turintys mokiniai aktyviai įsitraukia į užklasines veiklas
	Mokykloje neįmanoma pasiekti kiekvieno vaiko pažangos
	Mūsų mokykloje vadovai pagarbiai elgiasi su visais mokiniais
Segregacija* (0,52)	Mūsų mokykloje nuolat galvojama, kaip erdves geriau pritaikyti skirtingų poreikių mokiniams
	Mūsų mokykloje, nepaisant mokinio gebėjimų, kiekvienas įtraukiamas į bendras klases ar mokyklos menines, sportines ir kt. veiklas
	Mūsų mokykloje mokytojai visada sulaukia paramos ir emocinio palaikymo iš kolegų
	Mokykloje įprasta formuoti klases pagal mokinių gebėjimus
	Mūsų mokykla siekia atsirinkti geriausius mokinius
Mokyklos nepasirengimas priimti negalią turinčius mokinius* (0,52)	Mokykla siekia, kad elgesio problemų turintys mokiniai netrukdytų kitiems ir paliktų mokyklą
	Būna atvejų, kai mokykla atsisako priimti mokinius su negalia ar sutrikimais, nes negali užtikrinti reikiamos pagalbos
Elitizmo kultūros palaikymas* (0,67)	Mūsų mokyklos aplinka pritaikyta mokiniams su judėjimo, regos negalia
	Mokykloje ypatingai pagerbiami geriausiai besimokantys mokiniai (jų nuotraukos kabinamos ant sienų, jiems skiriami apdovanojimai)
	Mokykloje labiausiai vertinami ir gerbiami mokiniai, kurie gali atstovauti mokyklą, garsinti jos vardą olimpiadose ir konkursuose
	Klasėse ir koridoriuose eksponuojami tik geriausi mokinių darbai, projektai
	Mokyklos požiūriu, žemesnių gebėjimų mokiniai menkina jos prestižą
Patyčios* (0,77)	Mūsų mokyklos mokiniai kartais pašiepia savo mokytojus, tyčiojasi iš jų
	Mūsų mokyklos mokiniai dažnai tyčiojasi vieni iš kitų
	Mūsų mokyklos mokytojai kartais pašiepia savo mokinius, pasityčioja iš jų
	Mūsų mokykloje bendraamžiai dažnai atstumia mokinius su negalia ar iš socialinės rizikos šeimų
Vadovų lyderystė ir vadyba (0,82)	Mūsų mokykloje vadovai telkia mokyklos bendruomenę ugdymo pokyčiams
	Mokytojai pasitiki mokyklos vadovais kaip partneriais, pagalbininkais ir patarėjais
	Mokyklos vadovai palaiko pedagogų profesinę refleksiją ir tobulėjimą
	Kiekvienas specialistas mūsų mokykloje turi lygias galimybes darbui ir karjerai
	Krūvis mokytojams mūsų mokykloje skirstomas skaidriai
	Mokyklos vadovai sistemingai ir konstruktyviai diskutuoja apie mokinių mokymosi sėkmes ir problemas
Profesinė bendrystė (0,80)	Mūsų mokykloje veikia paramos naujam darbuotojui sistema
	Mūsų mokykloje vadovai pagarbiai elgiasi su visais mokytojais ir kitais darbuotojais
	Mūsų mokykloje mokytojai visada sulaukia paramos ir emocinio palaikymo iš kolegų
	Mokykloje visi puikiai žino vienas kito stipriąsias profesines puses
	Bet kada galiu paprašyti kolegų profesinės pagalbos
	Mokytojų bendrystė - tik gražus žodis, nes realiai kiekvienas dirba sau
	Kolegų nuomonė apie mano darbą yra mažai svarbi
Mūsų mokykloje mokytojams dažnai trūksta laiko bendradarbiavimui	
Tėvų įtraukimas (0,61)	Mokykloje įprasta stebėti kitų kolegų pamokas
	Mokykloje yra numatytas laikas mokytojams kartu analizuoti kiekvieno mokinio pažangą, planuoti tolesnį jo mokymąsi
	Mokytojus erzina tėvai, kurie per daug kišasi į vaiko ugdymą
	Mūsų mokykloje trūksta įvairesnių bendravimo su tėvais formų (klubų, popiečių, bendrų žygių ir pan.)
	Mokykloje mokytojų ir tėvų susitikimai, aptariant vaiko pažangą, gerina mokymosi rezultatus
Socialinių partnerių dalyvavimas (0,64)	Mokyklos bendradarbiavimas su socialiniais partneriais yra labai formalus
	Mokykla iš savivaldybės visada sulaukia palaikymo ir pagalbos
	Švietimo skyriaus žmonės žino mūsų mokyklos problemas
	Vietos / mikrorajono bendruomenė yra aktyvi mokyklos gyvenime
	Mokyklos bendradarbiavimas su socialiniais partneriais yra labai formalus

ĮTRAUKIOJO UGDYMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS IR ĮTRAUKIOJO UGDYMO PRAKTIKA

Kintamojo pavadinimas ¹⁸	Teiginiai
MOKINIAI	
Gyvenimas mokykloje (0,73)	Pertraukų metu man yra ką veikti mokykloje
	Mokykloje yra jaukių ir patogių vietų prisėsti, pabūti
	Mielai leidžiu laiką mokykloje po pamokų (bibliotekoje, sporto salėje, būreliuose ir kt.)
	Mūsų mokyklos taisyklės yra teisingos
	Mokyklos vadovai man yra autoritetas
UDM požymiai (0,80)	Mokykloje man nuobodu
	Mokytojai man dažnai leidžia pasirinkti, kokias užduotis atlikti
	Galiu pasirinkti užduotį, už kurią gausiu pažymį
	Galiu pasirinkti, koku būdu pristatysiu savo atliktą darbą (žodžiu, raštu, piešiniu ir kt.)
	Mokydamiesi mes dažnai naudojame kompiuterius, planšetes, telefonus ir kt.
	Jei man kyla sunkumų, galiu bet kada pasinaudoti papildomomis priemonėmis (programėlėmis telefone, kompiuteryje ar kt.), kurios man padeda atlikti užduotis
	Mokytojai skiria namų darbus daryti kartu su klasės draugu/drauge
Grįžtamasis ryšys (0,68)	Mokytojai mus dažnai skirsto dirbti porose, grupėse
	Pamokų metų daug kalbame apie kultūrų ir žmonių įvairovę pasaulyje (pvz. apie skirtingas kultūras, rases, religijas, žmones su negalia)
	Kartu su mokytojais aptariame, ką turiu išmokti artimiausiu metu
	Mokytojai visada pasako, kaip bus vertinamos užduotys
Įsitraukimas į mokymąsi (0,73)	Mokytojo pateikti atliktų užduočių komentarai man visada aiškūs ir suprantami
	Man patinka sužinoti ką nors nauja
	Mokykloje yra mokymosi dalykų, kuriuos labai mėgstu
	Man įdomu tai, ko mokausi mokykloje
	Jei ko nesuprantu, visada stengiuosi išsiaiškinti
Mokymosi sėkmė (0,65)	Kai mokytojai aiškina, dažnai galvoju apie kitus dalykus
	Klasėje visuomet spėju atlikti pateiktas užduotis
	Dažniausiai suprantu, kaip reikia atlikti namų darbus
	Tai, ko mokausi, man yra per sunku
Tėvai	
Tėvų įtraukimas (0,79)	Sunkių užduočių aš dažniausiai nedarau arba bandau nusirašyti
	Tėvai yra įtraukti į mokyklos gyvenimą
	Mokykla daro viską, kad naujokai ir jų tėvai mokykloje jaustųsi priimti ir emociškai saugūs
	Tėvai mokykloje jaučiasi laukiami
	Mokykloje mokytojų ir tėvų susitikimai, aptariant vaiko pažangą, gerina mokymosi rezultatus
Kryptingas mokymas (0,88)	Pastebėjau, kad mokytojams nepatinka aktyviai ugdymo procesu besidomintys tėvai
	Mūsų mokykloje trūksta įvairesnių bendradarbiavimo su tėvais formų
	Mokytojai geba aiškiai ir suprantamai mokyti vaikus
	Mokytojai mano vaikui padeda siekti geriausio rezultato
	Kai mano vaikui kyla sunkumų, mokytojai noriai suteikia pagalbą
	Mokytojų taikomi vertinimo būdai padeda vaikui suprasti savo sunkumus ir siekti geresnių rezultatų
	Skiriami namų darbai mano vaikui padeda siekti geresnių rezultatų
Mano vaikas žino, kokius tikslus jis turi pasiekti mokydamasis	
Mokytojai	
Pagalbos mokiniui sistema (0,80)	Mokykla yra sukūrusi mokinių pagalbos vienas kitam sistemą
	Mūsų mokykloje yra gera pagalbos mokiniui, atėjusiam iš kitos mokyklos, sistema
	Mūsų mokykloje yra sutarta, kaip dirbti su mokiniiais praleidusiais pamokas

¹⁸ Skliausteliuose pateikiama koeficiento Cronbach alfa reikšmė, parodanti skalės patikimumą

	<p>Priemonės, kurių imasi mokykla lankomumui užtikrinti, yra veiksmingos</p> <p>Mūsų mokykloje mokiniams teikiama psichologinė – emocinė pagalba yra efektyvi</p> <p>Mūsų mokykloje yra numatytos pagalbos priemonės grįžusių emigrantų ir imigrantų vaikams</p> <p>Mokiniui reikalinga pagalba suteikiama nelaukiant formalių PPT, vaiko gerovės komisijos išvadų</p> <p>Mokykloje įprasta su mokiniais, tėvais, pedagogais kalbėtis apie mokinių įvairovę, pagarbą bei pagalbą vienas kitam</p> <p>Mokyklai svarbus kiekvienas vaikas ir kiekvienam suteikiama reikalinga pagalba</p> <p>Mūsų mokykloje vykdoma patyčių prevencija yra efektyvi</p> <p>Mokykloje trūksta laiko analizuoti, kas trukdo mokytis konkrečiam vaikui</p> <p>Mokyklos pagalbos vaikui politika labiau orientuota į „gaisrų gesinimą“ nei į prevenciją</p> <p>Vaiko mokymosi sunkumus dažniausiai lemia nepalanki šeimos aplinka</p> <p>Ruošdamasis pamokai parengiu skirtingo lygio užduotis</p> <p>Planuodamas pamoką numatau, kaip įtraukti kiekvieną mokinį</p> <p>Paprastai visiems klasės mokiniams skiriu vienodus namų darbus</p> <p>Man pavyksta pasitelkti e – priemonės užduotims diferencijuoti</p> <p>Ruošdamasis pamokai numatau galimybes mokytis skirtingais būdais (žodiniu, vaizdiniu, kinesteziniu ar kt. būdu)</p> <p>Per pamoką arba po jos kiekvienam mokiniui suteikiu informaciją apie tai, ką jis išmoko ir kur turėtų tobulėti</p> <p>Palaikau ir skatinu kiekvieno savo mokinio išskirtinumą ir originalumą</p> <p>Mūsų mokykloje yra vieninga kiekvieno mokinio individualios pažangos vertinimo sistema</p>
Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai (0,76)	<p>Mano mokiniams sekasi analizuoti ir planuoti savo mokymąsi</p> <p>Mano pamokose noriai mokosi dauguma klasės mokinių</p> <p>Mano vertinimo sistema padeda kiekvienam mokiniui daryti pažangą</p> <p>Mano mokiniai laikosi susitarimų ir klasės taisyklių</p> <p>Mokiniai geba pasakyti, kas sunku, patys paprašo pagalbos</p> <p>Mano mokiniai žino savo mokymosi tikslus</p> <p>Mano mokiniai padeda vieni kitiems po pamokų</p>
Savivaldaus mokymosi požymiai (0,79)	<p>Aš su mokiniais dažnai kalbuosi apie žmonių įvairovę, skirtingas socialines aplinkas, negalią</p> <p>Savo pamokose darbą grupėse visada organizuoju taip, kad grupę sudarytų įvairių gebėjimų mokiniai</p> <p>Pamokoje kaip pedagoginį išteklių moku panaudoti vaikų skirtybes (pvz. kitakalbystę, negalią...)</p> <p>Projektiniai, kūrybiniai, eksperimentiniai mokinių darbai yra įprasta mokinių mokymosi veikla</p> <p>Manau, kad kuo klasėje yra daugiau įvairesnių vaikų (iš skirtingų socialinių, kultūrinių aplinkų, skirtingų gebėjimų), tuo geriau</p> <p>Mano pamokose mokiniai dažnai mokosi bendradarbiaudami porose ir grupėse</p>
Mokymosi išteklių įvairovė (0,71)	<p>Mūsų mokyklos laisvalaikio erdves dažnai „uzurpuoja“ dominuojančio elgesio mokiniai</p> <p>Mūsų mokykloje mokinio elgesio problemų sprendimas - konkretaus mokytojo reikalas</p> <p>Mūsų mokykloje drausmės palaikymo politika daugiau remiasi pozityvaus elgesio skatinimu nei bausmėmis</p>
Negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemas* (0,61)	<p>Namų darbams dažnai skiriu tai, ko mokiniai nespėjo atlikti klasėje</p> <p>Klasėje yra mokinių, su kuriais kiti vengia kartu dirbti</p> <p>Mano pamokoje silpnesni mokiniai dažnai nespėja ar nesugeba atlikti užduočių</p> <p>Pastabos, draudimai ir gąsdinimai mano mokinius veikia geriau nei paskatinimai</p> <p>Dažniausiai stengiuosi nesikišti į mokinių santykius pamokos, pertraukų ar neformaliojo ugdymosi metu</p> <p>Namų darbams dažnai skiriu tai, ko mokiniai nespėjo atlikti klasėje</p>
Pamokos vadybos stoka* (0,66)	

DETALŪS TYRIMO DUOMENYS

4 priede pateikiami visos imties duomenys, atspindintys įtraukiojo ugdymo situaciją tirtose mokyklų grupėse. Duomenys sugrupuoti pagal 1.1 lentelėje pateiktą Booth ir Ainscow (2002; 2016) įtraukties indeksą.

ĮTRAUKIOJO UGDYMO KULTŪRA

Mokinių atsakymai (proc., N=14448)

Sritis	Teiginiai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne
Pagarbus bendravimas	Mokyklos mokytojai ir kiti darbuotojai yra labai draugiški	33,6	38,1	21,7	3,5	3,1
	Mokytojai barasi, jei suklystu ar ko nors nemoku*	7,9	12,5	22,9	25,4	31,2
Priėmimas	Mokytojai įdėmiai išklauso mano siūlomas idėjas	30,1	35,2	22,3	6,5	5,8
Pagalba vienas kitam	Mano mokytojai man visada padeda	41,4	34,8	16,5	4,3	3,0
	Mano mokytojams patinka man padėti	24,0	37,3	23,7	7,0	7,9
	Aš padedu klasės draugams, kai jiems kyla sunkumų	45,3	37,9	11,7	2,8	2,3
Bendražmogiški santykiai	Mokytojams įdomu, kuo aš domiuosi ir ką aš veikiu laisvalaikiu	16,0	25,4	25,1	15,6	17,9
	Aš gerai sutariu su savo klasės auklėtoja/u	59,8	27,7	8,5	1,9	2,1
	Savo mokykloje aš turiu keletą gerų draugų	75,6	16,3	4,4	1,6	2,0
Kiekvieno mokinio pripažinimas (Nelygstama vertė)	Mano darbai yra demonstruojami klasėje, mokykloje	9,4	17,0	28,6	22,4	22,6

Mokinių tėvų atsakymai (proc., N=13333)

Sritis	Teiginiai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne
Priėmimas	Tėvai mokykloje jaučiasi laukiami	45,9	33,5	13,8	3,0	3,8
Pagarbus bendravimas	Mokykloje mokiniai ir mokytojai vieni su kitais elgiasi pagarbiai	40,3	42,8	10,8	2,5	3,6
Mokyklos ir tėvų partnerystė	Tėvai yra įtraukti į mokyklos gyvenimą	43,1	35,4	15,1	3,3	3,1
	Mokykloje mokytojų ir tėvų susitikimai, aptariant vaiko pažangą, gerina mokymosi rezultatus	46,7	31,5	14,9	2,9	4,0
	Pastebėjau, kad mokytojams nepatinka aktyviai ugdymo procesu besidomintys tėvai*	8,7	9,5	19,3	27,8	34,8
	Mūsų mokykloje trūksta įvairesnių bendravimo su tėvais formų (klubų, popiečių, bendrų žygių ir pan.)*	23,2	17,7	22,3	22,5	14,3
Aukšti lūkesčiai kiekvieno pasiekimams	Mokytojai mano vaikui padeda siekti geriausio rezultato	40,9	37,4	15,4	2,6	3,8
Nelygstama vertė	Mokytojams kiekvienas vaikas yra svarbus ir vertingas	38,4	40,1	14,1	2,4	4,9
Bendražmogiški santykiai	Kai mano vaikui kyla sunkumų, mokytojai noriai suteikia pagalbą	42,8	36,4	14,1	2,9	3,8
	Mano vaikas pastebi, kad mokytojai turi savo „numylėtinius“**	24,4	17,3	16,2	25,4	16,7

Pedagogų atsakymai (proc., N=2800)

Sritis	Teiginiai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne
Pagarbus bendravimas, priėmimas	Mūsų mokykloje vadovai pagarbiai elgiasi su visais mokytojais ir kitais darbuotojais	66,8	24,9	5,6	1,2	1,5
	Mūsų mokykloje vadovai pagarbiai elgiasi su visais mokiniais	77,8	20,8	1,1	0,1	0,1
	Mūsų mokykloje mokytojai gerbia kiekvieną mokinį	62,8	33,4	2,9	0,4	0,5
	Mūsų mokykloje mokiniai visada pagarbiai bendrauja su mokytojais ir kitais darbuotojais	20,1	43,0	25,3	4,9	6,7
	Mūsų mokyklos mokiniai pagarbūs tarpusavyje	12,1	42,6	36,5	4,3	4,5
	Mūsų mokyklos laisvalaikio erdves dažnai „uzurpuoja“ dominuojančio elgesio mokiniai*	3,4	7,9	21,4	31,0	36,3
	Mūsų mokykloje atsižvelgiama į visų mokinių nuomonę ir siūlomas idėjas	46,9	42,4	8,9	1,0	0,8
Mokyklos ir tėvų partnerystė	Dauguma tėvų aktyviai dalyvauja vaiko ugdyme, tariasi, siūlo idėjų	27,4	32,4	26,6	7,7	5,9
	Mokykloje mokytojų ir tėvų susitikimai, aptariant vaiko pažangą, gerina mokymosi rezultatus	42,8	41,6	13,8	1,3	0,6
	Mokytojus erzina tėvai, kurie per daug kišasi į vaiko ugdymą	6,6	10,2	23,6	25,2	34,5
	Mūsų mokykloje trūksta įvairesnių bendravimo su tėvais formų (klubų, popiečių, bendrų žygių ir pan.)	7,2	20,1	27,5	23,9	21,2
Mokinių pagalba vienas kitam	Mokiniai džiaugiasi net ir nedideliais vienas kito pasiekimais	22,2	47,1	27,2	1,8	1,6
	Mūsų mokykloje mokiniai noriai padeda vieni kitiems	24,9	51,8	21,5	1,1	0,8
	Vyresnio amžiaus mokiniai globoja ir rūpinasi jaunesniaisiais	18,0	35,9	35,6	6,9	3,5
Bendražmogiški santykiai Mokytojų bendradarbiavimas	Mokykloje yra numatytas laikas mokytojams kartu analizuoti kiekvieno mokinio pažangą, planuoti tolesnį jo mokymąsi	33,1	29,2	20,4	10,8	6,6
	Mūsų mokykloje mokytojai visada sulaukia paramos ir emocinio palaikymo iš kolegų	54,0	33,2	10,5	1,4	0,9
	Mokykloje visi puikiai žino vienas kito stipriąsias profesines puses	32,1	51,2	13,6	1,8	1,2
	Bet kada galiu paprašyti kolegų profesinės pagalbos	73,4	20,7	4,8	0,5	0,5
	Mūsų mokykloje mokytojų bendrystė - tik gražus žodis, nes realiai kiekvienas dirba sau	3,4	6,2	17,3	22,4	50,7
	Mūsų mokykloje mokytojams dažnai trūksta laiko bendradarbiavimui*	9,1	16,7	26,4	24,6	23,2
Vietos bendruomenės įtraukimas	Vietos / mikrorajono bendruomenė yra aktyvi mokyklos gyvenime	23,9	36,1	29,2	7,5	3,3
	Mokyklos bendradarbiavimas su socialiniais partneriais yra labai formalus*	3,6	7,6	22,1	28,9	37,8
Mokyklos ir jos steigėjo bendradarbiavimas	Švietimo skyriaus žmonės žino mūsų mokyklos problemas	29,1	47,3	17,6	2,9	3,1
	Mokykla iš savivaldybės visada sulaukia palaikymo ir pagalbos	26,0	44,2	20,8	4,8	4,2
Dalijimasis įtraukiojo ugdymo vertybėmis ir filosofija	Mokykloje įprasta su mokiniais, tėvais, pedagogais kalbėtis apie mokinių įvairovę, pagarbą bei pagalbą vienas kitam	68,1	27,3	4,1	0,3	0,1
Aukšti lūkesčiai kiekvieno pasiekimams	Mokykloje vyrauja nuomonė, kad kiekvienas mokinytis yra pajėgus mokytiis ir daug pasiekti	53,8	30,3	11,5	2,2	2,3
	Mūsų mokykloje kiekvienas vaikas atranda sritį, kurioje jam sekasi	38,9	51,2	9,2	0,3	0,4
	Mokykloje labiausiai vertinami ir gerbiami mokiniai, kurie gali atstovauti mokyklą, garsinti jos vardą olimpiadose ir konkursuose	11,5	15,2	32,3	15,2	25,8
Kiekvieno mokinio pripažinimas (nelygstama vertė)	Mūsų mokykloje yra įprasta kiekvieną vaiką apdovanoti už kokį nors asmeninį pasiekimą	38,2	30,9	19,4	7,4	4,1
	Mokykloje ypatingai pagerbiami geriausiai besimokantys mokiniai (jų nuotraukos kabinamos ant sienų, jiems skiriami apdovanojimai)*	29,2	25,7	18,0	11,6	15,6

	Klasėse ir koridoriuose eksponuojami tik geriausi mokinių darbai, projektai*	5,7	10,0	16,3	17,7	50,4
	Mokyklos požiūriu, žemesnių gebėjimų mokiniai menkina jos prestižą*	0,9	1,8	6,5	13,9	76,9
Diskriminacijos vengimas	Mokykloje užtikrinama, kad tiek mergaitės, tiek berniukai turėtų vienodas galimybes pasireikšti, mokytiis jiems tinkamu būdu	80,6	17,9	1,0	0,2	0,3
	Mokykloje gerai jaučiasi kiekvienas mokinys (nepaisant aprangos, šukuosenos, pomėgių ir pan.)	39,6	49,8	8,6	1,1	0,8
	Mūsų mokykloje bendraamžiai dažnai atstumia mokinius su negalia ar iš socialinės rizikos šeimų*	2,1	2,4	10,1	38,6	46,8
Kliūčių šalinimas	Vaiko mokymosi sunkumus dažniausiai lemia nepalanki šeimos aplinka*	8,1	21,4	40,9	11,4	18,3
	Mokykloje trūksta laiko analizuoti, kas trukdo mokytiis konkrečiam vaikui*	6,3	9,8	19,5	24,8	39,6
	Mūsų mokykloje neįmanoma pasiekti kiekvieno vaiko pažangos*	2,4	4,3	21,4	18,1	53,8

ĮTRAUKIOJO UGDYMO POLITIKA

Mokinių atsakymai (proc., N=14448)

Sritis	Teiginiai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne
Vadovavimas mokyklai	Mokyklos vadovai man yra autoritetas	26,0	28,8	22,7	8,8	13,6
Mokyklos atvirumas mokinių įvairovei	Mokytojus erzina „kitokie“ savo išvaizda, elgesiu, požiūriu vaikai*	12,1	13,0	18,3	20,9	35,6
Emocinė parama	Kai man negera, esu nusiminęs/usi, mokykloje sulaukiu suaugusiųjų paramos	22,0	23,0	21,8	13,9	19,3
Pozityvaus elgesio skatinimas vs bausmių sistema	Mokytojai visada padeda teisingai išspręsti kilusius konfliktus	37,7	31,3	18,8	6,1	6,1
	Jei kas nors blogai elgiasi, dažnai yra išvaromi iš klasės ar išsiunčiami namo*	6,4	10,4	17,4	23,6	42,2
Mokyklos nelankymo priežasčių ieškojimas ir šalinimas	Jei aš praleidžiu pamokas, mano klasės auklėtoja/as visada paklausia, kas man buvo nutikę	57,4	23,2	10,0	4,9	4,5
	Būna, kad vaikai iš manęs tyčiojasi*	8,6	8,8	12,5	21,1	49,0
Patyčių prevencija	Kai kurie mano klasės draugai prasivardžiuoja*	20,7	15,4	16,7	19,4	27,7
	Būna, kad kiti mokiniai mane stumdo ar kitaip skriaudžia*	4,6	4,8	8,6	14,4	67,6
	Būna, kad <i>facebooke</i> ar telefonu gaunu įžeidžiančių žinučių*	4,4	4,1	6,2	13,1	72,3
	Jei iš manęs tyčiojasi, aš pasakau mokytojams	23,5	17,0	17,7	10,4	31,4

Mokinių tėvų atsakymai (proc., N=13333)

Sritis	Teiginiai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne
Vadovavimas mokyklai	Mokyklos vadovai telkia mokyklos bendruomenę pokyčiams ugdymo srityje	41,5	41,8	11,0	3,1	2,7
Mokyklos atvirumas mokinių įvairovei	Į mokyklą priimamas kiekvienas vaikas, nepriklausomai nuo jo gebėjimų, tėvų socialinio statuso, negalių ar sutrikimų	65,1	30,4	2,2	1,1	1,2
	Mokykla moko suprasti ir priimti vaikus iš šeimų, kurios gyvena kitaip, nei mes (kito socialinio statuso, tikėjimo, rasės ir kt.)	43,2	44,9	8,7	1,5	1,7

	Mokytojai stengiasi vienodai gerai dirbti su kiekvienu vaiku, nepriklausomai nuo vaiko gebėjimų ir pasiekimų	35,0	38,7	15,3	4,0	7,1
Pagalba naujam mokiniui	Mokykla daro viską, kad naujokai ir jų tėvai mokykloje jaustųsi priimti ir emociškai saugūs	45,3	42,2	9,4	1,3	1,8
Dalyvavimą skatinanti pagalba SUP mokiniams	Mokykloje visada suteikiama reikalingų specialistų pagalba (specialiųjų pedagogų, logopedų, socialinių pedagogų ir kt.) mokiniams, kuriems jos reikia	47,7	38,9	7,9	2,0	3,4
Emocinė parama	Mokykla deda daug pastangų, kad joje visiems būtų gera	45,4	41,5	9,2	1,6	2,3
Pozityvaus elgesio skatinimas vs bausmių sistema	Mokykla sėkmingai sprendžia mokinių elgesio problemas	34,2	42,9	15,2	3,4	4,3
	Mokykla siekia padėti kiekvienam mokymosi ar elgesio sunkumų turinčiam vaikui	43,0	43,1	9,5	1,9	2,4
Patyčių prevencija	Mokykla daro viską, kad nebūtų patyčių	40,2	42,2	11,1	2,5	4,0

Pedagogų atsakymai (proc., N=2800)

Sritis	Teiginiai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne
Mokyklos atvirumas mokinių įvairovei	Mūsų mokykla siekia pasirinkti geriausius mokinius*	4,7	4,5	9,5	9,3	71,9
	Būna atvejų, kai mokykla atsisako priimti mokinius su negalia ar sutrikimais, nes negali užtikrinti reikiamos pagalbos*	0,6	1,4	1,9	13,3	82,7
Heterogeninis grupavimas	Mokykloje įprasta formuoti klases pagal mokinių gebėjimus*	3,6	8,1	9,9	18,0	60,3
Pagalba naujam mokiniui	Mūsų mokykloje yra gera pagalbos mokiniui, atėjusiam iš kitos mokyklos, sistema	43,7	42,8	11,1	1,9	0,5
Pagalba naujam darbuotojui	Mūsų mokykloje veikia paramos naujam darbuotojui sistema	38,1	34,5	16,2	7,3	3,9
Vadovavimas mokyklai. Personalo politikos skaidrumas	Mokyklos vadovai telkia mokyklos bendruomenę ugdymo pokyčiams	69,7	24,6	4,6	0,5	0,6
	Mokytojai pasitiki mokyklos vadovais kaip partneriais, pagalbinkais ir patarėjais	60,0	29,2	8,1	1,1	1,5
	Mokyklos vadovai palaiko pedagogų profesinę refleksiją ir tobulėjimą	75,2	20,6	3,3	0,4	0,4
	Kiekvienas specialistas mūsų mokykloje turi lygias galimybes darbui ir karjerai	62,3	27,9	6,5	1,4	1,9
	Mokyklos vadovai sistemingai ir konstruktyviai diskutuoja apie mokinių mokymosi sėkmes ir problemas	68,5	26,3	4,0	0,7	0,6
	Krūvis mokytojams mūsų mokykloje skirstomas skaidriai	57,4	31,6	6,9	2,2	1,9
Fizinės aplinkos prieinamumas	Mūsų mokykloje nuolat galvojama, kaip erdves geriau pritaikyti skirtingų poreikių mokiniams	54,3	32,9	9,5	2,1	1,3
	Mūsų mokyklos aplinka pritaikyta mokiniams su judėjimo, regos negalia	28,4	25,4	18,0	13,3	14,9
	Mūsų mokykloje mokiniai turi atskiras nuo mokytojų valgymo vietas valgykloje, naudojasi jiems skirtais tualetais*	49,6	18,7	12,0	5,9	13,8
Etiketizavimo, kategorizavimo vengimas	Mokykloje kasdieninėje kalboje vengiama vartoti etiketes „specialieji poreikiai“, „specukai“ ir pan.	52,2	26,4	11,8	4,5	5,1
Dalyvavimą skatinanti pagalba SUP mokiniams	Mokiniui reikalinga pagalba suteikiama nelaukiant formalių PPT, vaiko gerovės komisijos išvadų	52,0	37,4	7,3	1,7	1,6
	Mūsų mokykloje specialusis pedagogas pagalbą mokiniams dažniausiai teikia savo kabinete*	32,2	29,0	13,1	8,5	17,3
	Mūsų mokykloje specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai aktyviai įsitraukia į užklasines veiklas	38,0	41,9	16,8	2,4	1,0
Pagalba dvikalbiams, daugiakalbiams mokiniams	Mūsų mokykloje yra numatytos pagalbos priemonės grįžusių emigrantų ir imigrantų vaikams	50,7	34,5	9,7	3,2	1,8

Mokymosi kliūčių šalinimas	Mokyklai svarbus kiekvienas vaikas, ir kiekvienam suteikiama reikalinga pagalba	71,9	25,3	2,1	0,4	0,3
	Mokykla yra sukūrusi mokinių pagalbos vienas kitam sistemą	21,8	31,1	28,2	14,0	5,0
	Mūsų mokykloje mokiniams teikiama psichologinė – emocinė pagalba yra efektyvi	41,1	44,2	11,8	1,6	1,3
	Mokyklos pagalbos vaikui politika labiau orientuota į „gaisrų gesinimą“ nei į prevenciją*	3,0	5,8	16,7	24,7	49,9
Pozityvaus elgesio skatinimas vs bausmių sistema	Mūsų mokykloje drausmės palaikymo politika daugiau remiasi pozityvaus elgesio skatinimu nei bausmėmis	50,2	37,1	10,6	0,9	1,1
	Mokykla siekia, kad elgesio problemų turintys mokiniai netrukdytų kitiems ir paliktų mokyklą*	1,8	1,7	5,2	19,1	72,2
	Mūsų mokykloje mokinio elgesio problemų sprendimas - konkretaus mokytojo reikalas*	5,7	6,9	13,9	21,7	51,8
Mokyklos nelankymo priežasčių ieškojimas ir šalinimas	Mūsų mokykloje yra sutarta, kaip dirbti su mokiniais praleidusiais pamokas	53,6	34,2	8,8	2,3	1,1
	Priemonės, kurių imasi mokykla lankomumui užtikrinti, yra veiksmingos	34,4	44,8	17,4	2,0	1,4
Patyčių prevencija	Visa bendruomenė (mokiniai, tėvai, mokytojai ir kiti darbuotojai) žino, kas yra patyčios, kaip jas atpažinti ir į ką kreiptis pagalbos	70,8	25,9	1,9	0,4	1,0
	Mūsų mokyklos mokiniai dažnai tyčiojasi vieni iš kitų*	2,2	4,7	23,4	42,4	27,3
	Mūsų mokyklos mokiniai kartais pašiepia savo mokytojus, tyčiojasi iš jų*	3,6	10,7	19,0	39,3	27,4
	Mūsų mokyklos mokytojai kartais pašiepia savo mokinius, pasityčioja iš jų*	1,9	2,2	5,6	25,6	64,6
	Mūsų mokykloje vykdoma patyčių prevencija yra efektyvi	44,5	44,0	10,2	0,6	0,7

ĮTRAUKIOJO UGDYMO PRAKTIKA

Mokinių atsakymai (proc., N=14448)

Sritis	Teiginiai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne
Suasmeninto (personalizuoto) mokymosi planavimas	Kartu su mokytojais aptariame, ką turiu išmoki artimiausiu metu	36,4	35,8	16,6	6,2	5,0
Kiekvieno įsitraukimas ir dalyvavimas	Mokytojai man dažnai leidžia pasirinkti, kokias užduotis atlikti	5,9	9,4	19,7	23,6	41,3
	Klasėje visuomet spėju atlikti pateiktas užduotis	13,8	33,4	33,6	10,9	8,4
Įvairovės pažinimas ir skatinimas	Pamokų metų daug kalbame apie kultūrų ir žmonių įvairovę pasaulyje (pvz. apie skirtingas kultūras, rases, religijas, žmones su negalia)	19,9	28,8	26,6	14,7	10,1
Vaiko mokymas aktyviai mokytis	Galiu pasirinkti užduotį, už kurią gausiu pažymį	10,4	16,6	22,3	20,3	30,5
	Galiu pasirinkti, koku būdu pristatysiu savo atliktą darbą (žodžiu, raštu, piešiniu ir kt.)	13,7	22,2	22,4	18,7	23,1
	Kai susiduriu su sunkumais atlikdamas/a užduotį, prašau mokytojų pagalbos	41,2	31,7	16,1	6,1	5,0
Mokinių pagalba vienas kitam ir mokymasis bendradarbiaujant	Mokytojai mus dažnai skirsto dirbti porose, grupėse	15,1	27,6	33,7	16,0	7,6
	Man draugai padeda, kai susiduriu su sunkumais	43,3	34,7	14,1	4,0	3,9
	Mokytoja skiria namų darbus daryti kartu su klasės draugu/ drauge	5,9	10,9	23,9	26,3	33,0
Kiekvieno pažangą skatinantis vertinimas	Mokytojai visada pasako, kaip bus vertinamos užduotys	43,9	33,1	14,9	4,9	3,2
	Mokytojo pateikti atliktų užduočių komentarai man visada aiškūs ir suprantami	28,2	34,9	26,0	5,9	5,0
Pozityvų elgesį skatinančios taisyklės	Mūsų mokyklos taisyklės yra teisingos	41,9	33,7	16,0	3,6	4,8
	„Prisidirbęs“ mokinytis gali būti pašalintas iš mokyklos*	23,7	28,0	18,0	11,8	18,5
Įtraukioji švietimo pagalba	Man lengviau mokytis, kai tam tikrose pamokose man padeda specialusis pedagogas	15,1	11,1	14,9	8,7	50,2
Asmeninę pažangą	Dažniausiai suprantu, kaip reikia atlikti namų darbus	29,0	42,8	20,3	4,7	3,2

skatinantys namų darbai							
Mokymosi patirtys	Man patinka sužinoti ką nors nauja	45,9	33,8	14,6	3,1	2,6	
	Man įdomu tai, ko mokausi mokykloje	25,9	34,2	26,1	6,7	7,1	
	Mokykloje yra mokymosi dalykų, kuriuos labai mėgstu	55,4	25,2	11,2	4,1	4,0	
	Jei ko nesuprantu, visada stengiuosi išsiaiškinti	37,1	36,0	19,0	4,9	3,0	
	Dažnai padarau daugiau negu užduota	6,2	10,1	25,1	23,4	35,2	
	Kai mokytojai aiškina, dažnai galvoju apie kitus dalykus*	11,7	15,2	29,2	26,0	17,9	
	Sunkių užduočių aš dažniausiai nedarau arba bandau nusirašyti*	8,9	10,8	20,6	22,4	37,3	
	Mokykloje man nuobodu*	15,7	13,4	29,8	18,4	22,7	
	Tai, ko mokausi, man yra per sunku*	5,6	10,9	34,2	29,8	19,4	
Įvairi popamokinė veikla	Mielai leidžiu laiką mokykloje po pamokų (bibliotekoje, sporto salėje, būreliuose ir kt.)	21,5	16,2	14,9	12,4	35,0	
	Pertraukų metu man yra ką veikti mokykloje	40,8	27,2	16,2	7,9	7,8	
	Mokykloje yra jaukių ir patogių vietų prisėsti, pabūti	35,8	34,4	15,7	7,5	6,7	
Išteklių įvairovė ir prieinamumas	Mokydamiesi mes dažnai naudojame kompiuterius, planšetes, telefonus ir kt.	7,6	14,9	28,8	25,8	22,9	
	Jei man kyla sunkumų, galiu bet kada pasinaudoti papildomomis priemonėmis (programėlėmis telefone, kompiuteryje ar kt.), kurios man padeda atlikti užduotis	16,3	20,0	22,4	17,7	23,5	

Mokinių tėvų atsakymai (proc., N=13333)

Sritis	Teiginiai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne
Suasmeninto (personalizuoto) mokymosi planavimas	Mano vaikas žino, kokius tikslus jis turi pasiekti mokydamasis	54,6	34,5	8,2	1,4	1,3
Vaiko mokymas aktyviai mokytis	Mokytojai geba aiškiai ir suprantamai mokyti vaikus	37,2	41,6	14,9	2,3	4,0
Mokinių pagalba vienas kitam ir mokymasis bendradarbiaujant	Mokykloje vaikai padeda vienas kitam	31,6	47,9	16,4	1,8	2,2
Kiekvieno pažangą skatinantis vertinimas	Mokytojų taikomi vertinimo būdai padeda vaikui suprasti savo sunkumus ir siekti geresnių rezultatų	32,8	41,4	17,5	3,6	4,7
Įtraukioji švietimo pagalba	Specialistų (specialiojo pedagogo, logopedo, psichologo) pagalba mano vaikui labai veiksminga	45,6	26,3	16,9	2,9	8,4
Asmeninę pažangą skatinantys namų darbai	Skiriami namų darbai mano vaikui padeda siekti geresnių rezultatų	44,0	34,4	16,2	2,2	3,2
Įvairi popamokinė veikla	Mūsų mokykloje yra didelė būrelių / neformalaus ugdymo veiklų pasiūla	34,1	31,1	17,9	7,5	9,4

Pedagogų atsakymai (proc., N=2800)

Sritis	Teiginiai	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne
Suasmeninto mokymosi planavimas	Planuodamas pamoką numatau, kaip įtraukti kiekvieną mokinį	61,5	34,6	3,3	0,3	0,3
	Ruošdamasis pamokai numatau galimybes mokytis skirtingais būdais (žodiniu, vaizdiniu, kinesteziniu ar kt. būdu)	63,0	31,5	5,1	0,4	0,1
	Ruošdamasis pamokai parengiu skirtingo lygio užduotis	54,5	33,4	10,5	1,2	0,4

Vaiko mokymas aktyviai mokytis	Mano mokiniai žino savo mokymosi tikslus	51,9	42,4	5,5	0,1	0,1
	Mano mokiniams sekasi analizuoti ir planuoti savo mokymąsi	20,4	50,5	26,5	1,7	0,9
	Mokiniai geba pasakyti, kas sunku, patys paprašo pagalbos	57,6	35,5	6,0	0,4	0,4
Mokinių pagalba vienas kitam ir mokymasis bendradarbiaujant	Savo pamokose darbą grupėse visada organizuoju taip, kad grupę sudarytų įvairių gebėjimų mokiniai	55,6	31,1	11,3	1,0	1,0
	Mano pamokose mokiniai dažnai mokosi bendradarbiaudami porose ir grupėse	41,5	37,8	17,3	2,4	1,0
	Mano mokiniai padeda vieni kitiems po pamokų	28,1	37,2	28,0	4,4	2,3
Kiekvieno įsitraukimas ir dalyvavimas	Mano pamokose noriai mokosi dauguma klasės mokinių	37,9	50,9	10,2	0,6	0,4
	Projektiniai, kūrybiniai, eksperimentiniai mokinių darbai yra įprasta mokinių mokymosi veikla	31,8	32,7	27,0	6,3	2,2
	Klasėje yra mokinių, su kuriais kiti vengia kartu dirbti	6,6	13,7	19,9	28,1	31,8
	Mano pamokoje silpnesni mokiniai dažnai nespėja ar nesugeba atlikti užduočių*	3,5	9,4	27,0	35,3	24,8
Kiekvieno pažangą skatinantis vertinimas	Mūsų mokykloje yra vieninga kiekvieno mokinio individualios pažangos vertinimo sistema	58,3	27,5	10,8	1,7	1,7
	Mano vertinimo sistema padeda kiekvienam mokiniui daryti pažangą	43,5	46,7	9,2	0,4	0,2
	Per pamoką arba po jos kiekvienam mokiniui suteikiu informaciją apie tai, ką jis išmoko ir kur turėtų tobulėti	35,3	37,2	20,8	3,8	2,8
	Aptariant mokymosi pasiekimus, mokinius skatinu lygiuotis į geriausiai besimokančiuosius*	12,5	12,9	29,3	12,0	33,3
Asmeninę pažangą skatinantys namų darbai	Paprastai visiems klasės mokiniams skiriu vienodus namų darbus*	6,5	12,0	22,0	21,4	38,0
	Namų darbams dažnai skiriu tai, ko mokiniai nespėjo atlikti klasėje*	10,1	13,5	26,7	15,9	33,8
Įvairovės pažinimas ir skatinimas	Aš su mokiniais dažnai kalbuosi apie žmonių įvairovę, skirtingas socialines aplinkas, negalią	50,3	27,8	15,8	4,3	1,7
	Palaikau ir skatinu kiekvieno savo mokinio išskirtinumą ir originalumą	75,7	22,2	2,0	0,1	0,1
Pozityvų elgesį skatinančios taisyklės	Mano mokiniai laikosi susitarimų ir klasės taisyklių	39,9	48,8	10,3	0,6	0,4
	Pastabos, draudimai ir gąsdinimai mano mokinius veikia geriau nei paskatinimai*	1,4	2,4	16,1	15,5	64,6
	Manau, kad mokinių elgesio problemas turi išsispręsti pats mokytojas*	11,7	17,8	28,1	11,6	30,8
	Dažniausiai stengiuosi nesikišti į mokinių santykius pamokos, pertraukų ar neformaliojo ugdymosi metu*	2,4	4,5	19,7	15,4	58,0
	Kartu su manimi pamokoje dirbantis specialusis pedagogas, mokytojo padėjėjas padeda ne tik specialiųjų poreikių turintiems, bet ir kitiems mokiniams	32,4	19,2	12,6	11,5	24,2
Mokytojų bendradarbiavimas	Mokykloje įprasta stebėti kitų kolegų pamokas	43,6	27,8	20,6	5,6	2,4
	Kitų kolegų nuomonė apie mano darbą man yra mažai naudinga*	4,4	5,6	24,0	16,9	49,1
Įvairi popamokinė veikla	Mūsų mokykloje, nepaisant mokinio gebėjimų, kiekvienas įtraukiamas į bendras klasės ar mokyklos menines, sportines ir kt. veiklas	60,2	32,6	5,3	1,2	0,7
Skirtybės - ištekčiai	Manau, kad kuo klasėje yra daugiau įvairesnių vaikų (iš skirtingų socialinių, kultūrinių aplinkų, skirtingų gebėjimų), tuo geriau	23,7	21,0	39,4	8,7	7,2
	Pamokoje kaip pedagoginį išteklių moku panaudoti vaikų skirtybes (pvz. kitakalbystę, negalią...)	28,7	35,9	28,2	4,7	2,6
Stiprybės - ištekčiai	Mokykloje įprasta, kad pamokose dalyvauja įdomūs, aktualią mokymosi temai patirtį turintys žmonės	36,5	31,6	23,4	6,5	2,1
Išteklių paieška	Mokytojams pakanka priemonių suasmenintam mokymuisi organizuoti	25,0	38,0	21,5	7,5	8,0
Efektyvus išteklių naudojimas	Mokykloje įprasta vesti pamokas bibliotekoje, gamtoje, muziejuje, įmonėse ir t. t.	54,9	27,5	13,5	2,9	1,2
	Mokytojai gali naudotis bet kuriame mokyklos kabinete esančiomis priemonėmis	56,2	28,0	10,8	2,6	2,3
	Man pavyksta pasitelkti e – priemones užduotims diferencijuoti	43,0	37,4	16,5	1,7	1,4

KLAUSIMYNAS MOKINIAMS

ĮTRAUKIOJO UGDYMO KULTŪRA IR PRAKTIKA MŪSŲ MOKYKLOJE

Mielas moksleivi/ moksleive,

Maloniai prašome Tavęs dalyvauti apklausoje, kuria siekiama nustatyti, kaip Tavo mokykloje siekiama kiekvieno mokinio įtraukties ir mokymosi pažangos. Tavo nuomonė labai svarbi. Kviečiame atsakyti į visus anketos klausimus.

Apklausa anoniminė, duomenys bus analizuojami ir pateikiami tik apibendrinti. Kompiuterio, iš kurio pildysi anketą, IP adresas bus žinomas tik tyrėjams.

Tyrimą vykdo jungtinė tyrėjų komanda. Kilus klausimams rašyti el. paštu: j.valuckiene@gmail.com

Jei sutinki dalyvauti tyrime, prašome įvesti kodą, gautą iš mokyklos vadovų ar klasės auklėtojo.

KELETAS KLAUSIMŲ APIE TAVE:

1. Tu esi:

- Mergina
- Vaikinas

2. Parašyk, kelintoje klasėje mokaisi:

☐ 5	☐ 9 (I gimnazijos)
☐ 6	☐ 10 (II gimnazijos)
☐ 7	☐ 11 (III gimnazijos)
☐ 8	☐ 12 (IV gimnazijos)

3. Ar gauni mokykloje nemokamą maitinimą?

- Taip
- Ne

4. Ar tu visada gyvenai tik Lietuvoje?

- Taip
- Ne

5. Ar tau padeda mokytis specialusis pedagogas?

- Taip
- Ne

6. Kaip tau sekasi mokytis?

- Puikiai
- Labai gerai
- Gerai
- Vidutiniškai
- Patenkinamai
- Blogai

7. O DABAR PRAŠOME TAVĘS PAGALVOTI APIE SAVO MOKYKLĄ IR NUOŠIRDŽIAI ĮVERTINTI KIEKVIENĄ TEIGINĮ

APIE TAVO MOKYKLĄ IR DRAUGUS...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mokykloje yra jaukių ir patogių vietų prisėsti, pabūti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pertraukų metu man yra ką veikti mokykloje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mielai leidžiu laiką mokykloje po pamokų (bibliotekoje, sporto salėje, būreliuose ir kt.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Savo mokykloje aš turiu keletą gerų draugų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kai kurie mano klasės draugai prasivardžiuoja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Man draugai padeda, kai susiduriu su sunkumais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aš padedu klasės draugams, kai jiems kyla sunkumų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokyklos taisyklės yra teisingos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
„Prisidirbęs“ mokinyš gali būti pašalintas iš mokyklos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Būna, kad vaikai iš manęs tyčiojasi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Būna, kad <i>facebooke</i> ar telefonu gaunu įžeidžiančių žinučių	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Būna, kad kiti mokiniai mane stumdo ar kitaip skriaudžia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jei iš manęs tyčiojasi, aš pasakau mokytojams	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE TAVO MOKYTOJUS...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mokyklos mokytojai ir kiti darbuotojai yra labai draugiški	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokyklos vadovai man yra autoritetas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kai man negera, esu nusiminęs/usi, mokykloje sulaukiu suaugusiųjų paramos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai visada padeda teisingai išspręsti kiliusius konfliktus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aš gerai sutariu su savo klasės auklėtoja/u	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kai susiduriu su sunkumais atlikdamas/a užduotį, prašau mokytojų pagalbos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mano mokytojai man visada padeda	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mano mokytojams patinka man padėti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Man lengviau mokytis, kai tam tikrose pamokose man padeda specialusis pedagogas (<i>atsakyk į klausimą, jei tau mokytis padeda specialusis pedagogas</i>)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai įdėmiai išklauso mano siūlomas idėjas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojams įdomu, kuo aš domiuosi ir ką aš veikiu laisvalaikiu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jei aš praleidžiu pamokas, mano klasės auklėtoja/as visada paklausia, kas man buvo nutikę	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE TAVO NORĄ MOKYTIS...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mokykloje yra mokymosi dalykų, kuriuos labai mėgstu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Man įdomu tai, ko mokausi mokykloje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tai, ko mokausi, man yra per sunku	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sunkių užduočių aš dažniausiai nedarau arba bandau nusirašyti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Man patinka sužinoti ką nors nauja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dažnai padarau daugiau negu užduota	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jei ko nesuprantu, visada stengiuosi išsiaiškinti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje man nuobodu	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE PAMOKAS...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Kartu su mokytojais aptariame, ką turiu išmokti artimiausiu metu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai mus dažnai skirsto dirbti porose, grupėse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokydamiesi mes dažnai naudojame kompiuterius, planšetes, telefonus ir kt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pamokų metų daug kalbame apie kultūrų ir žmonių įvairovę pasaulyje (pvz. apie skirtingas kultūras, rases, religijas, žmones su negalia)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kai mokytojai aiškina, dažnai galvoju apie kitus dalykus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai barasi, jei suklystu ar ko nors nemoku	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jei man kyla sunkumų, galiu bet kada pasinaudoti papildomomis priemonėmis (programėlėmis telefone, kompiuteryje ar kt.), kurios man padeda atlikti užduotis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jei kas nors blogai elgiasi, dažnai yra išvaromi iš klasės ar išsiunčiami namo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojus erzina „kitokie“ savo išvaizda, elgesiu, požiūriu vaikai	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Apie namų darbus ir kitas užduotis...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mokytojai man dažnai leidžia pasirinkti, kokias užduotis atlikti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Galiu pasirinkti, koku būdu pristatysiu savo atliktą darbą (žodžiu, raštu, piešiniu ir kt.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klasėje visuomet spėju atlikti pateiktas užduotis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mano darbai yra demonstruojami klasėje, mokykloje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai skiria namų darbus daryti kartu su klasės draugu / drauge	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dažniausiai suprantu, kaip reikia atlikti namų darbus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Galiu pasirinkti užduotį, už kurią gausiu pažymį	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai visada pasako, kaip bus vertinamos užduotys	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojo pateikti atliktų užduočių komentarai man visada aiškūs ir suprantami	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Ką siūlytum mokykloje daryti kitaip, kad KIEKVIENAS vaikas patirtų sėkmę?

Dėkojame už atsakymus!

ĮTRAUKIOJO UGDYMO KULTŪRA IR PRAKTIKA MŪSŲ MOKYKLOJE

Mieli tėveliai, globėjai,

Jūsų mokykloje bus atliekamas teminis išorinis vertinimas, kurio tikslas – išryškinti mokyklos veiklos kryptingumą organizuojant įtraukijį ugdymą.

Maloniai prašome Jūsų dalyvauti apklausoje, kuria siekiama nustatyti, kokia yra Jūsų mokyklos patirtis siekiant kiekvieno mokinio įtraukties ir mokymosi pažangos. Jūsų nuomonė labai svarbi. Maloniai prašome atsakyti į visus anketos klausimus.

Apklausa anoniminė, duomenys bus analizuojami ir pateikiami tik apibendrinti. Kompiuterio, iš kurio pildysite anketą, IP adresas bus žinomas tik tyrėjams.

Tyrimą vykdo jungtinė tyrėjų komanda. Kilus klausimams rašyti el. paštu: j.valuckiene@gmail.com

Jei sutinkate dalyvauti tyrime, prašome įvesti kodą, gautą iš mokyklos vadovų.

KELETAS KLAUSIMŲ APIE JUS:

2. Nurodykite, kas esate:

- Mama / globėja
- Tėtis / globėjas
- Kita (įrašykite).....

3. Nurodykite klasę, kurioje mokosi Jūsų vaikas:

☐ 2	☐ 8
☐ 3	☐ 9 (I gimnazijos)
☐ 4	☐ 10 (II gimnazijos)
☐ 5	☐ 11 (III gimnazijos)
☐ 6	☐ 12 (IV gimnazijos)
☐ 7	

4. Ar jūsų vaikas gauna nemokamą maitinimą mokykloje?

- Taip
- Ne

5. Jūsų vaikas:

- Gimė, augo ir mokėsi tik Lietuvoje
- Gimė arba augo užsienyje, bet ten nesimokė
- Yra gyvenęs ir mokėsis užsienyje

6. Ar Jūsų vaikui yra nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai?

- Taip
- Ne

7. Pažymėkite, kokios to priežastys: (žymėkite, jei jūsų vaikui yra nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai)

- Negalia
- Emocijų ir elgesio sutrikimai
- Mokymosi sutrikimai
- Kalbos ir kalbėjimo sutrikimai
- Kita (įrašykite).....

APIE VAIKO MOKYMAŠI...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mano vaikas žino, kokius tikslus jis turi pasiekti mokydamasis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skiriami namų darbai mano vaikui padeda siekti geresnių rezultatų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje yra didelė būrelių/ neformalaus ugdymo veiklų pasiūla	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje visada suteikiama reikalingų specialistų pagalba (psichologo, specialiojo pedagogo, logopedo, socialinio pedagogo ir kt.) mokiniams, kuriems jos reikia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Specialistų (specialiojo pedagogo, logopedo, psichologo) pagalba mano vaikui labai veiksminga <i>(atsakykite, jei vaikas šią pagalbą gauna)</i>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Ką siūlytumėte Jūsų mokykloje daryti kitaip, kad KIEKVIENAS vaikas patirtų sėkmę?

Dėkojame už atsakymus!

KLAUSIMYNAS PEDAGOGAMS

ĮTRAUKIOJO UGDYMO KULTŪRA, POLITIKA IR PRAKTIKA MŪSŲ MOKYKLOJE

Mielas mokytojau,

Jūsų mokykloje bus atliekamas teminis išorinis vertinimas, kurio tikslas – išryškinti mokyklos veiklos kryptingumą organizuojant įtraukujį ugdymą.

Maloniai prašome Jūsų dalyvauti apklausoje, kuria siekiama nustatyti, kokia yra Jūsų mokyklos patirtis siekiant kiekvieno mokinio įtraukties ir mokymosi pažangos. Jūsų nuomonė labai svarbi. Maloniai prašome atsakyti į visus anketos klausimus.

Apklausa anoniminė, duomenys bus analizuojami ir pateikiami tik apibendrinti. Kompiuterio, iš kurio pildysite anketą, IP adresas bus žinomas tik tyrėjams.

Tyrimą vykdo jungtinė tyrėjų komanda. Kilus klausimams rašyti el. paštu: j.valuckiene@gmail.com

Jei sutinkate dalyvauti tyrime, prašome įvesti kodą, gautą iš mokyklos vadovų.

KELETAS KLAUSIMŲ APIE JUS:

1. Kokios Jūsų pareigos mokykloje? (galite žymėti keletą tinkančių atsakymų)

- Direktoriaus pavaduotojas, skyriaus vedėjas
- Dalyko mokytojas
- Priešmokyklinio ugdymo, pradinių klasių mokytojas
- Neformaliojo ugdymo mokytojas
- Specialusis pedagogas
- Logopedas
- Kita (įrašykite) .....

2. Koks Jūsų darbo mokykloje stažas?

- Iki 4 metų
- 5-9 metai
- 10-25 metų
- Virš 25 metų

3. Kokia Jūsų kvalifikacinė kategorija?

- Mokytojas / pagalbos mokiniui specialistas
- Vyresnysis mokytojas / vyresnysis pagalbos mokiniui specialistas
- Metodininkas
- Ekspertas

4. Su kelių klasių mokiniais dirbate? (pažymėkite visus Jums tinkamus atsakymus)

- Priešmokyklinės grupės vaikais
- 1-4 klasių
- 5-8 klasių
- 9-12 klasių

5. Ar Jums teko dirbti su mokiniais: (pažymėkite visus Jums tinkamus atsakymus)

- Turinčiais išskirtinių gabumų
- Turinčiais negalią (regos, klausos, judėjimo, intelekto, autizmo spektro sutrikimų)
- Turinčiais elgesio ir emocijų sutrikimų
- Iš socialinės rizikos šeimų
- Iš kitos kultūrinės aplinkos (pabėgėliais, imigrantais, grįžusių emigrantų vaikais ir kt.)

6. Ar šiuo metu Jūs dirbate su mokiniais, kuriems skirta specialiojo pedagogo pagalba?

- Taip
- Ne

7. Ar specialusis pedagogas ateina į klasę vesti pamokas kartu su Jumis? (atsakykite, jei klasėje yra vaikų, kuriems skirta specialiojo pedagogo pagalba)

- Dažnai
- Kartais
- Niekada
- Negaliu atsakyti

8. O DABAR PRAŠOME JUS GALVOTI APIE SAVO MOKYKLĄ IR NUOŠIRDŽIAI ĮVERTINTI KIEKVIENĄ TEIGINĮ

APIE MOKYKLOS POŽIŪRĮ Į MOKINIŲ PRIĖMIMĄ...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mūsų mokykla siekia pasirinkti geriausius mokinius	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje įprasta formuoti klases pagal mokinių gebėjimus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokyklos požiūriu, žemesnių gebėjimų mokiniai menkina jos prestižą	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Būna atvejų, kai mokykla atsisako priimti mokinius su negalia ar sutrikimais, nes negali užtikrinti reikiamos pagalbos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykla siekia, kad elgesio problemų turintys mokiniai netrukdytų kitiems ir paliktų mokyklą	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE MOKYKLOS POŽIŪRĮ Į MOKINIUS, JŲ PAŽANGĄ...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mokykloje vyrauja nuomonė, kad kiekvienas mokinys yra pajėgus mokytis ir daug pasiekti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje atsižvelgiama į visų mokinių nuomonę ir siūlomas idėjas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje gerai jaučiasi kiekvienas mokinys (nepaisant aprangos, šukuosenos, pomėgių ir pan.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje užtikrinama, kad tiek mergaitės, tiek berniukai turėtų vienodas galimybes pasireikšti, mokytis jiems tinkamu būdu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje kiekvienas vaikas atranda sritį, kurioje jam sekasi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje, nepaisant mokinio gebėjimų, kiekvienas įtraukiamas į bendras klases ar mokyklos menines, sportines ir kt. veiklas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai aktyviai įsitraukia į užklasines veiklas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje labiausiai vertinami ir gerbiami mokiniai, kurie gali atstovauti mokyklą, garsinti jos vardą olimpiadose ir konkursuose	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje ypatingai pagerbiami geriausiai besimokantys mokiniai (jų nuotraukos kabinamos ant sienų, jiems skiriami apdovanojimai)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klasėse ir koridoriuose eksponuojami tik geriausi mokinių darbai, projektai	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje yra įprasta kiekvieną vaiką apdovanoti už kokį nors asmeninį pasiekimą	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje neįmanoma pasiekti kiekvieno vaiko pažangos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vaiko mokymosi sunkumus dažniausiai lemia nepalanki šeimos aplinka	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje trūksta laiko analizuoti, kas trukdo mokytis konkrečiam vaikui	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE VADOVAVIMĄ MOKYKLAI ...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Kiekvienas specialistas mūsų mokykloje turi lygias galimybes darbui ir karjerai	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krūvis mokytojams mūsų mokykloje skirstomas skaidriai	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje vadovai pagarbiai elgiasi su visais mokytojais ir kitais darbuotojais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai pasitiki mokyklos vadovais kaip partneriais, pagalbininkais ir patarėjais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokyklos vadovai telkia mokyklos bendruomenę ugdymo pokyčiams	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokyklos vadovai palaiko pedagogų profesinę refleksiją ir tobulėjimą	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokyklos vadovai sistemingai ir konstruktyviai diskutuoja apie mokinių mokymosi sėkmes ir problemas	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE KOLEGŲ BENDRAVIMĄ IR BENDRADARBIAVIMĄ, PARAMĄ VIENI KITIEMS...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mokykloje visi puikiai žino vienas kito stipriąsias profesines puses	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje veikia paramos naujam darbuotojui sistema	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bet kada galiu paprašyti kolegų profesinės pagalbos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje mokytojai visada sulaukia paramos ir emocinio palaikymo iš kolegų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje įprasta stebėti kitų kolegų pamokas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kitų kolegų nuomonė apie mano darbą man yra mažai naudinga	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje mokytojams dažnai trūksta laiko bendradarbiavimui	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje mokytojų bendrystė - tik gražus žodis, nes realiai kiekvienas dirba sau	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje specialusis pedagogas pagalbą mokiniams dažniausiai teikia savo kabinete	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kartu su manimi pamokoje dirbantis specialusis pedagogas, mokytojo padėjėjas padeda ne tik specialiųjų poreikių turintiems, bet ir kitiems mokiniams (<i>atsakykite, jei jūsų klasėje mokosi mokinių, kuriems teikiama specialiojo pedagogo pagalba</i>)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje yra numatytas laikas mokytojams kartu analizuoti kiekvieno mokinio pažangą, planuoti tolesnį jo mokymąsi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE BENDRAVIMĄ SU TĖVAIS, ŠVIETIMO SKYRIUMI IR VIETOS BENDRUOMENE...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Dauguma tėvų aktyviai dalyvauja vaiko ugdyme, tariai, siūlo idėjų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje mokytojų ir tėvų susitikimai, aptariant vaiko pažangą, gerina mokymosi rezultatus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje trūksta įvairesnių bendravimo su tėvais formų (klubų, popiečių, bendrų žygių ir pan.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojus erzina tėvai, kurie per daug kišasi į vaiko ugdymą	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Švietimo skyriaus žmonės žino mūsų mokyklos problemas	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Mokykla iš savivaldybės visada sulaukia palaikymo ir pagalbos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vietos / mikrorajono bendruomenė yra aktyvi mokyklos gyvenime	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokyklos bendradarbiavimas su socialiniais partneriais yra labai formalus	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE MOKYKLOS ERDVIŲ PRIEINAMUMĄ...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mūsų mokykloje nuolat galvojama, kaip erdves geriau pritaikyti skirtingų poreikių mokiniams	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokyklos aplinka pritaikyta mokiniams su judėjimo, regos negalia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokyklos laisvalaikio erdves dažnai „uzurpuoja“ dominuojančio elgesio mokiniai	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje mokiniai turi atskiras nuo mokytojų valgyklos vietas, naudojami jiems skirtais tualetais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje įprasta vesti pamokas bibliotekoje, gamtoje, muziejuje, įmonėse ir t. t.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje įprasta, kad pamokose dalyvauja įdomūs, aktualią mokymosi temai patirtį turintys žmonės	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai gali naudotis bet kuriame mokyklos kabinete esančiomis priemonėmis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojams pakanka priemonių suasmenintam mokymuisi organizuoti	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE PAGARBĄ IR PATYČIAS MOKYKLOJE...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mūsų mokykloje vadovai pagarbiai elgiasi su visais mokiniais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje mokytojai gerbia kiekvieną mokinį	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje mokiniai visada pagarbiai bendrauja su mokytojais ir kitais darbuotojais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokyklos mokiniai pagarbūs tarpusavyje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokiniai džiaugiasi net ir nedideliais vienas kito pasiekimais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje mokiniai noriai padeda vieni kitiems	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vyresnio amžiaus mokiniai globoja ir rūpinasi jaunesniaisiais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokyklos mokytojai kartais pašiepia savo mokinius, pasityčioja iš jų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokyklos mokiniai kartais pašiepia savo mokytojus, tyčiojasi iš jų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokyklos mokiniai dažnai tyčiojasi vieni iš kitų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje bendraamžiai dažnai atstumia mokinius su negalia ar iš socialinės rizikos šeimų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Visa bendruomenė (mokiniai, tėvai, mokytojai ir kiti darbuotojai) žino, kas yra patyčios, kaip jas atpažinti ir į ką kreiptis pagalbos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje kasdieninėje kalboje vengiama vartoti etiketes „specialieji poreikiai“, „specukai“ ir pan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje vykdoma patyčių prevencija yra efektyvi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

APIE PAGALBOS VAIKUI SISTEMAS IR PAMOKŲ LANKOMUMĄ...

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
Mokyklai svarbus kiekvienas vaikas ir kiekvienam suteikiama reikalinga pagalba	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykloje įprasta su mokiniais, tėvais, pedagogais kalbėtis apie mokinių įvairovę, pagarbą bei pagalbą vienas kitam	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje mokiniams teikiama psichologinė – emocinė pagalba yra efektyvi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokiniui reikalinga pagalba suteikiama nelaukiant formalių PPT, vaiko gerovės komisijos išvadų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje yra gera pagalbos mokiniui, atėjusiam iš kitos mokyklos, sistema	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje mokinio elgesio problemų sprendimas - konkretaus mokytojo reikalas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokykla yra sukūrusi mokinių pagalbos vienas kitam sistemą	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje yra numatytos pagalbos priemonės grįžusių emigrantų ir imigrantų vaikams	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje yra sutarta, kaip dirbti su mokiniais praleidusiais pamokas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Priemonės, kurių imasi mokykla lankomumui užtikrinti, yra veiksmingos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje drausmės palaikymo politika daugiau remiasi pozityvaus elgesio skatinimu nei bausmėmis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokyklos pagalbos vaikui politika labiau orientuota į „gaisrų gesinimą“ nei į prevenciją	☐	☐	☐	☐	☐	☐

O DABAR PRAŠOME ĮVERTINTI SAVO PEDAGOGINĘ PRAKTIKĄ, GALVODAMI APIE PAMOKAS, KURIAS VEDATE KASDIEN

	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nei taip, nei ne	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nežinau, negaliu atsakyti
PLANAVIMAS						
Planuodamas pamoką numatau, kaip įtraukti kiekvieną mokinį	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mano mokiniai žino savo mokymosi tikslus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ruošdamasis pamokai numatau galimybes mokyti skirtingais būdais (žodiniu, vaizdiniu, kinesteziniu ar kt. būdu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Manau, kad kuo klasėje yra daugiau įvairesnių vaikų (iš skirtingų socialinių, kultūrinių aplinkų, skirtingų gebėjimų), tuo geriau	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ruošdamasis pamokai parengiu skirtingo lygio užduotis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Man pavyksta pasitelkti e – priemonės užduotims diferencijuoti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mano pamokoje silpnesni mokiniai dažnai nespėja ar nesugeba atlikti užduočių	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Paprastai visiems klasės mokiniams skiriu vienodus namų darbus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Namų darbams dažnai skiriu tai, ko mokiniai nespėjo atlikti klasėje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
MOKYMOSI ORGANIZAVIMAS						
Mano mokiniams sekasi analizuoti ir planuoti savo mokymąsi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mano pamokose noriai mokosi dauguma klasės mokinių	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mano pamokose mokiniai dažnai mokosi bendradarbiaudami porose ir grupėse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Projektiniai, kūrybiniai, eksperimentiniai mokinių darbai yra įprasta mokinių mokymosi veikla	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Klasėje yra mokinių, su kuriais kiti vengia kartu dirbti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aš su mokiniais dažnai kalbuosi apie žmonių įvairovę, skirtingas socialines aplinkas, negalią	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Savo pamokose darbą grupėse visada organizuoju taip, kad grupę sudarytų įvairių gebėjimų mokiniai	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pamokoje kaip pedagoginį išteklių moku panaudoti vaikų skirtybes (pvz. kitakalbystę, negalią...)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mokiniai geba pasakyti, kas sunku, patys paprašo pagalbos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mano mokiniai padeda vieni kitiems po pamokų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ELGESIO VALDYMAS						
Mano mokiniai laikosi susitarimų ir klasės taisyklių	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Manau, kad mokinių elgesio problemas turi išspręsti pats mokytojas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pastabos, draudimai ir gąsdinimai mano mokinius veikia geriau nei paskatinimai	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dažniausiai stengiuosi nesikišti į mokinių santykius pamokos, pertraukų ar neformaliojo ugdymosi metu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS STEBĖJIMAS						
Palaikau ir skatinu kiekvieno savo mokinio išskirtinumą ir originalumą	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mūsų mokykloje yra vieninga kiekvieno mokinio individualios pažangos vertinimo sistema	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mano vertinimo sistema padeda kiekvienam mokiniui daryti pažangą	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Per pamoką arba po jos kiekvienam mokiniui suteikiu informaciją apie tai, ką jis išmoko ir kur turėtų tobulėti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aptariant mokymosi pasiekimus, mokinius skatinu lygiuotis į geriausiai besimokančiuosius	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Ką siūlytumėte Jūsų mokykloje daryti kitaip, kad KIEKVIENAS vaikas patirtų sėkmę?

Dėkojame už atsakymus!